

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra pomocných věd historických a archivnictví

**Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově
(historie, inventarizace a digitalizace archiválií)**
Diplomová práce

Autor: Petr Škarvada
Studijní program: B 7105 Historické vědy
Studijní obor: Archivnictví – Moderní systémy v archivnictví
Vedoucí práce: doc. PhDr. Věra Němečková, Ph.D.

Hradec Králové, 2012
Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Zadání diplomové práce

Autor: Ing. Bc. Petr Škarvada

Studijní program: N7105 Historické vědy

Studijní obor: Archivnictví

Název závěrečné práce: **Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (historie, inventarizace a digitalizace archiválií)**

Název závěrečné práce: The Volunteer Fire Brigade in Světnov
AJ: (History, Stock Taking and Digitizing)

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Obsah: Historie sboru dobrovolných hasičů ve Světnově od založení r. 1893 po současnost. Kompletace archiválií, inventarizace a deponování v okresním archivu. Problematika digitalizace pro potřeby archivu a původce.

Metody: analytická a syntetická

Literatura: Řepiský-Herold-Trojan, Hasičská kronika okresu Žďár nad Sázavou, Krška, Hasičská kronika, fond SDH Světnov: Pamětní kniha I, II, III, Kniha korespondence a sbírka dokumentů SDH

Garantující pracoviště: Katedra pomocných věd historických a archivnictví,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: doc. PhDr. Věra Němečková, Ph.D.

Konzultant:

Oponent: Mgr. Petr Grulich, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 22. 2. 2013

Datum odevzdání závěrečné práce:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval pod vedením vedoucí diplomové práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Brně dne 9.7.2014

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat paní doc. PhDr. Věře Němečkové, Ph.D. za vedení mé diplomové práce.

Anotace

ŠKARVADA, PETR: *Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (historie, inventarizace a digitalizace archiválií)*, Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2014, Diplomová práce

K založení hasičského sboru ve Světnově zrály podmínky již nějakou dobu před rokem 1893, kdy se tak skutečně stalo. Obyvatelé Světnova měli potřebu společně se bránit proti škodám, které působily četné požáry. Působil na ně také příklad z nejbližších okolních obcí, z Polničky, Karlova, Škrdlovic či Zámku Žďáru, kde hasičské sbory vznikly už dříve. Po založení sboru bylo nejdříve nutné postarat se o vybavení, hasičské nářadí, výzbroj a výstroj. Nová čtyřkolová ruční stříkačka byla zakoupena už před první hasičskou valnou hromadou v červenci roku 1893 od firmy R. A. Smekal z Prahy-Smíchova za cenu 620 zlatých.

První zásah světnovského sboru byl v roce 1895, a to při požáru dvou domů ve Stržanově. Nejvíce zásahů měl sbor v roce 1900, kdy likvidoval čtyři požáry ve Světnově a dalších šest v jiných obcích. Častý vznik požárů v hospodářských staveních způsobovalo používání otevřeného ohně ke svícení, tento jev začal mizet až se zavedením elektřiny do obce v roce 1928. Sbor se od svých počátků účastnil různých slavnostních akcí, v období Rakouska-Uherska hlavně náboženských (průvod Božího těla aj.), ale také odhalení pomníků (např. K. H. Borovského v Borové). Hlavní činností hasičů bylo samozřejmě hašení požárů a pomoc při jiných živelných katastrofách. To bylo umožněno tím, že většina pracovních obyvatel a tedy i hasičů byla zaměstnána zemědělstvím nebo řemeslem v obci či jejím nejbližším okolí, a tak mohla být zvukem zvonu či trubky rychle mobilizována. Spolkový čas byl naplněn také návštěvami zásahů a konáním žňových hlídek.

Sbor zajišťoval ve Světnově nejen ochranu proti požárům, ale byl i aktivní v kulturní činnosti. Pořádal už od svých počátků plesy (součástí plesů bývaly tomboly), dožínkové slavnosti, slavnosti kácení máje, ostatkové zábavy, ale také např. oslavy narozenin císaře Rakousko-uherské monarchie či prezidenta Republiky československé. Hasiči byli pro svou obec potřební za všech režimů. Ve druhé polovině třicátých let 20. století za ohrožení hitlerovským Německem pořádali místní hasičské školy, ve kterých se vyučovala civilní obrana obyvatelstva proti leteckým útokům v případě budoucí války. V průběhu druhé světové války byla činnost hasičů pod zvýšenou kontrolou, nekonaly se volby funkcionářů a nesměla být veřejná vystoupení sboru ani taneční zábavy.

Po roce 1948 se hasiči přizpůsobovali novému lidově demokratickému zřízení. Od roku 1952 začaly bezplatné brigády a byly přijímány tzv. pracovní závazky (např. výpomoci místnímu jednotnému zemědělskému družstvu pracovní brigádou). Od téhož roku se světnovští hasiči začali pravidelně účastnit okresních hasičských soutěží, jejich nejvyšší dosaženou metou byl postup do zemské soutěže, která se odehrála v červenci 1959 v Bratislavě. Zde světnovští hasiči skončili na 9. místě.

Významnou součástí světnovské hasičské tradice je oslava výročí založení sboru, oslavili 30., 40., 75., a pak pravidelně vždy po deseti letech 90., 100., 110. a 120. výročí, většinou formou velkých venkovních slavností.

Klíčová slova: Světnov, hasič, požárník, požáry

Annotation

ŠKARVADA, PETR: The Volunteer Fire Brigade in Světnov (History, Stock Taking and Digitizing), Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové, 2014, Master of science Degree Thesis

The foundation of the Volunteer Fire Brigade in Světnov happened in 1893, but inhabitants in Světnov thought over the foundation even before this date. They wanted to defend themselves against damages caused by fire. They had also example in neighbour villages, where the Volunteer Fire Brigades already grew up formerly. After foundation it was fundamental to obtain equipment, fire tools and suit. The new four-wheel handy fire engine was already acquired before the first fire brigade general meeting for 620 florins.

The first intervention of the Volunteer Fire Brigade in Světnov happened in 1895, when firemen fought against fire of two houses in neighbour village Stržanov. The most interventions of the Volunteer Fire Brigade in Světnov happened in 1900, when firemen fought against the fire four times in Světnov and six times in other neighbour villages. The origin of fire in houses was most frequently caused by using fire for lightening, this event began to disappear with electrification of the village in 1928. The Volunteer Fire Brigade since its origin was taking part in variant celebrations, in time of Austria-Hungary Empire mostly religious ones, and also exposals of monuments (f.e. K.H. Borovský in Borová etc.). The basic activity of the fire brigade by all means was the fighting against fire and helping the people in time of natural disaster (flooding etc.). It was possible because of the fact, that the most inhabitants and firemen as well was employed in farming or trade in the village and in case of disaster they could be called up with using of bell or horn. Free time of firemen was filled up with practising of fire-fighting and harvest time guarding.

The fire brigade provided not only help against fire, but also was active in cultural actions in Světnov. Since its origin it has arranged balls (as the part of balls was tombola), harvest festivals, cutting of May tree festival, relics balls, and also celebration of the birthday of Emperor of Austria-Hungary empire and in time of the First Republic of Czechoslovakia the birthday of president T.G. Masaryk. The firemen were necessary for their village in time of all regimes. In the second half of thirtieth of the 20th century under the exposure by the Hitler's Germany they arranged fireman's courses, where they taught civil defence against an aircraft aggression in the case of future war. In the time of the Second World War the brigade was under the highest supervision, it was prohibited to carry out voting of officers and also balls were prohibited.

After the year 1948 firemen adapted themselves for new people democratic constitution. Since 19542 they started taking part in costless voluntary work. Since the same year they have started taking part in canton fireman's competitions, the greatest success was taking part in land fireman's competition in Bratislava in 1959. They obtained 9th position then.

A celebration of jubilee of foundation of the Volunteer Fire Brigade in Světnov was a great part of fireman's tradition, they celebrated 30th, 40th and 75th anniversary and then periodically after 10 years 90th, 100th, 110th and 120th anniversary, mostly by mean of big outdoor celebrations.

Keywords: Světnov, fireman, fire

1. Obsah

1.	Obsah	1
2.	Seznam obrázků	9
3.	Úvod	10
4.	Digitalizace a záznamová média	12
➤	Digitalizace	12
➤	DATATRESORDISC DVD+R.....	13
5.	Historie SDH Světnov.....	16
➤	Historie požární ochrany v českých zemích	16
➤	Požáry ve Světnově v 19. a na začátku 20. Století	21
➤	Dějiny hasičského sboru ve Světnově v dekadách	25
•	1893-1902	25
•	1903-1912	33
•	1913-1922	36
•	1923-1932	39
•	1933-1942	42
•	1943-1952	46
•	1953-1962	49
•	1963-1972	53
•	1973-1982	55
•	1983-1992	57
•	1993-2002	59
•	2003-2013	63
6.	Závěr.....	69
7.	Prameny	72
8.	Literatura.....	73
9.	Internetové zdroje.....	74
10.	Příloha	75
➤	Zásahy Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově	75
➤	Představitelé sboru dobrovolných hasičů ve Světnově	77
➤	Razítka používaná výborem SDH Světnov.....	79

➤	Obrázky	81
➤	Inventář	85
➤	Analýza statistický dat excerpovaných ze studie „Historie Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově“	92

2. Seznam obrázků

č. 1 Zakládající členové SDH Světnov

č. 2 Návesní rybník (nyní hasičská nádrž) ve Světnově.

č. 3 Legitimace zakládajícího člena SDH Světnov Františka Smolíka

č. 4 Hostinec u Šilhánků (čp. 27)

č. 5 Obecní domek čp. 82 (chudobinec a hasičská zbrojnice) postavený v roce 1908

č. 6 Hasičská zbrojnice čp. 82 ve Světnově, stav v roce 2012

č. 7 Hasičská auta světnovských hasičů.

3. Úvod

Předkládaná práce se zabývá problematikou uchování archiválií soukromoprávních původců na příkladu malého archivního fondu spolku Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově.

Práce se dělí do několika kapitol. Po úvodu, ve kterém je objasněn autorův zájem na tématu práce, dále cíle práce a také nezbytný exkurz do problematiky zpracování dějin hasičských sborů, následuje kapitola zabývající se dynamicky měnící se problematikou digitalizace archivního materiálu vč. volby korektního formátu výstupních dat a záznamového média. Po nejobsáhlejší kapitole obsahující vlastní dějiny spolku Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově následuje závěr shrnující výsledky práce, použitá literatura, prameny a internetové zdroje. Důležitou součástí práce je i závěrečná příloha, která vedle nezbytných součástí obvykle tvořících přílohu, v tomto případě souhrnů zásahů, představitelů a razítek SDH Světnov v jednotlivých letech a dále několika obrázků, obsahuje i nově vytvořený inventář archivního fondu SDH Světnov a statistický pohled na některá data obsažená v příloze včetně grafů.

Po obnovení demokracie v Československé republice po roce 1989 začala růst produkce knih obsahujících historii měst a obcí. Po počátečních reprintech děl starších mnohdy i více než sto let začala i tvorba nových děl. Po dějinách měst došlo i na obce a nakonec i na místní spolky.

Historik zpracovávající historii daného tématu mnohdy ale při heuristice pramenů zjistí, že archivní fond v předpokládaném veřejném archivu není. Mnoho soukromoprávních původců¹ archiv vůbec neosloví, že má k dispozici dokumenty, které by mohly být prohlášeny archiválie, i když je to jejich povinnost ze zákona². Jsou to zejména různé spolky, např. divadelní, hasičské, sportovní, myslivecké atd. Svoje dokumenty považují za svůj majetek (oprávněně!), který nechtějí „dát z ruky“. Tyto dokumenty, mnohdy třeba zajímavé kroniky, pak putují mezi různými lidmi na různých místech, v lepším případě se předávají starým kronikářem novému kronikáři. Že se při takovém putování mnohé dokumenty a knihy ztratí, není divu, ke škodě badatelů.

Jeden takový fond jsem objevil při studiu dějin obce Světnova. Na obecním úřadě byly uloženy dokumenty Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově. Jednalo se o několik knih a

¹ Původci archiválií se dělí na dva druhy, veřejnoprávní a soukromoprávní. Všichni původci mají povinnost uchovávat dokumenty a umožnit z nich výběr archiválií. Archiv provádí výběr archiválií ve skartačním či mimo skartačním řízení. Ve skartačním řízení mají tuto povinnost původci, kteří musí vykonávat spisovou službu, tedy veřejnoprávní původci, v mimoskartačním pak soukromoprávní původci.

² Zákon o archivnictví a spisové službě č. 499/2004 Sb., § 7-12.

krabici dokumentů. Poslední hasičský kronikář dokumenty vytřídil a nechal je svázat někdy v 80tých letech 20. stol. do čtyř knih. Dokumenty nebyly bohužel úplné, chyběla kniha zápisů z členských schůzí od roku 1968 do současnosti. Někdo si ji vypůjčil a už nevrátil ke škodě celého hasičského spolku i badatelů. S představiteli obce Světnov jsem předběžně domluvil možnost předání archivního fondu do příslušného veřejného archivu, v tomto případě do SOkA Žďár nad Sázavou. Za to jsem přislíbil pořídit digitální kopie těchto materiálů pro potřeby obce i spolku a navíc vytěžit získaný materiál do publikace o dějinách spolku.

Stanovil jsem si následující cíle:

- a) získané dokumenty inventarizovat a vytvořit k nim archivní pomůcku ve formě inventáře.
- b) vytěžit fond formou publikace o dějinách spolku pro potřebu původce
- c) digitalizovat nejvýznamnější část fondu
- d) předat inventarizovaný fond do SOkA Žďár nad Sázavou

Krátký exkurz literaturou zabývající se dějinami hasičských spolků

Reflexí činnosti a dějinami hasičských spolků a jejich vyšší správní organizací se začali historikové hasičů, jimiž v této době byli vesměs přední představitelé hasičů, zabývat už třicet let po vzniku prvního českého hasičského sboru na Moravě. Rozsáhlou hasičskou kroniku tehdy napsal Titus Krška, starosta České ústřední jednoty hasičské. Kronika³ zachytila rozvoj hasičství v českých zemích do roku 1898 včetně popisu jednotlivých hasičských sborů. Meziválečné období První republiky reprezentuje např. almanach Josefa Macháčka⁴. I budování socialismu potřebovalo své požárníky a věnovalo se též jejich historií⁵. Další rozvoj hasičské historiografie následoval po roce 1989. Historií hasičských spolků vyšly desítky⁶, většinou k nějakému jubileu toho kterého spolku. Toto téma bývá často zpracováváno i studenty v rámci diplomových prací⁷. Syntetických prací je ovšem poskrovnu. Touto problematikou se zabývá v současnosti nejvíce Josef Nitra⁸.

³ T. KRŠKA, *Hasičská kronika*, Holešov 1898.

⁴ J. MACHÁČEK, *Almanach českého dobrovolného hasičstva*, Praha 1931.

⁵ V. MYŠKA, *100 let dobrovolné požární ochrany*, Praha 1964.

⁶ např. F. KOBLIHA, *120 let Sboru dobrovolných hasičů Malhotice 1891-2011*, Malhotice 2011, J. CALETKA, *120 let hasičského sboru Pištín : [1892-2012]*, Pištín 2012, F. DRÁB, *120 let Sboru dobrovolných hasičů Kučeř : 1891-2011*, Kučeř 2011, M. ŘEPIŠKÝ - K. HEROLD - F. B. TROJAN, *Hasičská kronika okresu Žďár nad Sázavou*, Žďár nad Sázavou 1998 a další.

⁷ např. M. TOBOLOVÁ, *Sbor dobrovolných hasičů a jeho role v každodenním životě obce Prchalov* (diplomová práce), MU Brno 2012 aj.

⁸ např. J. NITRA, *Oheň a lidé v českých zemích do roku 1895*, Nové Město nad Metují 2010, týž, *Všem živlům navzdory: člověku ku pomoci*, Nové Město nad Metují 2011, týž, *Neštěstník, aneb, Soupis velkých požárů na území království Českého*, Nové Město nad Metují 2012.

4. Digitalizace a záznamová média

➤ Digitalizace

S rozšířením elektronických systémů spisové služby (ERMS) nastala potřeba ukládání výstupů těchto elektronických systémů jako archiválií v archivech. Další impuls přinesla potřeba digitalizace analogových archiválií, které jsou často využívány badateli a jsou už na hranici nevratného poškození (matriky, urbáře, katastry apod.). K těmto archiváliím byly v mnoha případech vyrobeny kopie (mikrofilmy), to ale vyřešilo pouze problém opotřebování analogových archiválií. Nyní vznikla nutnost prezentovat tyto archiválie širšímu okruhu badatelů pomocí datové sítě, v našem případě internetu.

Archiválie v digitální podobě náležející do péče státních oblastních archivů (vč. jednotlivých SOkA) se ukládají v Národním archivu⁹. Archiválie v digitální podobě, které jsou uloženy v Národním archivu, jsou zpřístupňovány způsobem umožňujícím dálkový přístup prostřednictvím portálu pro zpřístupnění archiválií v digitální podobě, jehož správcem je Národní archiv¹⁰. Digitální archiválie se ukládají v datových úložištích Národního archivu ve formátech definovaných v národním standardu. Povolenými datovými formáty jsou například¹¹:

- a) formát Portable Document Format/Archive (PDF/A, ISO 19005),
- b) formát Portable Network Graphics (PNG, ISO/IEC 15948),
- c) formát Tagged Image File Format (TIFF, revize 6 - nekomprimovaný),
- d) formát JPEG File Interchange Format (JPEG/JFIF, ISO/IEC 10918),
- e) formát Graphics Interchange Format (GIF)
- f) formát Waveform audio format (WAV), modulace Pulse-code modulation (PCM),
- g) formát XML

Pokud bychom grafická data produkovaná digitalizačním zařízením ukládali přímo, brzy bychom narazili na problém jejich nadměrné velikosti. Proto se na úpravu primárních

⁹ Zákon o archivnictví a spisové službě č. 499/2004 Sb., § 15, odst. 3.

¹⁰ Zákon o archivnictví a spisové službě č. 499/2004 Sb., § 18b, odst. 1.

¹¹ Věstník Ministerstva vnitra, částka 101/2010, s. 4-5.

datových souborů používá některá z forem datové komprese. Nejvhodnější je pro primární dokumenty bezztrátová komprese, kdy je možné zmenšit původní soubory až o polovinu a je možné rekonstruovat původní vstupní data. Pokud je třeba ještě větší komprese, je možné zvolit ztrátovou kompresi. Ta na základě principů lidského vnímání z výsledného obrazu vypouští informaci, jejíž nepřítomnost většinou svým zrakem ani nezaznamenejeme¹².

Rozhodl jsem se pro digitalizaci nejvzácnější části fondu SDH ve Světnově, a to inv. č. 4 - knihy členů, korespondence a dobových letáků z let 1893-1913, která má nadregionální význam. K dispozici jsem měl skener většího formátu typ HP ScanJet 7400c. Tento skener bohužel neumožňuje skenování knih, navíc některé z listů byly vevázané příliš blízko hřbetu knihy, takže byly z části nečitelné. Kniha neměla nijak vzácnou a starou vazbu, byla svázaná v neznámém knihařství v 80tých letech 20. století do vazby z umělé kůže. Nechal jsem v odborném knihařství vazbu rozebrat a uvolnit jednotlivé listy.

Jako datový formát jsem zvolil formát Portable Network Graphics (PNG, ISO/IEC 15948), který je povolen k použití v Národním standardu. PNG nabízí bezztrátovou kompresi rastrové grafiky a podporu 24 bitové barevné hloubky.

Další záležitostí bylo ukládací medium. Vzhledem k tomu, že možnost uložení a zpřístupnění dat prostřednictvím portálu Národního archivu je nejasná, zvolil jsem možnost uložení digitálních kopií přímo v depozitáři SOKA Žďár nad Sázavou jako součást fondu SDH ve Světnově. Ukládací medium DVD se mi jevilo jako vhodné, jeho problémem je ale nízká životnost v řádu jednotek let. Zvolil jsem tedy Data Tresor Disk, kde je životnost odhadována na 160 let. Popis tohoto produktu je v následující kapitole.

➤ **DATATRESORDISC DVD+R**

Popis produktu¹³:

Médium, u kterého výrobce garantuje uchování dat až na 160 let, při dodržení podmínek pro skladování a zacházení s médii. Technologie „DTD” se odlišuje od ostatních CD-R, DVD-R/+R především v záznamové vrstvě. Původní organická je u „DTD” nahrazena anorganickými keramicko-kovovými materiály, které lépe chrání data před vlivy prostředí. Nedochozí tak k přirozenému stárnutí záznamové vrstvy, jako u předešlých organických disků.

¹² P. PŘIDAL, *Zpracování a zpřístupnění historických dokumentů* (diplomová práce), MU Brno 2007.

¹³ DATATRESORDISC, *Technické parametry* [online], 2014 [cit. 2014-07-31], dostupný na WWW: <http://www.datatresordisc.eu>.

ŘEŠENÍ STÁLÉHO ULOŽENÍ DAT

Výše uvedené skutečnosti vedly k vývoji DVD+R „recordable” DATA TRESOR DISC optického disku se záznamovou vrstvou na základě kovů a polokovů. Vlastnosti použitých anorganických materiálů, spolu s technologií vícepozičního plasmového naprašování, zajišťují neměnnou velikost pitů vypáleného záznamu v čase za současného odstranění problému koroze reflektoru. Vypálené „pity“ digitálního záznamu tvoří permanentní záznam, který není možné vymazat a ani přepsat jako je tomu například u technologií optických disků RW (rewritable). „DTD” nepotřebuje provádění periodické kontroly stavu záznamu vypálených dat a tím jsou počáteční zvýšené náklady na pořízení disku, způsobené nákladnou technologií vícepozičního plasmového naprašování, rychle zpět.

Tím že není nutno archivovaný záznam přepalovat na další a další kusy standardních recordable disků odpadá také likvidace odpadu ve formě špatně čitelných disků, které bylo nutno nahradit.

Hlavní přednosti

- * oproti standardnímu DVD+R žádný z použitých materiálů záznamové vrstvy nepodléhá přirozenému stárnutí
- * pečlivým výběrem prvků pro jednotlivé vrstvy je zajištěna stálost zaznamenaných dat
- * odolnost vůči světlu, UV záření, vlhku, zvýšeným teplotám, magnetismu i radiaci
- * tato technologie se vývojem může aplikovat na optická média o vyšší kapacitě, při zachování kvality a životnosti
- * složená keramicko-kovová vrstva má podobné vlastnosti jako keramické desky s klínovým písmem z doby Mezopotámie, které i dnes po několika tisících letech jsou zachovány.

TECHNICKÉ VYSVĚTLENÍ VÝROBNÍHO PROCESU „DTD”

Na výrobní lince jsou na dvou vstřikovacích lisech současně vyrobeny dvě poloviny disku o průměru 120 mm a síle 0,6mm z opticky čistého polykarbonátu (plastu), kde první (Layer0) obsahuje vylisovanou „U” drážku (groove) ve spirále od středu k vnějšímu okraji

pomocí lisovacího nástroje – matrice (stamper). Druhá (Layer1 - dummy) má funkci krycí a ochrannou proti mechanickému poškození záznamové vrstvy finálního výrobku.

Tvar a velikost „U” drážky je dlouhodobým vývojem přesně stanovena a v průběhu výroby je měřena s přesností na 0,1nm přístrojem AFM (Atomic Force Microscope). Do této drážky je oproti standardnímu rotačně odstředivému nanášení organické světlocitlivé vrstvy, známé z výroby DVD+R, nanášena ve speciálním zařízení skupina vrstev z přesně vybraných prvků splňující ta nejpřísnější kritéria odolnosti a imunity vůči světlu, UV záření, radiaci, vlhku, magnetismu a dalších vlivů okolního prostředí. Tyto vrstvy (ochranné, zápisové a reflexní) jsou nanášeny celkem v devíti vakuových komorách technologií plazmového naprašování v plynné ochranné atmosféře, čímž je zaručena absolutní homogenita (vyrovnanost) vrstev. Proces nanášení je pravidelně kontrolován přesným optickým měřením na zařízení Elipsometer s přesností na 0,01nm.

Po metalizačním procesu jsou obě poloviny „DTD” slepeny speciálně vyvinutým lepidlem s maximální odolností vůči výše uvedeným vlivům a finální výrobek prochází konečnou optickou kontrolou. Zde jsou vyřazeny výrobky nesplňující kvalitu podle norem ECMA (European Computer Manufacturers Association). To jsou např. stanovené limity chyb ve vrstvách a kvalitativní podmínky ostatních opticko-mechanických vlastností.

5. Historie SDH Světnov

➤ Historie požární ochrany v českých zemích

Oheň provází člověka už od pradávna, lidé se ohně báli, ale také ho uctívali. V každé kultuře dávných civilizací, ať už to byla Mezopotámie, Řecko nebo Řím, měli také boha ohně. Jak říká známé přísloví: „Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán“. Z toho je patrné, že lidé si vždy uvědomovali, že když je oheň pod kontrolou, znamená pro ně velké dobrodiní – vaření, ohřev, odhánění nebezpečných zvířat. Oheň pomáhal i při vypalování rozsáhlých lesních porostů kvůli získání nové zemědělské půdy. Tak získalo například své jméno i město Žďár – podle žďáření neboli vypalování. Pokud se ovšem oheň vymknul kontrole, znamenal pro lidi nebezpečí, ztrátu majetku, zranění či smrt. Od počátku lidské kultury nebezpečí požáru ovlivňovaly dva faktory – manipulace s otevřeným ohněm a materiál budovaných staveb. Nebezpečí požáru ovlivňovala i hustota zástavby. Když vypukl požár na vesnici, kde stály sice dřevěné, ale ve velkých vzdálenostech rozmístěné grunty, nebyla škoda tak veliká. Horší to bylo ve městech, kde domy stály namačkané jeden na druhém a měly doškové či šindelové střechy. Po vypuknutí požáru pak nebylo výjimečné, že shořelo celé město.

V českých zemích se otázka ochrany před požáry začala více řešit ve 13. století, kdy se zakládala středověká města. Ta byla uzavřena na malém prostoru uprostřed hradeb, s úzkými uličkami. Proto byla už od této doby vydávána různá nařízení, která měla zabránit vzniku požáru a upravovala manipulaci s ohněm při výkonu různých řemesel. První zákon o požární ochraně byl vydán za Přemysla Otakara II. v roce 1278 a ukládal přísné tresty pro ty, kteří při požárech vyvolávali rvačky. Také stanovil trest smrti upálením pro žháře. Ze začátku 14. století pochází nejstarší pražský statut O ohni (De Igne), v němž jsou stanoveny povinnosti občanů i jednotlivých cechů při požáru města. Nejstarší známé protipožární instrukce týkající se Českého Krumlova jsou z 26. dubna 1388 v řádu Jana z Rožmberka. V něm mělo velký význam střežení města hlídkami z hlásných věží a ponocnými. Rychtář a konšelé byli povinni kontrolovat komíny, topeniště, sušení sena a lnu a bylo zakázáno skladovat hořlaviny ve světnicích. Za porušení těchto nařízení byly stanoveny tresty majetkové i hrdelní. Obecně platilo, že hlavní úlohu při hašení požáru měl kovář a kominický či zámečnický mistr. Protipožární opatření měla svůj význam i na venkově. Požární řád vydaný olomouckým

biskupem Markem roku 1554 obsahoval mimo jiné povinnost, aby každou čtvrtou neděli dva starší obešli a ohledali dům od domu a zjišťovali, jak lidé opatrují oheň. Hospodáři byli zodpovědní za svou čeleď.

V celém období feudalismu až do dob osvícenství neexistovala pro české země nějaká jednotná norma týkající se požární ochrany, tato nařízení si vydávali jednotliví majitelé panství a nařízení měla platnost jenom v rámci těchto panství. Tak například v roce 1628 byl vydán požární řád Albrechta z Valdštejna, který platil na Rožďalovicku, Starohradsku a Kopidlsku a ponejvíc se věnoval zabezpečení komínů. Z roku 1660 pochází řád města Kroměříže a také řád města Sušice. Zajímavé je, že sušičtí radní se už v roce 1662 usnesli na odstranění džberů s vodou, které stávaly kvůli protipožární prevenci před domy. Díky tomu ještě téhož roku vypukl požár, který se velmi rychle rozšířil. Jednotlivé požární řady a instrukce se v různých obdobích a na různých panstvích lišily drobnými detaily, jako např. výší pokut nebo odměn a také povinnostmi jednotlivých cechů při hašení. Byly zaměřeny především na pravidelnou kontrolu komínů, kterou prováděli rychtáři, purkmistři nebo starší radní. Také zakazovaly vcházet s otevřeným ohněm do komor, chlévů, maštalí a stodol. Nesměly se vypalovat lesní porosty, sušit len a konopí u kamen, sypat žhavý popel před stavení a podobně. Pokud vznikl požár, měl ten, kdo jej jako první zjistil, upozornit ostatní obyvatele křikem. Kdo tak neučinil nebo s oznámením otálel, měl být přísně potrestán. Povinnost hasit měli i Židé, což je poprvé zmíněno v pražském zvláštním nařízení z roku 1620. Židé se osvědčili jako velice aktivní hasiči. Stejně jako křesťané měli na společném místě uloženo hasební nářadí a náčiní, které bylo také v jednotlivých židovských domech. K hašení byli organizováni zvláštním správcem ze svého středu. Týkalo se to především Židů žijících v Praze. I přes všechna zmiňovaná opatření docházelo k požárům poměrně často. Nebylo také divu, vždyť se jako stavební materiál používalo téměř výhradně dřevo, svítilo se otevřeným ohněm, topilo se pod kotli a kouř od pecí odváděly jenom dýmníky. Komíny a dýmníky byly, hlavně na venkově, upleteny z proutí jako koše a vymazány hlínou.

Koncem 17. a začátkem 18. století vypadal zásah u požáru ve městě asi takto: Hlásný na věži dával trubením či zvoněním signál, že ve městě hoří. Jako první běželi k požáru hejtmani se setníky a za nimi desátníci se svými muži. K požáru se ze svých dílen sbíhali řemeslníci s nářadím (háky, žebříky, palicemi na otloukání šindelů, kbely a konvemi), nikdo nesměl přijít k požáru s prázdnýma rukama, vyjma lidí určených k obsluze stříkačky, ostatní si museli vzít nějakou nádobu na vodu, nebo jiné protipožární nářadí. Šafář nechal v obecním dvoře zapráhnout do stříkačky a nasměřoval ji k požáru, povozníci jeli ke kašnám a jiným vodním zdrojům, aby k místu požáru dopravili tolik potřebnou vodu. Lidé utvořili od zdroje

vody řetěz a v nádobách si vodu podávali až k ohni, kde ji ti nejodvážnější lili do plamenů. Jiní pak mokřými hadry nebo pytli na bidlech mlátili do ohně, ústa si přitom chránili šátky namočenými v octě. Další muži strhávali střechy sousedních domů, aby zabránili šíření ohně. K tomu sloužily strhávací háky. Ženy a dívky byly povinny odvézt a vyvézt dobytek z hořících a ohrožených domů. Pokud to ještě bylo možné, pomáhali lidé postiženým vynášet nábytek. Tesaři, kominíci a pokrývači, zvyklí na práci ve výškách, vylézali na budovy, strhávali střechy a lili z výšky vodu do ohně. Lazebníci a bradýři si utvořili stanoviště stranou od požáru a poskytovali tam případnou první pomoc. Po uhašení požáru nesměl nikdo odejít bez souhlasu osoby, která řídila hasební práce. Na spáleništi byla ponechána hlídka, která měla za úkol hlídat, aby se požár znovu nerozhořel od skrytých ohnisek. Následně se zasílala zpráva úřadu, který měl pečlivě prošetřit příčinu vzniku požáru, aby byli spravedlivě a přísně potrestáni viníci, kteří požár způsobili, ať už úmyslně nebo svou neopatrností. Spolu s viníky byli potrestáni také zloději. Majitel domu, který byl stržen v rámci ochrany před šířením požáru, byl považován za pohořelého a požíval stejných práv jako sám vyhořelý. Důležitým bodem zmiňovaných řádů byla pomoc pohořelým. Pokud vyhořelo město, nebo jeho větší část, byl panovník, zemský sněm nebo majitel města žádán o daňové úlevy. Těmto žádostem většinou vyhověl. Pomoc si poskytovala města i mezi sebou.

Hlavní průlom v protipožárních opatřeních nastal za panování Marie Terezie, tedy v osvětské době, kdy snahou panovníka bylo vytvořit silný centrálně řízený stát. Marie Terezie v roce 1751 vydala Řád k hašení ohně pro města zemská, městečka a dědiny markrabství moravského. Tento řád obsahoval v podstatě stejná nařízení jako výše uváděné předchozí řády a instrukce, ale byl závazný pro celé Markrabství moravské včetně malých vesnic. Velký rozruch vyvolalo ustanovení, že do jednoho roku mají být odstraněny všechny dřevěné komíny a nahrazeny zděnými, a že nové domy se mají stavět z pálených nebo nepálených cihel. Dřevěný dům mohl být postaven jen výjimečně a komín musel mít zděný. Toto ustanovení nebylo mnohde dodrženo ani 100 let po jeho vydání. Lidé dřevěné komíny omazávali hlínou a jinak maskovali, aby je na první pohled nebylo možné rozpoznat od komínů z cihel. Řád také nařídil výsadbu stromů mezi domy na vesnicích, které měly zabránit šíření požáru. V roce 1755 vydala Marie Terezie Řád ohně pro Království české. Požární řády vydané Marií Terezií byly vydány dvojjazyčně, aby jim rozuměli i Češi. Plnění nařízení nebylo však snadné. Výstavba zděných komínů ve stanovené lhůtě jednoho roku byla nereálná kvůli chudobě poddaných. Na nedodržování řádu měla podíl také šlechta, která s reformami příliš nesouhlasila. Josef II. pokračoval v reformách své matky, a to i v oblasti požární ochrany. V roce 1782 vydal Řád hašení ohně. Byl to moderní řád, který obsahoval

pravidla k zamezení vzniku požárů a předpisy, jak postupovat při hašení. Také upřesňoval prevenci. Ta spočívala v tom, že vrchnost ve městě musela ustanovit komisaře nad ohněm, který spolu s kominickým, tesařským a zednickým mistrem musel dvakrát do roka prohlédnout všechny domy, zda jsou komíny, kamna a ohniště v pořádku. Zjištěné závady musel majitel hned na místě odstranit. O prohlídkách se vedly záznamy. Majitel domu musel nechat jednou za 8 dnů vyčistit ústí komínu a oškrábat saze, v zimě vymetat komíny po 6 týdnech a v létě po 3 měsících. Domy měly být situovány tak, aby mezi nimi byla mezera alespoň jednoho sáhu a stodoly měly stát opodál obytných stavení.

Velký průlom v hašení požárů měl vynález stříkačky. Jeho autorství je připisováno Ctesibiovi z Alexandrie 250 let před Kristem. Jeho vynález byl však zapomenut a objevil se opět až roku 1518 v rukou Antonína Plattnera z Augsburku. Z roku 1655 pochází zpráva o stříkačce výrobce Hautsche, která hnala silný proud do vzdálenosti cca 30 m a jejíž stroj byl umístěn na saních. K obsluze této stříkačky bylo zapotřebí 38 osob. Roku 1719 sestrojil Jakub Leopold z Plačic stříkačku, která byla používána téměř do roku 1850. Holanďan Jan van der Heyde vynalezl v 17. století hadice. První hadice byly kožené nebo sešité ze silného režného plátna. Zcela první požární techniku na našem území začala hromadně vyrábět rodinná firma Smekal založená v roce 1797. Z počátku od roku 1820 se jednalo o výrobu lehkých slaměných věder na hašení požáru, později byla zavedena i výroba berlových stříkaček. Svou první parní stříkačku vyprojektovala firma Smekal v roce 1884 a v roce 1891 představila první typ parní hasičské stříkačky. Firma Smekal provozovala celkem tři továrny – v Praze na Smíchově, v Čechách pod Kosířem a Slatiňanech.

V průběhu 19. století začaly vznikat první hasičské spolky. První český hasičský sbor, který byl zároveň i prvním hasičským sborem v českých zemích, vznikl 23. března 1848 v Praze a nesl název *Pompier Corps*. Tento sbor však zanikl už 30. října 1848¹⁴. Následující desetiletý Bachův absolutismus znemožnil vznik jakýkoliv dalších spolků. V roce 1863 se Češi dvakrát pokoušeli založit český hasičský spolek, ale ani ve Slaném ani v Chrudimi se to nepodařilo. První český hasičský sbor byl založen ve Velvarech v roce 1864¹⁵. Pak už hasičské sbory vznikaly jak houby po dešti. Pomohlo jim i ustanovení říšského zákona o právu spolčovacím, který byl vydán v roce 1867. Na Moravu došla vlna zakládání hasičských spolků se zpožděním. První německý sbor na Moravě byl založen v roce 1861 ve Fulneku. První český pak až v roce 1871 zásluhou Tita Kršky ve Velkém Meziříčí. Titus Krška zakládal už sbor v Třebíči v roce 1868, z něj se ale postupně stal německý sbor. Ve Slezsku

¹⁴ J. NITRA, *Všem živlům navzdory: člověku ku pomoci*, Nové Město nad Metují 2011, s. 10.

¹⁵ tamtéž, s. 14.

byl první český sbor založen v roce 1884 v Kylešovicích. Po založení hasičských sborů vznikla potřeba nějak tyto sbory centrálně organizovat. Tak vznikla v roce 1878 Česká zemská hasičská jednota, k níž se přihlásilo 42 sborů z 175 existujících. V rámci okresů se hasičské sbory sdružovaly do žup. Kvůli zajištění podpory a pojištění pro hasiče přistoupila Česká zemská hasičská jednota k Ústřední zemské hasičské jednotě království Českého, kterou zřídili Němci také v roce 1878. Ve vypjaté době jazykových a národnostních sporů mezi Čechy a Němci v 90. letech 19. století se zemská jednota rozdělila na českou a německou. V roce 1894 bylo zřízeno 1. hasičské muzeum v Praze na Smíchově. Na Moravě se ve vybudování zastřešující hasičské organizace angažoval výše zmíněný Titus Krška. Rok 1883 se tak stal počátkem České ústřední jednoty hasičské moravskoslezských dobrovolných sborů hasičských. Ve Slezsku došlo k ustanovení samostatné hasičské jednoty až v roce 1896, kdy byla ustanovená Zemská hasičská jednota slezská. Posledním významným počinem hasičských jednot v rámci Rakouska Uherska byla I. valná hromada Hasičské vzájemné pojišťovny v království Českém v roce 1913.

Po vzniku Republiky Československé v roce 1918 se dosavadní jednoty přejmenovaly na Českou, Moravskou a Slezskou zemskou hasičskou jednotu. Po zřízení protektorátu Čechy a Morava v roce 1939 byly zrušeny župy a zřízeny okresní hasičské jednoty, které se dělily na obvody. Po osvobození v roce 1945 dosavadní zemské jednoty nahradil Svaz československého hasičstva. V roce 1950 schválilo Národní shromáždění zákon č. 62 O ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami, kterým se hasiči stali výkonným orgánem národních výborů. Sbor dobrovolných hasičů měl podle tohoto zákona vzniknout v každé obci. Místní národní výbor také zřizoval požární sbor Místního národního výboru, jehož členové byli jmenováni z řad členů dobrovolných hasičů v obci. Během roku 1950 byla z hasičských sborů vyčleněna samaritánská činnost, která přešla pod Československý červený kříž. V roce 1951 se sbory dobrovolných hasičů změnilly na místní jednoty Československého svazu hasičstva. Organizace zastřešující dobrovolné hasiče pak změnila název na Československý svaz požární ochrany a z hasičů se stali požárníci. Zákon č. 18/1958 sloučil požární sbory MNV s místními jednotami Československého svazu požární ochrany a zapojil je do domovních požárních hlídek, provádění výcviku a školení a výchovy občanů k požární bezpečnosti, které dosud vykonávaly orgány státní správy. Tento zákon platil až do roku 1985. Po roce 1989 vznikly organizace Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a Česká a Moravská hasičská jednota.

➤ Požáry ve Světnově v 19. a na začátku 20. Století

Velmi těžce postihovaly světnovské občany časté požáry. Chalupy byly z největší části celé dřevěné, jen podezdívka, komíny a sklepy byly zděné. Krytina střech byla většinou šindelová. Ještě v roce 1904 jednatelská zpráva sboru dobrovolných hasičů ve Světnově konstatuje, že v obci je 20% krytin lepenkových a téměř 80% šindelových (výjimkou byla jedna střecha kryta plechem a jedna taškami). Přístavky, kůlničky, dřevníky, stodůlky, ba i chlévy byly obyčejně jen sbity z prken. Kolem chalup byly narovnány rázy dříví a otýpek. Mnohdy byly obrovnány i vchody do stavení, aby se v zimě dovnitř nedostal sníh. Na půdách byly uloženy staré, odložené věci, přebytečné krámy, ale pro nedostatek místa v malých světničkách stávaly na půdách truhly, skříně, almary i s věcmi novými. Nevěsty tam mívaly uloženou výbavu, peřiny, prádlo, plátno, šaty atd. V menších chaloupkách sloužila část půdy na uložení sena, slámy. Také uzené maso po zabijačkách viselo do léta na hambálkách.

Elektrické světlo nebylo. Svítilo se petrolejovými lampami, lucernami, v nichž byla olejová lampička, nebo i loučemi (třískami). Svíčky byly drahé, a proto vzácné. Jediná posvěcená hromnička se schovávala a šetřila, kdyby někdo umřel, aby se mu rozsvítila. Nebezpečí požáru bylo tedy veliké. Někdy zapálil i blesk. Vypukl-li oheň, nebylo možno nic zachránit, někdy ani životy. Hašení se omezovalo na záchranu vedlejších stavení, a to jen spoluprací ochotných sousedů. Vždyť sbory dobrovolných hasičů se organisovaly mnohem později až v letech sedmdesátých a osmdesátých 19. století. Ještě roku 1883 neměl Světnov ani hasičskou stříkačku na ruční pohon.

Z požárů zde uvádíme jen některé¹⁶:

Dne 17. 6.1875 vyhořelo číslo popisné 56, jehož majitelem byl Antonín Soška. Zásluhou občanů z Polničky, kteří přijeli se stříkačkou, se oheň nerozšířil. Dne 14. 4. 1880 do základů shořelo čp. 79, které patřilo Františku Leskaurovi.

V polovici dubna 1883 vyhořela chalupa čp. 85, jejímž majitelem byl Josef Palka. V tomto domku měl pronajatou světničku tkadlec František Šilhánek, jehož dceru Marii měl za ženu takzvaný „Světnovský papež“ Ignác Soška. Protože světnička byla malá a v ní ještě tkalcovský stav, téměř všechny cennější věci (šaty, prádlo, památky, zlato aj.) měly obě rodiny na půdě. Shořelo všechno a všichni byli úplnými žebráky.

¹⁶ F. MOKRÝ, *Historie obce Světnova*, nedatováno, nepublikovaný strojopis uložený v Knihovně Matěje Josefa Sychry ve Žďáru nad Sázavou, fond Pozůstalost učitele Františka Mokrého, svazek č. 7, s. 10.

"Stalo se to pozdě v noci z neděle na pondělek v polovici dubna 1883, asi za měsíc po narození sestry Pepiny a bratříčka Edy: Tatínek tu noc právě nebyl doma. Byl na návštěvě u tety Jakšové ve Vysokém. Odcházel z domu pozdě odpoledne a teta ho nechtěla večer za tmy pustit domů. Donutila ho, aby u nich přespal a šel domů až ráno. Bohužel, když přišel, byli jsme téměř nazí. Měli jsme na sobě jen to, v čem jsme utekli v noci z postele. Byli jsme úplnými žebráky.

Tátu jsem nikdy předtím neviděla plakat. Byl to otužilý voják a zdálo se, že ho v životě nemůže nic zkrušit a zlomit. Avšak tentokrát plakal a plakal hrozně, jako malé dítě. Vždyť všechno jeho majetek, všechny jeho památky nashromážděné v době výkonu vojenské služby a to jak v armádě císařské, tak zvláště papežské, zničil oheň: šatstvo, které měl v nejlepším pořádku, prádlo, velké zlaté dvouplášťové hodinky se silným zlatým řetězem, několik zlatých masivních prstenů, z nichž jeden přijímal přímo z rukou papeže Pia IX., mnoho vzácných památek z Říma, Turecka, Svaté Země, Jerusaléma, Betléma atd.

Vždycky, když jsem chtěla, aby mně něco z těch svých pokladů ukázal, ani do ruky mně to nechtěl půjčit. Vždycky říkával: "Až budeš starší, všechno ti vysvětlím, kdy, kde a jakým způsobem jsem to získal. Jednou vám to všem dětem rozdělím, abyste měli na mne památku."

A nyní všechno, co tak úzkostlivě při svých toulkách světem a později i doma opatroval, za jedinou noc nadobro pozbyl.

Světnička, kterou jsme u Palků obývali, byla malá. Mimo to dědeček Šilhánků tam měl svůj tkalcovský stav, který zabíral velkou část světnice. Proto jsme měli skoro všechno na půdě. Tam byla velká skříň se šatstvem a prádlem, veliká babiččina truhle a dva kufry, vše plné. Dále tam byly na dvě postele peřiny z nového peří, které pro mne maminka už tehdy připravovala, třebaže mně bylo teprve 8 let. Bylo na té půdě mnoho dalších potřebných věcí. Tenkrát jsme pozbyli všechno a byly to věci pro nás drahocenné a nenahraditelné. Byli jsme úplní žebráci. Jak nám všem a zvláště tatínkovi a mamince nemělo srdce krváčet a neměli jsme plakat?

Když požár vypukl, nikdo ve vsi nic nevěděl a také nás nikdo nevbudil. První se probírala babička Apolenka. Ještě měla dost duchapřítomnosti. Rychle nás všechny vzbudila a prvně chytla „Videňáčka“. Toho si maminka vzala z Vídně na kojení, když odstavila Pepíka (29. 9. 1879) a pak už u nás zůstal Videňáček na opatrování. (Tehdy si takovým způsobem mnohé ženy u nás přivydělávaly. Své maličké děti odstavily a vzaly si nemluvnátko z Vídně. Většinou to byly nemanželské děti, o které se matka nestarala. Platilo se na takové dítě 12 zlatých čtvrtročně a to byla na tehdejší dobu pro naše chudé rodiny značná částka peněz.)

Dědeček Šilhánek vynesl ven mne a pak běžel vyvádět naši kravku. Maminka chytla ještě obě děti dvojčata, jak je měla u sebe na posteli. Ale na čtyřletého bratra Pepíka všichni zapomněli.

Ten se po chvíli sám probudil. Když nebyl nikdo ve světnici, uviděl velikou zář a slyšel praskot, polekal se a schoval se pod postel. Vtom si vzpomněla maminka:

"Ježišmarja, kde je Pepík? Ten tam jistě zůstal!" Hasiči z Polničky, kteří brzy k ohni přijeli, vrhli se do světnice a Pepíka vynesli. Však už byl nejvyšší čas. Byl by tam určitě uhořel, neboť sotva hocha vytáhli, už padal na postel prohořelý dřevěný strop...".¹⁷

Všechny věci rodiny Soškovy i Šilhánkovy uložené na půdě i ve světničce shořely. Po požáru prohraboval Ignác Soška, všichni členové jeho rodiny i mnozí občané světnovští zbytky shořelé chalupy. Přebírali popel, podrobně hledali, zda se něco zachovalo. Přece zlato (hodinky, řetěz, prsteny) neshoří, musí tam být zbytky. Neshoří mosazné a jiné kovové předměty, knoflíky, přezky, kovové památky z vojny, z Říma, Palestiny. Marně hledali, přehrabovali, popel prosívali. Nikde nic. Všeobecně šla Světnovem i okolím fáma (pověst), že někdo cenné věci na půdě i ve světničce vzal a ukryl, než vypukl oheň. Ale kdo? Odůvodněné podezření bylo, dokázat se však nic nemohlo. Majitel domku ve Světnově čp. 85 Palka se po požáru ihned ze Světnova vystěhoval, zmizel a nikdo se nedověděl, kde žije nebo žil. O spáleníště se víc nestaral.

Toto podrobné vyličení, které napsala dcera Ignáce Sošky Marie, provdaná Machová, přesně vyličuje hrozné neštěstí, které postihlo její rodiče a celou rodinu.

Dne 16. 6. 1900 udeřil blesk do stodoly Josefa Vojtěcha čp. 22, která úplně lehla popelem. Téhož dne 16. 6. 1900 shořela kůlna Jana Fraje čp. 20. Den nato 17. 6. 1900 vznikl oheň opět v čp. 20 a to na půdě domovního stavení. Dne 20. 6. 1900 o jedné hodině v noci hořelo v Synkově mlýně, jehož majitelem tehdy byl Jan Gregor. V tomto roce řádil blesk ve Světnově urputně. Tak dne 22. 6. 1900 byl usmrčen bleskem Josef Mach, domkář na čp. 31. Byl to otec Josefa Macha, tesaře na čp. 135. Opět vznikl požár u Jana Fraje v čp. 20 a to dne 5. 7. 1900. Vyhořely stáje. Dne 17. 7. 1900 udeřil blesk do domku čp. 82, který náležel Josefu Svobodovi. Tento domek vyhořel úplně a již nebyl obnoven. Stál na nynější zahradě Josefa Chyby čp. 21. Od požáru čp. 82 chytla a vyhořela stodůlka Františka Zicha, tehdejšího majitele čp. 21. Dne 22. 4. 1901 vypukl požár v pazderně, patřící ke mlýnu čp. 37. Požár

¹⁷ F. MOKRÝ, *Světnovský papež*, nedatováno, nepublikovaný strojepis uložený v Knihovně Matěje Josefa Sychry ve Žďáru nad Sázavou, fond Pozůstalost učitele Františka Mokrého, svazek č. 7, s. 26.

založil choromyslný Jan Mach, syn Jana Macha, pazderáka, který v této pazderně bydlel. Majitel byl František Beran, mlynář. Na pazdernu pojištěn nebyl a také už nebyla obnovena. Stávala u potoka proti čp. 104.

Pouze 10 let se nepřetržitě vyučovalo v nové velké škole. O prázdninách roku 1907 škola vyhořela. Zápis o tom opět učinil tehdejší řídící učitel František Vítek:

„Dne 10. srpna 1907 mezi 5. a 6. hodinou odpoledne vypukl požár na školní budově. Střecha a trámová lehlo popelem. Jak požár vznikl, není možno určitě zaznamenati. V oněch 10 letech, kdy poprvé v nové budově vyučovati se začalo, hořely mnohokrátě saze v komínech školních, což dle těchto případů souditi možno o katastrofě, jenž dne 10. srpna budovu školní postihla. Dne 6. srpna 1907 při bouři uhodilo sice do hromosvodu na budově školní, že by však až 10. srpna t.j. po 3 dnech od blesku požár vzniknouti mohl, nelze mysliti. Po bouři dne 6. srpna byl říd. uč. s rodinou na půdě, manželka s dcerou věšely prádlo a ničeho se nepozorovalo a od té doby nikdo na půdě nebyl. Dle mého úsudku povstati musel oheň jen nesprávným čištěním komínu, poněvadž někdy jen 5-6 krátě do roka komíny čištěny byly. Komíny byly oprchalé a střecha kolem komínů děravá, což místní školní radě vícekrátě oznámeno bylo. Řídícímu učiteli shořelo na půdě za 5 týdnů prádla, mnoho šactva a jiných potřebných věcí, čímž utrpěl nejméně na 600-800 K škody. Pojištěn nebyl. A což mimo to vytrpěti musel, nelze vypsati. Byl to hrozný a nešťastný den. Budova školní pojištěná byla u banky Slavie v Praze na 7 000 K a obdržela při šetření škody pouze 2 940 K. Místní školní rada i obecní zastupitelstvo usneslo se budovu školní plechem cínkovým pokrýti a zadali stavbu staviteli Josefu Křelinovi v Zámku Žďáře smlouvou ze dne 15. srpna 1907 za rozpočtovou částku 2 985 K 94 hal. Pan stavitel se zavázal budovu školní do 1. září 1907 pokrýti a do 15. září t. r. budovu uspořádati a odevzdati. Mimo to uvolil se stavitel na místě slevy, o kterou se říd. uč. přimlouval, by školní potřeby opatřiti se mohly, pokrýti plechem obecní kapličku. Rozpočet na pokrýti této kapličky, dle výroku stavitele, asi 320 K. Budova školy byla tak dalece dohotovená, že se vyučováním počíti mohlo až dne 1. října 1907. Okolí budovy a průčelí dohotoveno bylo teprve ku konci října 1907.“¹⁸

¹⁸ F. MOKRÝ, *Historie školy a školství ve Světnově*, Žďár nad Sázavou 1974, nepublikovaný strojopis uložený v Knihovně Matěje Josefa Sychry ve Žďáru nad Sázavou, fond Pozůstalost učitele Františka Mokrého, svazek č. 7, s. 17.

Oheň se nevyhýbal ani lesnímu porostu. Dne 9. 9. 1911 vyhořelo několik měřic nízkého lesního porostu, který náležel velkostatku. Toho času bylo hrozné sucho a oheň vznikl asi neopatrností některého kuřáka.

O půl deváté v noci dne 5. 7. 1913 vznikl požár v hostinci Jana Váci čp. 48 a strávil celou budovu až do základů, neboť celé stavení bylo ze dřeva. Jak oheň vznikl, zůstalo neznámo.

➤ **Dějiny hasičského sboru ve Světnově v dekádách**

• **1893-1902**

K založení hasičského sboru ve Světnově zrály podmínky již nějakou dobu před rokem 1893, kdy se tak skutečně stalo. Po desetiletí Bachova absolutismu mezi roky 1850 a 1860 došlo v Rakousku k obnovení ústavnosti a jedním z jejích důsledků byla obnovená činnost politická a spolková. Dochází k zakládání různých spolků, jako např. Sokol v roce 1862 apod. První hasičský spolek na Moravě byl založen až v roce 1868 v Třebíči. Založil ho známý vlastenec Titus Krška. Další hasičský sbor byl založen týměž Titem Krškou v roce 1871 ve Velkém Meziříčí. Počátek 70. let 19. století je tedy považován za startovací čáru vzniku hasičských sdružení. Na světnovské obyvatele působil i příklad z nejbližších okolních obcí. Někde byl hasičský sbor zřízen již dříve, například v Polničce to bylo už v roce 1880, v Karlově v roce 1883 (německý sbor), ve Škrdlovicích v roce 1886, ve Žďáře Zámku v roce 1887, ve Vojnově Městci v roce 1888, v Radostíně v roce 1891, někde naopak později: ve Stržanově v roce 1899, v Cikháji v roce 1905 a v Počítkách až v roce 1938. Světnov tedy nebyl na poli hasičském žádným průkopníkem, ale za ostatními obcemi příliš nezaostal.

První úvahy o založení hasičského sboru ve Světnově se objevily už v roce 1892, ale začaly se pro zaneprázdněnost iniciátorů Josefa Zicha a Josefa Šilhánka realizovat až v roce 1893. Byl sestaven „komitét“¹⁹, dnešními slovy pracovní skupina, která se měla postarat o sepsání stanov. Tuto skupinu tvořili pánové Josef Šilhánek, Josef Zich, František Jindra, Jan Váca, Josef Vojtěch, František Lempera a František Hudeček. Stanovy (datovány 19. března 1893) byly odeslány na c. k. místodržitelství do Prahy, kde byly zaregistrovány a spolek pod jménem „Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově se sídlem ve Světnově“ byl povolen. Činnost spolku byla zahájena valnou hromadou dne 26. prosince 1893 a zúčastnil se jí jako host Josef Blažíček, rychtář a velitel hasičského sboru v Polničce. Tam sbor jako druhý nejstarší v soudním okrese přibyslavském existoval už 13 let a měl tedy dost zkušeností. Na valné

¹⁹ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 1, f. 72v.

hromadě, které se zúčastnilo 21 členů sboru, byli poprvé zvoleni představitelé hasičského sboru: za starostu sboru Josef Zich, který byl zároveň starostou obce, za velitele obchodník Josef Šilhánek, za jednatele sboru řídící učitel místní školy František Vítek, za pokladníka Josef Vojtěch, členy výboru byli dále rolníci Antonín Teplý, František Lempera, František Hudeček, František Jindra a židovský obchodník Jindřich Herrmann. Jak je vidět, v čele hasičského spolku zasedla místní honorace, tedy nejvýše postavení členové obce. Po založení sboru bylo nejdříve nutné postarat se o vybavení, hasičské nářadí, výzbroj a výstroj. Nová čtyřkolová ruční stříkačka²⁰ byla zakoupena už před hasičskou valnou hromadou v červenci roku 1893 od firmy R. A. Smekal z Prahy Smíchova (stejnou stříkačku měli i hasiči v Radostíně a Skleném) za cenu 620 zlatých. Pro obec to bylo velké množství peněz, ale podařilo se zajistit dotace (tehdy se říkalo subvence): zemský výbor ze zemského fondu hasičského poskytl 130 zl., banka Slavie v Praze darovala 220 zl., okresní výbor v Přibyslavi 20 zl., občanská záložna ve Žďáře 20 zl., obč. záložna v Přibyslavi také 20 zl. a majitelka zdejšího velkostatku hraběnka Clotilda Clam-Gallasová 50 zl. Ve Světnově ovšem musela být k dispozici nějaká ruční stříkačka už před zakoupením této nové stříkačky a před založením světnovského hasičského sboru. Ve sborových účtech za rok 1894 se hovoří o rozebírání staré stříkačky na mosaz, měď, železo a starý vůz a jejich prodej. Tato stříkačka musela být pořízena někdy mezi roky 1883 (kdy ve Světnově prokazatelně hasili ještě polniční hasiči) a 1893 (kdy byla zakoupena nová stříkačka a založen sbor).

Hasiči museli svůj spolek dobře reprezentovat (spolková činnost byla tehdy velmi obřadní) a mít tedy uniformy: látku na ně dodala firma František Krupař ve Žďáře, uniformy ušili krejčí Ignác a August Petříčkovi za 60 krejcarů za jednu uniformu. Hasičskou výzbroj dodala v ceně 227 zl. a 17 kr. známá firma K. Churein z Hlinska. Pásky pak vyrobil Josef Kučera, provazník ve Světnově a Antonín Klíma ze Zámku Žďáru. Žebříky vyhotovil Josef Mach, stolař ve Světnově; z jasanu, který daroval Josef Zich, tehdejší starosta Světnova. Hasičské sbory se sdružovaly stejně jako nyní do větších celků, tehdy to byly takzvané župy. Světnovský sbor hned po založení vstoupil do župy německo-brodské, které zaslal členský příspěvek 6 zl. V této župě pobyl pouze rok a pak přestoupil do nově založené župy chotěbořské. Chotěboř byla tehdy i sídlem politického okresu, pod který Světnov v té době patřil. Počet členů hasičského sboru stoupal, na konci roku 1894 zapisovatel František Vítek konstatuje, že sbor čítá 49 členů (2 už stačili ze sboru vystoupit), z toho bylo 5 členů zakládajících, 15 přispívajících a 27 náležitě vybavených do akce, tj. vystrojených a

²⁰ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 1, f. 72r.

vyzbrojených. Když pročitáme tehdejší matriku členů hasičského sboru, skládá se před našima očima mozaika jejich sociálního postavení nejen ve sboru, ale i v obci. Jak již bylo řečeno výše, v hasičském výboru zasedli nejvýše postavení členové obce (rolníci z gruntů, starosta, učitel, obchodník), ale zakládajícími členy sboru byli také různí živnostníci (objevuje se zde např. sítař, tesař, truhlář a obuvník) a domkáři a později přistupovali i níže postavení členové obce, jako byli tkalci a čeledíni. Zajímavé byly i funkce jednotlivých členů hasičského sboru: ochránce, stříkačnický, trubač, lezec apod. V roce 1893 vstoupilo 25 členů, v roce 1894 nově vstoupilo 33 členů, v roce 1896 vstoupilo 5 členů, v roce 1899 vstoupilo 7 členů, v roce 1900 vstoupili 4 členové, v roce 1901 vstoupili také 4 členové a v roce 1902 vstoupili rovněž 4 členové. Zapisovatel pečlivě do matriky zapisoval nejen jména členů, ale také jejich zaměstnání a bydliště, datum narození a přijetí do sboru, sborovou funkci, svěřené věci (např. helma, pás, píšťalka, trubka) a datum a způsob vystoupení (zemřel, odstěhoval se, vystoupil, byl vyloučen apod.).

Sbor se od svých počátků účastnil různých akcí, v období Rakouska-Uherska hlavně náboženských (vzpomeňme rčení “Rakousko-Uhersko je spojení trůnu a oltáře“), např. slavnosti Božího těla v Zámku Žďáře nebo svěcení kříže v Polničce. Jak bylo tehdy zvykem, u všeho asistovala duchovní osoba a vysvěceno, případně požehnáno bylo vše důležité a zásadní. Tak musela být vysvěcena i světnovská stříkačka. Stalo se tak na slavnosti 14. října 1894. Slavnost spojovala dvě události, svěcení nejen hasičské stříkačky, ale i nového zvonu do světnovské kapele. Dejme nyní opět slovo hasičskému kronikáři učiteli Františku Vítkovi:

„Zvonice jakož i stříkačka byly jak možno okrášlené. Také budovy, kudy se průvod ubíral, věnci a nápisy okrášleny byly. Slavnost počala o 3 hodině odpoledne u přítomnosti slavných sborů hasičských ze Zámku Žďáru a Polničky. Sbor hasičský v Karle (německý – pozn. P.Š.) zastupoval tamější velitel sboru J. Duba, správce školy v Karle. Mimo to sešlo se veliké množství lidí zdejších i přespolečných [...] Antonín Pošvař, kooperátor v Zámku Žďáře, ve dlouhé a významné řeči uvedl na paměť význam a důležitost zvonu v obci, načež promluvil k přítomným hasičům, vylíčil důležitost sboru hasičského, jakož i jeho povinnosti [...]“²¹

Hasiči se scházeli v průběhu roku na schůzích a v závěru roku byla vždy valná hromada. Místa jejich schůzování byla různá a měnila se: jednali ve třídách staré školy (čp.

²¹ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 1, f. 73r.

87), v hostinci u J. Hermanna (čp. 6), v hostinci u J. Šilhánka (čp. 27), v hostinci u H. Macha (čp. 115) a v hostinci u J. Váci (čp. 48). Členové hasičského sboru platili také každoroční příspěvky. V tomto ohledu byli rozděleni na zakládající (měli povinnost splatit poprvé 2 zl. a následně každoročně 20 kr.), přispívající (měli povinnost splatit poprvé 1 zl. a následně každoročně 10 kr.) a ostatní (měli povinnost každoročně přispívat 10 kr. na potřeby spolkové a hudbu). Sbor pořádal už od počátků plesy, první byl navržen na 10. února 1895.

Dne 11. června 1895 proběhla schůze světnovských hasičů, které se zúčastnil Josef Vičar, zbrojmistr sboru dobrovolných hasičů v Humpolci. Světnovští hasiči se dostavili v počtu 32 členů a schůze začala o 7 hodině večerní. Dejme opět slovo hasičskému kronikáři:

„Josef Vičar prohlédl nejprve stříkačku a přístroje, provedl praktické výkony a zacházení se stříkačkou v pádu požáru. Promluvil o rychlosti prací při požáru a jak sobě počínati [...] pak rozdáv plakáty firem rozličných, které potřebné věci hasičské vyrábí, započal řeč svoji [...] navrhuje, aby od počátku zimy až do jara odbývaly se takzvané školy zimní, při kterých mohly by se činiti přednášky, čísti články poučné atp.“²²”

Zbrojmistr humpoleckých hasičů Josef Vičar měl pro své světnovské kolegy spoustu rad, doporučoval zařídit si vlastní hasičskou knihovnu, pro zvýšení příjmů spolku pořádat zábavy, plesy a věnečky a získat pro spolkovou činnost také světnovské ženy. Radil, jaký si pořídit hasičský úbor, jak si ho mohou hasičtí hodnostáři vyzdobit sponami různých barev. Starostovi i veliteli náležela zlatá spona, náčelníkovi stříkačky červená spona. Při svém proslovu zmínil i nutnost vybudování hasičské zbrojnice. Nezapomněl ani na takové detaily, jako že píšťalka pro signalizaci by měla být dřevěná a nikoli mosazná, že hasičtí hodnostáři mají jako symbol svého úřadu nosit parádní sekerky. Když doporučoval pro práci s hadicemi pořídit si prsténky u firmy J. G. Lieb Feuerwehrrquisitenfabrik Biberbach an der Riss, Wirtenberg, povzdechl si v zápise hasičský jednatel: „Cožpak to nemá firma česká, abychom museli objednávat u německé firmy?“. I do Světnova se tak dostala řevnivost mezi českými a německými obyvateli Českého království, která vrcholila zrovna v 90. letech 19. století. Josef Vičar ukončil svou přednášku provoláním: „Nazdar“, na to jeho posluchači volali „Sláva“ a „Nazdar“. Světnovští hasiči brzy po této teoretické průpravě prodělali „křest ohněm“, když se zúčastnili 28. září 1895 požáru ve Stržanově, kde vyhořelo čp. 25 patřící Marii Kudilkové a čp. 26 náležející Josefu Brožovi.

²² SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 1, f. 76r.

Rok 1896 byl ve znamení 2. župního sjezdu nově vzniklé chotěbořské hasičské župy, který se měl odehrávat ve Světnově 2. srpna. Světnovští se na něj připravovali dlouho dopředu. O jeho průběhu se radili takto:

„Usnešeno zříditi [slavnostní] brány dvě a to jednu hlavní u mostu na silnici k Polničce a druhou za Vácovou [hospodou] k Cikháji. Dohlížeti mají střídavě pan Váca z čp. 48 a zbrojmistr pan Krška. Koně mohou umístění býti u pana Váci čp. 1, u pana Váci čp. 48 a u pana Vaňka ve mlýně. Pokud možno k obsluze hostí v zahradě obstarají se dívky v národním kroji. Všichni členové slibují všemožně se přičiniti, aby sjezd ke cti sboru se odbýval. Ustanoveno objednat hudbu Heráleckou. Veřejné cvičení provede se na budově školní a na okolních staveních. Ozdobu kaple a pak upravení nápisů vhodných na budovy beřou na sebe František Vítek a J. Chmelař. Zahradu upravití sobě mají hostinští, kteří tam o pokrm a nápoj starati se budou. Bránu u zahrady obstará J. Fiala, kovář.“²³

Organizace župního sjezdu byla projednána na schůzích 14. června, 4. července a těsně před sjezdem 29. července. Účast na župním sjezdu přislíbily sbory z Vepřové, Libice, Malče, České Svatky, Herálce, Nové Vsi a Chotěboře.

V tomto roce se také poprvé jednalo o vystavení hasičské zbrojnice, prozatím pouhé kůlny, starosta p. Zich měl na starost vyjednat u velkostatku příspěvek na ni ve formě dříví, šindele a vápna.

Rok 1897 začínal pořádáním hasičského plesu 31. ledna. Bylo vytištěno 150 pozvánek a vyrobeno 50 obálek, obyvatelé z jiných vesnic nebyli pozváni. Ples se odehrával v tanečním sále některé ze světnovských hospod, není upřesněno ve které, snad v hostinci p. Váci (čp. 48). Hudbu na plese měli obstarat muzikanti z Polničky. Když byl ples vyúčtován, konstatovalo se, že příjmy byly 25 zl. a 68 kr. a výdaje 22 zl. a 68 kr., celkový zisk do hasičské kasy byl tedy 3 zl. Znovu se jednalo o kůlně pro stříkačku, subvenci na ni zástupci velkostatku zamítnuli, stavba měla být na obecní útraty.

V následujícím roce 1898 hasiči uspořádali u Váců (čp. 48) ples, který při příjmech 25 zl. 75 kr. a výdajích 19 zl. a 29 kr. vynesl celkem 6 zl. 46 kr. Členové hasičského sboru se dále zúčastnili pohřbu zakládajícího člena sboru obchodníka Jindřicha Herrmanna. Bylo rozhodnuto prodat v dražbě hasičské uniformy a zakoupit nové.

²³ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 1, f. 87r.

O rok později 1899 hasiči opět urgují obecní úřad, aby konečně začal stavět kolnu na stříkačku a hasičské nářadí, dále žádají okolní záložny (velkolosenickou, přibyslavskou a žďárskou) o subvence. Že při jednání členů hasičského sboru nepanovala vždy svornost, svědčí zápis jednatele a řídícího učitele Františka Vítka z večerní schůze dne 25. listopadu 1899. Připravil si na ten večer přednášku „O národním vychování“. Mluvil o vychovávání mládeže a asi to bylo příliš nudné a dlouhé, protože se ozval zbrojmistr František Krška a uprostřed přednášky ji přerušil. Jednatel František Vítek si pak do zápisu poznamenal:

*„tu p. Krškovi se zdála přednáška dlouhou býti, což opravdu muselo přednášejícího spravedlivě roztrpčiti“.*²⁴

Toto psal F. Vítek ještě neosobně ve 3. osobě a pak pokračuje:

„Dotkla se mě velice ta slova, jež se pronesla, což divu, že i nevděkem tím klesla u mě důvěra. Byl jsem opravdu uražen!“. Fr. Vítka se neucta k jeho přednášce tak dotkla, že na valné hromadě na počátku roku 1900 složil funkci jednatele.

Na začátku roku 1900 proběhl již tradiční hasičský ples, tentokrát v hostinci p. Šilhánka (čp. 27). Vstupné bylo stanoveno na 60 kr. člen a 40 kr. nečlen. Bylo dohodnuto, že hudebníci dostanou od sboru honorář a od hostinského večerí. Poprvé je v zápisu zmíněno, že hudebníci jsou ze Světnova a jejich skupina že je osmičlenná. Rok 1900 tak je možné označit za rok vzniku světnovské kapely. Hasiči se dále rozhodli, že nebudou tisknout žádné pozvánky a že do okolních obcí rozešlou korespondenční lístky. Při plesu se pořádala také tombola.

Dne 30. května se konala hasičská přehlídka, kterou provedl Josef Blažíček z Polničky, toho času dohlížeč chotěbořské župy. Zajímalo ho např., kdo sbor řídí, jaký je jeho početní stav, kolik členů je zakládajících, činných a přispívajících, kolik a jakého nářadí k hašení je k dispozici. Přitom konstatoval, že světnovští hasiči musí nutně doplnit či zajistit: skladiště, žebříky hákové, střešové bodací a příkládací, dvoje vidle, dva kopáče, čtyři háky, čtyři plácačky, čtyři košíky, lopatu, velkou sekeru, dvě pochodně a dvě lezecké lucerny. Hasiči potřebné věci pořídili opět u K. Chureina z Hlinska. Dále si J. Blažíček zapisoval, kolik svazků čítá hasičská knihovna, kolik bylo valných hromad a zásahů hasičů u požárů atd.

Světnovští hasiči v úsilí obstarat si finanční prostředky na provoz ani v roce 1900 nepolevovali. Vedle běžných žádostí o podporu, kdy žádali p. hraběnku z velkostatku, obecní světnovský výbor, okolní záložny atd., rozhodli se požádat o podporu instanci nejvyšší, Jeho Apoštolské Veličenstvo Františka Josefa I. Poslechněme si celé znění dopisu:

²⁴ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 1, f. 36v.

*Vaše Veličenstvo Nejjasnější Císaři a Pane!*²⁵

V nejhlubší úctě a oddanosti podepsaný sbor dobrovolných hasičů ve Světnově odvažuje se klásti na stupně trůnu Vašeho Veličenstva, největšího to příznivce hasičstva nejponíženější prosbu za milostivou podporu na zakoupení nutného nářadí hasičského, které četnými požáry zničeno bylo v tomto roce. Prosba je odůvodněna následovně:

- A) Vesnice Světnov čítá 873 obyvatelů povětšinou dělníků, kteří prací rukou svých denní chléb sobě vydělávají.*
- B) Občané postavením nové trojtřídní školy a pro tento rok neúrodou žita vzali škodu, eventuelně se zadlužili tak, že na jejich podporu nejde počítati.*
- C) Jak shora uvedeno, náleží členstvo činné k dělnické třídě, nelze od něho pravidelných příspěvků požadovati. Jelikož naše hornatá krajina výdělků velice postrádá, tak že stěží založený sbor hasičský bez dobročinnosti cizí by zanikl. Vzhledem k uvedeným důvodům odvažuje se v nejhlubší úctě podepsaná správa dobrovolného sboru hasičského ve Světnově neponíženější prosbu svou opakovati.*

Vaše Veličenstvo račiž milostivě sboru dobrovolných hasičů ve Světnově podporu uděliti.

Ve Světnově dne 28. září 1900

Josef Anděl

Josef Šilhánek

František Hudeček

t.č. jednatel

t.č. starosta

t.č. velitel

Světnovští hasiči v dopise císaři mluví o hasičském nářadí, které bylo zničeno četnými požáry. Není divu, zasahovali v tomto roce celkem při deseti požárech nejen ve Světnově, ale i v Zámku Žďáře, ve Škrdlovicích, ve Stržanově a v Karlově.

V roce 1901 opakovali světnovští hasiči svoji žádost o podporu k císaři Františku Josefovi I. Žádost se vrátila zpět jako nevyslyšená. Bylo rozhodnuto zakoupit do knihovny Hasičskou kroniku, kterou vlastní sbor dodnes. Hasiči se také zúčastnili odhalení pomníku Karlu Havlíčkovi Borovskému v Borové, korporační vycházky k svátku Jeho Veličenstva,

²⁵ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 4.

dále uspořádali 28. září hasičský výlet. Ke sboru přistoupil J. Lustig, židovský obchodník z čp. 6.

V roce 1902 hasiči uspořádali hned dva plesy, 12. a 26. ledna. Z prvního plesu vyneslo vstupné, které činilo 30 kr. člen a 60 kr. nečlen, celkem 28 zl. 20 kr.

Výdaje byly následující:

hudebníkům	12 zl.
paleta a hudebné	4 zl. 40 kr.
útrata	2 zl. 47 kr.
chudý ústav	52 kr.
obecnímu sluhovi	50 kr.
od donešení chvojí	
Chybovým hochům	30 kr.
p. Řádkovi od deKace	31 kr.
celkem	20 zl. 50 kr.

Čistý výtěžek byl tedy 7 zl. 70 kr.

Hasičské zápisy neuvádí, kolik se zúčastnilo plesu návštěvníků, ale přibližně můžeme říci, že při daném vstupném 30 kr. to bylo 94 platících členské vstupné. Při druhém plesu hasiči vydělali 1 zl. 2 kr. při příjmech 17 zl. 80 kr. a výdajích 16 zl. 78 kr.

Na členské schůzi konané 3. května 1902 navrhol p. Petříček, aby se členské schůze konaly střídavě na různých místech (hospodách) ve Světnově, nejen u J. Šilhánka (čp. 27), kde se konaly poslední dobou výhradně. J. Šilhánek, t. č. starosta sboru, se ohradil, že tak nečiní ze ziskuchtivosti (i když je pravda, že na schůzích se něco vypilo a tedy utratilo! - pozn. P. Š.), ale že je možné samozřejmě místa schůzí měnit. Bylo dohodnuto příště se sejít v hostinci p. Váci (čp. 48) a místa setkání nadále měnit.

Na závěr vyprávění o 1. dekádě činnosti světnovských hasičů si poslechněme, jak si hasičský sbor vážil svého starosty a dokonce ho oslavil básní:

*Veleváženému P. T. p. Josefu Šilhánkovi,
předsedovi sboru dobrovolných hasičů Světnovských*

*Předsedo náš milý, velectěný,
jenž o bratry sboru naše
jako otec o své dítky dbáte*

přijměte hold náš, dobře zasloužený!

*My, jež jsme Vás v čelo postavili
kladouce ve Vás své naděje
že to sboru jen ku zdaru prospěje
vidíme, že jsme se nemýlili!*

*Ve zdraví a síle, jarosti
kéž Vás nebe chrání dlouhá léta
kéž Vám i nám je k radosti přáno
jak sbor náš nadále vzkvétá.*

*V domácnosti Vaší
život tichý bud' Vám dán
a co srdce Vaše hněte
odvrať od Vás světa Pán!*

*Za sbor dobrovolných hasičů
Josef Anděl, t. č. jednatel*

• 1903-1912

První valná hromada roku 1903 začínala shrnutím loňského roku²⁶. Konstatovalo se, že se konalo pět hasičských cvičení, sbor na veřejnost vystoupil pětkrát, hlídky odbýval troje, zásahy měl dva, jeden ve Stržanově a jeden ve Světnově. Hodnota hasičského majetku činila 980 zl. 88 kr. stříkačka a výzbroj, 104 zl. 44 kr. oděv, 29 zl. 45 kr. knihy. O výborové schůzi bylo navrženo, aby se každý činný člen při požáru vzniklém ve Světnově musel dostavit k zásahu. Hasič, který by se v té době zdržoval ve Světnově, ale dal by přednost před hašením požáru své práci, by měl být vyloučen ze sboru. Návrh byl jednomyslně přijat. Hasiči se také dohodli, že založí sborovou nemocenskou pokladnu.

Na první výborové schůzi roku 1904 bylo dohodnuto, že výborové schůze se budou nadále scházet ve škole a pan řídící navrhl, že se může používat jeho obytný pokoj. Tradiční

²⁶ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 1, f. 18v.

sborový ples se měl pořádat 7. února v hostinci p. Váci (čp. 48), vstupné činilo 60 hal člen, 1 K nečlen, dáma 40 hal. Obec Cikháj zaslala příspěvek na cestu světnovské stříkačky na požár v Cikháji 4. září v minulém roce. V Cikháji tehdy ještě nepůsobil hasičský sbor, ten byl založen až roku 1905. Světnovští hasiči původně příspěvek na dopravu stříkačky (přípřež p. Váci) žádali okresní výbor přibyslavský, ale byli odmítnuti s tím, že jde o obec na Moravě (Světnov náležel do Čech). V tomto roce proběhla i inspekce župního dozorce z Chotěboře, ten konstatoval, že vedení knihovny i údržba hasičského náčiní je v pořádku, pouze upozornil, že by hasiči měli mít požární zbrojnici. 25. září se světnovští hasiči v hojném počtu zúčastnili slavnosti odhalení pomníku faráře Matěje Sychry v Zámku Žďáře. Při tom utratili ze sborové pokladny 8 K 84 hal. Dále navázali na dohodu o založení nemocenské či sirotčí pokladny. K tomuto účelu vytvořili soupis dat narození manželek a dětí činných členů sboru.

V roce 1905 se jednalo o vystoupení z župy chotěbořské a o přistoupení k přibyslavské župě „Havlíček“²⁷. Konstatovalo se, že pro letošní rok už nelze z župy chotěbořské vystoupit. Členové hasičského sboru se také dohodli, že každý zemřelý hasič obdrží od sboru věnec a nebude-li se na něj dostávat peněz ve sborové pokladně, udělá se mezi členy sbírka. Naopak zemře-li žena člena sboru a hasičstvo se zúčastní jejího pohřbu, nesmí sborové pokladně vzniknout žádné vydání. Sbor se účastnil slavnosti Božího těla, při které utratil u v hospodě p. Šilhánka (čp. 27) 87 K a dále požáru ve Škrdlovicích, kde sbor světnovských hasičů dorazil v počtu 6 členů. Hasiče a stříkačku vezl k ohni přípřeží p. Váca z čp. 48.

V polovině roku 1906 hasiči žádali opět o podporu Jeho Apoštolské Veličenstvo císaře Františka Josefa I., žádost byla opět zamítnuta. Dne 4. března 1906 přestoupil světnovský sbor z chotěbořské župy do přibyslavské župy „Havlíček“. Hlavním důvodem bylo, že v Přibyslavi sídlil samosprávný okres.

Na řádné valné hromadě konané na začátku roku 1907 se konstatoval počet členů sboru v počtu 5 zakládajících, 15 přispívajících a 25 činných. Hasiči uspořádali v zimě 2 plesy, 13. ledna u Šilhánků (čp. 27), 26. ledna u Váců (čp. 48), a jednu sousedskou zábavu také u Váců. Všechny zábavy vynesly při vstupném 60 hal člen činný, 30 hal člen přispívající, 1 K 20 hal nečlen a 40 hal dámy celkem 26 K 47 hal. V květnu téhož roku se sbor dohodl na zakoupení látky (šedý satén) na zhotovení čamar u firmy Škop pro 25 činných členů sboru (čamara byl pánský slavnostní kabát zapínaný na šňůrky, který se nosil po roce 1848 po polském způsobu jako projev českého vlastenectví). 18 kg vážící látka dorazila na dobírku vlakem do Žďírce, odsud putovala povozem do Vojnova Městce a odtud pak rovnou do

²⁷ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 1, f. 31r.

Světnova. Cena látky byla stanovena na 129 K, po dodání se ale ukázalo, že je špatné kvality, a tak byla zaslána vlakem zpět k výrobcí.

Dne 10. srpna hořela světnovská škola, hasiči zasahovali a drželi 6ti člennou hlídku. Pojišťovna Slávie poslala sboru za zásah na místní škole 40 K na spravení hasičského náčiní. Dne 30. září ve čtvrt na deset ráno se strhla veliká bouře, kterou pamětníci nepamatovali. Nejhuře řádila pruhem od křižovatky přes Žleby k širokému průseku v cikhájském revíru. 6. října dohotovil krejčí Fousek ze Stržanova čamary. Ušití jedné čamary stálo 1 K 20 hal. Krejčí Fousek požadoval za jednu čamaru ještě příplatek 10 hal, což bylo zamítnuto, neboť podle hasičského výboru byly některé čamary „nevzhledně“ ušity.

Na začátku roku 1908 se hasičům mimořádně vyvedla zábava v hostinci u Šilhánků. Vybralo se na vstupném 74 K a čistý výdělek do sborové pokladny byl 41 K 91 hal. Funkci jednatele (a zapisujícího kronikáře) složil po osmi letech Josef Anděl, po něm ji převzal Jan Pochop. Obec v tomto roce také vystavěla obecní domek (čp. 82), který byl zčásti chudobincem a zčásti **hasičským skladištěm** - zbrojnicí.

V zápise výborové schůze z 2. ledna 1909 čteme, že členové výboru požádali starostu obce, aby na jednání obecního zastupitelstva předložil návrh, aby podlaha hasičského skladiště byla betonová. Bylo rozhodnuto pořádat tradiční ples, ovšem k místní kapele měli mnozí hasiči výhrady, tak bylo dohodnuto sjednat hudebníky cizí. Na místo jednatele se vrátil Josef Anděl. Ples vynesl 9 K 80 hal, přitom platilo se hudebníkům, za pozvánky, za roznos pozvánek obecnímu sluhovi p. Tlustošovi. Členové sboru se rozhodli nechat opravit stříkačku u firmy Černochoch z Chotěboře. 12. května byla oprava hotova a stříkačka s novými svítilnami, na pérách a nalakovaná byla dodaná zpět do Světnova. Ve Světnově při c.k. manévrech pobyl c.k. pěší pluk č. 36, členové sboru při této příležitosti konali po obci noční hlídky.

V hasičské kronice je k roku 1910 zajímavý zápis o přírodním úkazu:

„Dne 23. ledna 1910 o hasičském plesu v neděli večer od 6 do 7 večerní bylo viděti vlasatice [kometu-pozn. P.Š.] na jihu a sice: hlava (jádro) téže bylo při samé zemi na silnici k Polničce, ohon vzhůru jasně žlutý. Večernice Venuše byla více jihovýchodně a výše, kdež pak během týdne následujícího vlasatice se nesla k západu a vystupovala každým dnem nad večernici, ale již nebyla nikdy tak jasná jako v neděli 23. ledna.”²⁸

²⁸ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 13v.

V roce 1911 hasiči vypravili pohřeb svému zakládajícímu členovi (který byl zároveň 3 roky velitelem sboru) Janu Vácovi. Objednali pohřební vůz od pana Martínka ze Žďáru za obnos 30 K. O tuto částku se podělila rovným dílem obec i sbor. Členové sboru si také ustanovili, že kdo by se třikrát nedostavil bez omluvy ke cvičení nebo k jiné hasičské akci, aby byl hned vyloučen, „*by sbor nebyl na papíře pouze, ale zároveň v praxi.*“ Dne 6. června hasiči vyslali 5ti člennou deputaci k uvítání Jeho Eminence biskupa v Zámku Žďáru. 10. června přijel týž biskup do Světnova, kde ho u místní kapličky uvítal celý sbor. Dne 9. září začaly hořet panské pastviny „Ve smrčině“, které členové sboru hasili berlovkami (berlová stříkačka, neboli berlovka, je jednoduché pístové čerpadlo s jedním pístem. Má tvar berle, kterou si hasič vloží pod paži a spodní část ponoří do nádoby s vodou. Pomocí páky a pístu pumpuje jednou rukou vodu, kterou druhou rukou hadicí a proudnicí usměřňuje na požářiště, pozn. P. Š.).

Dne 14. ledna 1912 hasičský kronikář opět zaznamenal přírodní zajímavost:

„Poznamenati dlužno, že dne 14. ledna v 8 hod 10 min večer snesl se naší krajinou meteor, přičemž po osvětlení as 3 vteřiny trvajícím bylo slyšeti po 2kráte silné zadunění podobné hřmění. Směr letu od severu k jihozápadu.“²⁹

Dne 25. března 1912 se jednatel světnovského hasičského sboru Josef Anděl zúčastnil jako delegát župní výborové schůze v Příbyslavi. Bylo tam mj. dohodnuto, že bude uspořádán pro jednotlivé hasičské sbory zdravotnický kurs, který povede MUDr. Půža z Příbyslavi. MUDr. Půža vedl kursy zdarma, pouze si vyžádal dopravu povozem (tzv. příležitost) na místo a zpět. Župu Havlíček pak měl zastupovat na valné hromadě Zemské ústřední jednoty hasičské v Praze župní starosta Rudolf Ludmila.

• 1913-1922

Na začátku roku 1913 při valné hromadě se konstatoval počet členů celkem 50. Hasiči se také dohodli, že nepřispějí na vybudování Havlíčkova pomníku v Praze. Členové sboru se zúčastnili církevních slavností Vzkříšení Páně a Božího těla, při této příležitosti byli zaplaceni hudebníci v hostinci p. Antonína Roháčka. Dne 5. července 1913 se sbor účastnil hašení

²⁹ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 19r.

požáru vzniklého ve Světnově v čp. 48. Akce se zúčastnily také sbory ze Stržanova, Cikháje, Polničky, Škrdlovic a Skleného. Po požáru byly poslány dopisy pojišťovnám První České a Slavii s žádostí o podporu. Slavie poskytla 14 K 80 hal a První Česká 9 K 86 hal. Dne 16. srpna zemřel náhle starosta světnovského sboru Josef Šilhánek. Hasiči mu zakoupili věnec a zúčastnili se jeho pohřbu.

Na počátku roku 1914 počet členů světnovského sboru poklesl na 46. Hasiči 8. února uspořádali tradiční ples, který vynesl 9 K 89 hal. Velitel sboru František Řádek si pro sebe vyžádal jako odznak své funkce parádní sekerku, neboť kord jako odznak organizační řád zakazoval. Po vyhlášení války Rakouska-Uherska Srbsku byli mnozí světnovští muži mobilizováni a dotklo se to samozřejmě i členů hasičského sboru. V záznamech hasičské kroniky je o tom pouze letmá zmínka zapsaná při schůzi svolané na 5. září 1914: „*Volba členů na místě k vojsku se dostavivším ponechává se na delší dobu...*“.³⁰

Činnost hasičského sboru po dobu I. světové války byla ochromena, členové se sešli už jenom jednou, na valné hromadě dne 10. ledna 1915 a pak až po skončení války a vzniku samostatné republiky Československé. Ani poslední, už válečná, valná hromada v zápisech o válce mnoho nevypovídá, válka byla teprve na začátku, ještě nebyly dlouhodobé zásobovací problémy aj., v hasičské kronice nám toto období připomíná jen stručná poznámka: „*k volným návrhům prohlásil p. velitel, že jest záhodno otázkati se župy stran placení pojištění za členy konající brannou povinnost*“.³¹

První poválečná výborová schůze se konala 6. ledna 1919 v hostinci Jana Stejskala (čp. 27). Dva dny předtím zasahovali hasiči při požáru mlýna v Polničce. Při revizi počtu členů se stanovil poválečný počet členů na celkem 43, z toho 24 činných, 2 zakládající a 17 přispívajících. Sborový výbor se rozhodl uspořádat ples dne 9. února v hostinci Jana Stejskala (čp. 27). Ten se pořádání plesu vzdal ve prospěch hostince p. Skryji (čp. 48) s dodatkem, že je tam víc místa. Počítalo se s 8 muzikanty s vyplacením odměny po 20 Kč, také s večeří a nějakým pivem. Pan Skryja počítal muzikantům za večeří 50 Kč, za čištění sálu a osvětlení nejméně dalších 30 Kč. Vstupné bylo stanoveno na 5 Kč členský pár, nečlen pak 4 Kč. Pozvánky hasiči tentokrát nekupovali a pro pozvání určili 2 mladší členy sboru, kteří měli pochůzkou od rodiny k rodině na ples pozvat. Na výborové schůzi konané v srpnu 1919 se objevil návrh, „*by se obecní domek zvláště skladiště slušněji upravilo. Pan velitel se uvoluje ještě dáti nějaké prkno pod kola stříkačky, by táž nebrala zkázy. Dále usneseno požádati obecní zastupitelstvo o zřízení příjezdu vhodnějšího do skladiště, případně též podlahy ve*

³⁰ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 29v.

³¹ tamtéž, f. 29r.

skladišti“³². Obecním domkem je myšlen chudobinec s hasičským skladištěm čp. 82 postavený v roce 1908.

Valná hromada z počátku roku 1920 nás informuje, že hasiči se zúčastnili slavnostního průvodu do chrámu Páně v den 28. října 1919 jako národního svátku republiky Československé. Počet členů stoupl na 63. Usneseno bylo pořádat tradiční ples, pozvánky měly být tentokrát ve formě plakátů. Místo konání plesu si měli mezi sebou dohodnout hostinští sami. Pořádání plesu bylo v lednu nakonec zakázáno kvůli neštovicím. Svoji funkci složil po 20 letech jednatel sboru Josef Anděl. Na výborových schůzích odbývaných v květnu se dohodla kontrola výzbroje. U smyček, o kterých je v kronice poznámka, že přes celou válku ležely, se měla přezkoušet pevnost pro případ použití při požáru. Dne 13. května se konalo hasičské cvičení:

„Počasí tentokrát bylo pěkné, takže jsme cvičení mohli odbývat. Za velení pana Tlustoše cvičili stříkačníci všichni velice dobře. Noví členové vše brzy dobře pochopili. Totéž možno říci o stříkačnicích, které cvičil p. Řádek. Vyzkoušeny všechny malé stříkačky, prohlédnuty hadice. Nakonec byla cvičení pochodová, po nichž cvičení ukončeno.“³³

Hasiči se zúčastnili průvodu při svěcení pomníku padlým vojínům 23. května a také slavnosti odhalení druhého pomníku padlým vojínům pořádané Národní jednotou pošumavskou 4. července. Na župním sjezdu v Příbyslavi světnovští hasiči ve slavnostních uniformách obdivovali parní stříkačku s povzdechem, že „parní stříkačku každý sbor mítí nemůže ...“ V závěru roku se sbor připravoval na župní sjezd, který měl tentokrát proběhnout v roce 1921 ve Světnově.

Celý rok 1921 byl ve znamení župního sjezdu, který byl naplánován ve Světnově na 17. července. Jeho program byl následující:

„V 5 hodin ráno zahraje místní hudba budiček, v 9 hodin bude uvítání všech sborů, které nás svou návštěvou poctí. V 10 hodin bude odbývána valná hromada v místnosti školní. Odpoledne v 13:30 seřazení sborů a ve 2 hodiny započne veřejné poplachové cvičení místního sboru. Po ukončení odchod na zahradu přítele Stejskala, kde bude hrát hudba p. Františka Dvořáka. Vstupné na zahradu bude 3 Kč. Sbory ve stejnokrojích mají vstup na zahradu volný. Večer bude hrát táž hudba v hostinci p. Stejskala. Vstupné na osobu bude 5 Kč. Zváno bude plakáty, které nám bude tisknouti p. Toman ve Žďáře. Zároveň nechá se tisknouti 300 ks bloků

³² SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 34v.

³³ tamtéž, f. 38v.

s nápísem "dobročinný dar ve prospěch dobrovolných hasičů ve Světnově". Navrhnuťo, by dvě holky v selských krojích mezi hosty lístky nenuceně prodávaly. "34

Zajímavostí sjezdu hasičské župy Havlíček bylo jednání o získání žen pro hasičskou věc. Zájemkyně měly být vycvičeny v oboru hasičském a zároveň měla vždy jedna žena sloužit v nově budovaném samaritním oddělení, které mělo být nově součástí každého sboru. Župní starosta dále vybídl přítomné sbory, aby se v co největším počtu zúčastnily Havlíčkovy slavnosti v Borové. Ta se odehrávala 24. července a ze Světnova se jí zúčastnilo 12 mužů. Po vyúčtování župního sjezdu se zjistilo, že příjem z prodaných vstupenek a bloků činil 1686 Kč a výdaj 874 Kč 25 hal (z toho 500 Kč muzikanti), celkový zisk tedy 811 Kč 75 hal.

Rok 1922 začínal obsazením samaritních kursů, do kterých se přihlásili Josef Chyba, Antonín Kulhánek, Jan Mach, Marie Řádková a Marie Trojánková. Sbor se také dohodl, že bude hrát poprvé divadlo, a to frašku o dvou jednáních pod názvem Tatínkovy juchty.

Divadlo se odehrávalo 28. února v hostinci Františka Skryji (čp. 48). Vstupné bylo stanoveno na 3 Kč k sezení a 2 Kč k stání. K líčení herců byl přizván holič Filipinský ze Žďáru. Jednatel sboru František Lempera o sehraném divadle konstatoval, že *"ač bylo počasí nepříznivé, návštěva byla dosti hojná a herce odměňoval potlesk"*. Čestným členem sboru byl jmenován František Beran, železniční kontrolor a majitel světnovského mlýna, který sboru daroval 25. ledna t.r. 50 Kč. Hasiči tyto a další své sborové peníze uložili do světnovské kempeličky (zápis mluví o „raifaisence“) na úrok. Na návrh p. Trojánka se členové sboru usnesli uspořádat dožínkovou slavnost, její termín byl stanoven 17. září v hostinci Františka Skryji. Slavnost začínala ve 2 hod odpoledne a byla doprovázena, jak jinak, než hudbou místních muzikantů.

• 1923-1932

Dne 26. ledna 1923 zemřel Filip Stejskal, který byl zakládajícím členem sboru. Na poslední cestě ho doprovodilo 20 členů hasičského sboru. Hasiči také nacvičovali cvičení se sekýrkami v hostinské místnosti p. Stejskala. V Praze se konal v polovici roku všehasičský sjezd, ze Světnova se ho účastnili 2 muži, Josef Řádek a František Lempera. Sbor obdržel od okresního výboru subvenci 600 Kč na správu hasičského skladiště.

³⁴ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 42r.

Na počátku roku 1924 jednatel sboru na výborové schůzi požádal o vyhotovení nového razítka sboru s tím, že staré už je zničené a dále navrhl obstarat pro sbor hlavičkové dopisní papíry a obálky. Plakáty na tradiční hasičský ples kreslil Josef Beran ze Světnova. P. Trojáněk navrhl, aby se uspořádala jubilejní památka 30ti letého trvání sboru. Návrh byl přijat.

V roce 1925 se konal druhý všehasičský sjezd, tentokrát v Brně. Světnovský sbor se usnesl obeslat ho dvěma členy. Dále si objednal nové díly hadic a šroubení u prodejního a nákupního hasičského družstva v Praze. Dorazilo celkem 43 m 70 cm hadic v ceně 917 Kč. Členové sboru mezi sebou vybrali na zraněné hasiče v Bohdalově 113 Kč. Dne 9. srpna 1925 se konala jubilejní slavnost 30 letého trvání sboru. Měla se konat o rok dříve, ale vzhledem k tomu, že hasičská župa Havlíček slavila 500. výroční úmrtí Jana Žižky z Trocnova na Žižkově poli u Přibyslavi, nebylo žádnému sboru této župy umožněno pořádat jinou slavnost. V určený den odpoledne světnovský sbor uvítal pozvané přespolní hasičské sbory a provedl poplachové cvičení. Poté se průvod odebral na zahradu p. Berana, kde uvítal přítomné župní starosta R. Ludmila a předal 7 členům sboru, kteří byli u sboru od jeho počátků, čestné diplomy. Dále bylo provedeno cvičení se sekerkami, za které byli cvičenci odměněni potleskem. Večer pokračoval taneční zábavou. Jubilejní slavnost byla trochu zkalena sporem mezi Josefem Soškou a hasičským výborem o to, zda má diplom obdržet i Josef Anděl, dlouholetý jednatel. Vzhledem k tomu, že svou činnost u sboru v průběhu 30 let přerušil, měl výbor za to, že nárok nemá.

V roce 1926 se při valné hromadě vzdal činnosti hasičské pro pokročilost svého věku František Sáblik a přistoupil ke sboru jako člen přispívající. Výstroj předal svému synovi, který byl nově přijat. Hasiči se dále dohodli na opravě voje u stříkačky a na opravě berlovek³⁵. Také bylo ujednáno upravit hasičské skladiště pomocí prkenného štítu, aby bylo odděleno od ostatní půdy. Světnovští hasiči dále přispěli půjčkou 300 Kč Ústřední hasičské jednotě na stavbu hasičského domu v Praze a své župě (přibyslavské) na pořízení župního praporu.

V roce 1927 přispěl hasičský výbor Hasičské župní jednotě frýdecké (chudý kraj Hlučínska a Těšínska) zakoupením 20 ks losů ve prospěch vyzbrojení hasičských sborů českých. Členové sboru sehráli v tomto roce divadelní hru s názvem Tvrdé hlavy o 4 jednáních. Návštěva představení byla přes nepříznivé počasí hojná a herci odměněni potleskem. Celkový příjem z představení byl 283 Kč. Světnovští hasiči se také rozhodli vyslat jednoho svého zástupce (náměstka velitele Josefa Sošku) na krajinskou hasičskou školu do

³⁵ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 61v.

Německého Brodu. Jako kompenzaci obdržel 200 Kč. Dne 31. července sbor pořádal taneční zábavu, která vynesla 23 Kč zisku.

V roce 1928 členové sboru pořídili pro sanitní stráž sanitní nosítka a doplnili sborovou lékárníčku. Také se nechali pro hasičskou výstavu v Praze skupinově fotografovat fotografem p. Pokorným ze Žďáru.³⁶ Rozhodli se také poříditi si pro činné členy nové pracovní kalhoty, k ušití byl zvolen světnovský krejčí Jan Blažíček za cenu 10 Kč za ks. Dne 17. června 1928 se zastavil v Městě Žďáru prezident T. G. Masaryk. Světnovští hasiči ho jeli na slavnost uvítat v počtu 14 členů.

Valná hromada na začátku roku 1929 konstatovala, že v předchozím roce bylo velké vydání a že je třeba propříště více šetřit a méně veřejně vystupovat. Počet členů byl k tomuto datu 7 zakládajících, 25 činných a 39 přispívajících. Po pravidelném plese, který vydělal hasičům 374 Kč, přišla upomínka od ochranného svazu autorského na zaplacení 68 Kč 30hal. Hasiči se rozhodli tak vysokou částku rozporovat se zřetelem na zdejší chudé poměry. Členové sboru také opět sehráli divadlo s názvem Jedenácté přikázání. Líčidla si vypůjčili od místního Sokola a kroj od spolku Sázavan. Pro spolkovou práci týkající se plesů a divadel byl vytvořen čtyřčlenný zábavní kroužek. Dne 16. června hasiči uspořádali taneční zábavu u příležitosti kácení máje, 8. září pak dožínkovou slavnost. Ke konci roku si na výborové schůzi posteskl zbrojmistr p. Tlustoš, že v letošním roce při požáru jeho domku 2. června mu shořel diplom udělený za 30 letou službu ve sboru, a žádal vystavení nového.

Na výroční valné hromadě roku 1930 se jednalo o zvýšení členského příspěvku, tento návrh nebyl přijat, ale hasiči se usnesli, že každý může dát i více, že dobročinnosti se meze nekladou. Tato valná hromada také přijala nové oslovení mezi členy sboru. Po předchozím „příteli“ to bylo nově „bratře“. Hasiči si také stanovili pokutu za nedodržování oslovení 1 Kč a projednali založení hasičského dorosteneckého oddílu pod názvem Jinošská družina. V členské schůzi z 31. dubna se probírala tíživá životní situace člena sboru Václava Šilhánka, kterému 24. dubna vyhořel domek a byl jen nepatrně pojištěn. Hasiči mu slíbili pomoci nezištnou výpomocí příp. povozy. Členové sboru se také účastnili oslav 25. výročí založení hasičského sboru v sousední Cikháji a čtyřčlennou deputací župního sjezdu v Radostíně. Do hasičského dorostu se přihlásilo pouze 7 chlapců, a tak bylo rozhodnutí o zřízení dorosteneckého oddílu odloženo do řádné valné hromady. Na té byl dorostenecký oddíl konečně zřízen a také byly zrušeny staré stanovy z roku 1893 a projednány nové. Ty např.

³⁶ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 68r.

stanovily, že volba představitelů has. sboru je platná pro 3 leté volební období. Starostu sboru volili všichni členové, velitele sboru pouze činní členové.

Na začátku roku 1931 byly podepsány nové hasičské stanovy a předány obecní radě k potvrzení. V hasičských záznamech je také poprvé jmenována pro tradiční ples 2 členná hlídka s výzbrojí. Hasiči uspořádali 12. července u příležitosti kácení máje taneční zábavu v hostinci starosty sboru Františka Skryji (čp. 48).

Výroční valná hromada roku 1932 konstatovala 6 zakládajících, 23 činných, 7 ochránců, 31 přispívajících členů, 5 členů sanitní stráže a 10 členů jinošské družiny. V průběhu roku odstoupili 4 činní členové a musela být svolána na 20. března 1932 mimořádná valná hromada. Zde byli vybráni noví 4 činní členové, kteří složili slib věrnosti. 19. června³⁷ se ve Světnově konal župní sjezd. Jako upomínka na něj byly objednány hedvábné stužky v počtu cca 500 ks s nápisem „Upomínka na hasičský župní sjezd ve Světnově 19/6 1932“. Sjezd se odehrával u Skryjovy lípy a večer byla taneční zábava v sále starosty sboru. Pro hasičské cvičení byl vybrán domek, jehož majitel souhlasil s tím, že v rámci cvičení mu hasiči vylezou na střechu. Na sjezdu vystoupil i světnovský dorost se svým cvičitelem p. Hanákem a předvedli cvičení se sekyrkami. Pro tuto příležitost jim byly pořízeny bílé kalhoty na účet sboru. Košile a černé vázanky si pořídili sami. Hasiči dále uspořádali spolkový výlet 24. července a spolkovou zábavu kácení máje 18. září. Zisk z obou akcí byl uložen do spolkové pokladny a z ní pak ihned do světnovské záložny („raifaisenky“).

• 1933-1942

Rok 1933 byl ve znamení oslavy 40. výročí založení světnovského hasičského sboru. Slavnost se měla odehrávat 30. července³⁸ na zahradě p. Pochopa, pro špatné počasí byla přeložena na neděli 6. srpna. Při slavnosti se konalo cvičení se sekyrkami a žerděmi, večer pak byla taneční zábava v hostinci Jana Stejskala (čp. 27). Byly předány diplomy za 25 letou činnost u sboru Františku Zichovi, Janu Stejskalovi a Janu Machovi. Za 40 letou činnost pak Janu Tlustošovi. K jubilantům promluvil slavnostním projevem župní vzdělavatel p. Pavlíček. Celkový příjem z akce za odpoledne i večer činil 1048 Kč 50 hal, vydání bylo následující: hudba 365 Kč, účet u hostinských p. Stejskala 200 Kč, p. Skryji 37 Kč. Diplomy stály 87 Kč 70 hal, účet u p. Tomana za plakáty, odznaky a vstupenky 92 Kč 70 hal, dávka na obecní úřad 68 Kč, autorské právo 29 Kč 50 hal, drobné vydání a poštovné 17 Kč. Celkem vydání 896 Kč

³⁷ SOkA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 85v.

³⁸ tamtéž, f. 89r.

90 hal. Čistý zisk 155 Kč 60 hal uložen do pokladny spolku. Dne 19. listopadu pořádali hasiči taneční zábavu, která skončila schodkem.

K valné hromadě roku 1934 počet členů sboru čítal 6 zakládajících, 21 činných, 8 ochránců, 30 přispívajících, 10 členů jinošské družiny a 5 členů sanitní stráže. Po čtyřicetiletém členství ve sboru vystoupil pro stáří Jan Tlustoš. Dále se jako obvykle volili představitelé sboru – starosta, čtyřčlenný výbor, který ze svého středu volil pokladníka a jednatele, činní členové volili mezi sebou velitele, dále proběhla volba zbrojmistra a četařů lezců a stříkačníků. Nakonec byli zvoleni 2 revizoři účtů. Funkcí ve sboru bylo tedy dost. V den valné hromady se v sále hostince Jana Stejskala (čp. 27) odehrálo divadelní představení „Paní ministrová“, které uspořádal hasičský sbor ze Skleného. Výtěžek byl rozdělen rovným dílem mezi pokladny sklenského a světnovského sboru. Na 27. května byl stanoven termín taneční zábavy kácení máje, muzika byla sjednána z Herálce z úsporných důvodů, neboť byla lacinější než místní světnovská. Při slavnosti se prodávaly losy a byla dražena májka. Župní sjezd v Železných Horkách obeslali hasiči 2 členy sboru.

Rok 1935 byl rokem výročí 85. narozenin T. G. Masaryka. Česká zemská hasičská jednota poslala všem sborům přípis, jak mají být jednotně narozeniny prezidenta slaveny. V předvečer narozenin ve středu 6. března přesně v 7 hod večer zapálit slavnostní hranici a za přítomnosti všech činných členů přečíst projev čsl. hasičstva. Světnovští hasiči tedy zakoupili ½ m palivového dřeva a na pozemku starosty sboru postavili hranici. Akci měla zpestřit objednaná hudba. Hasiči dále tento rok darovali na základě župní výzvy na sbírku na výcvik pilotů 20 Kč. Členové sboru také uspořádali slavnost kácení máje (2. června, skončila ziskem) a dožínkovou slavnost (8. září, skončila ztrátou). Župní delegát p. Šíma doporučil světnovským hasičům nákup motorové stříkačky.

V roce 1936 visel už nad republikou přízrak ohrožení sousedním hitlerovským Německem, proto hasiči na své valné hromadě jednali o pořádání místní hasičské školy³⁹, ve které by se vyučovala civilní obrana obyvatelstva proti leteckým útokům v případě budoucí války. Vedoucím hasičské školy byl jmenován spolkový vzdělavatel řídící učitel Josef Novák. Hasičská škola civilní obrany obyvatelstva proběhla s hojnou návštěvou obyvatel v zimním čase celkem 4x. Členové sboru také projednávali pořízení nových černých čamar pro činné členy spolku. Padl návrh, že by si je z 50 % hradil každý člen. K ušití čamar byl osloven přibyslavský krejčí Vincenc Šiška, který byl pro tyto účely doporučen hasičskou župou. Dále vybrali hasiči mezi sebou 17 Kč 10 hal na Jiráskovo divadlo v Hronově. Hasiči kromě

³⁹ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 98v.

tradičního plesu se světnovskou muzikou pod vedením p. Kubíka pořádali také ostatkovou zábavu, na které hrála herálecká muzika, oslavili narozeniny prezidenta TGM hořící vatrou a projevem vzdělavatele sboru Josefa Nováka. Na inspekci světnovských hasičů dorazil 20. září krajský náčelník Alois Ludmila. Zkontroloval skladiště a doporučil ho nazývat od příště hasičskou zbrojnicí. Dále prověřil činnost hasičů u stříkačky a spolkové pamětní knihy. Ze Světnova zamířil k prověření sousední Polničky.

V roce 1937 proběhly při valné hromadě nové volby s platností na 3 roky. Hasiči znovu připomněli místním spolkům, že u každé zábavy, plesu či divadla musí být přítomna hasičská stráž za poplatek, který šel do hasičské pokladny. Pořádaly se už tradiční zábavy – ples a dožínky. Na výborové schůzi sboru dne 23. října 1937 hasiči vzdali čest zemřelému T. G. Masarykovi. Na mikulášskou zábavu členové sboru pod vedením řídicího Josefa Nováka nacvičili kuplety a dvě veselohry jednoaktovky „Známost na krystal“ a „Nepřítel žen“. Divadla se konala u starosty sboru Fr. Skryji (čp. 48), jeviště zapůjčilo Sdružení katolické omladiny. Dále přispěli 200 Kč na doplnění obecní knihovny.

Rok 1938, tragický pro republiku, zahájili hasiči tradiční valnou hromadou a plesem s místní světnovskou muzikou pod vedením kapelníka Františka Kubíka. Ples vynesl 161 Kč, které byly uloženy do spolkové pokladny a poté do místní Kampelíkovy záložny⁴⁰. Hasičský výbor se rozhodl obeslat župní sjezd v Nových Dvorech pouze 2 členy za odměnu po 15 Kč. Sbor obdržel subvenci 500 Kč, kterou využil mj. na zakoupení hadic, přičemž hadice už měly být schopny použití i v případě zakoupení motorové stříkačky. Dále byla pořádána mikulášská zábava a zakládající člen Antonín Váca daroval do pokladny sboru 200 Kč.

Na hasičském tradičním plese 15. ledna 1939 hrála muzika ze Stržanova pod vedením kapelníka p. Leopolda.⁴¹ Ples vydělal 317 Kč 40 hal. Dne 25. února řešili hasiči na výborové schůzi přípis od České zemské hasičské jednoty, že ve všech sborech má být svolána mimořádná valná hromada a schváleny nové stanovy. Stanovy byly předběžně schváleny zemských úřadem v Praze a členové sboru na nich nesměli nic měnit. Stanovy byly tedy schváleny a zároveň se konaly nové volby na tři roky. Volby musely proběhnout ve všech sborech bez ohledu na volební období. Zástupcem do okresní hasičské jednoty byl zvolen náměstek velitele Josef Řádek, starostou František Skryja, náměstkem starosty František Macháček, velitelem sboru Jan Pávek, náměstkem velitele Josef Řádek, členy výboru František Zich (čp. 9), Hynek Skryja, Jan Stejskal, František Lempera, Josef Zich (čp. 37), Antonín Řehořka, četařem lezců František Zich (čp. 37), četařem stříkačnicků Josef Chyba,

⁴⁰ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 2, f. 105r.

⁴¹ tamtéž, inv. č. 3, f. 4v.

dozorcem náčiní Antonín Kulhánek, vzdělavatelem Josef Soška (čp. 47), t. č. úředník ve Žďáře. V okresech byly následně zrušeny župy a zřízeny okresní hasičské jednoty. Dne 17. listopadu vyhořel dům čp. 85, členové sboru hlídkovali u domu celou noc, přičemž při této službě utratili u Skryjů 56 Kč. V závěru roku sehráli členové sboru divadlo „Mikulášský večírek“.

Druhý válečný rok 1940 dne 9. května došlo nařízení od zemského úřadu v Praze, že nyní se sbor nazývá Hasičský sbor ve Světnově a nesmí používat názvu Sbor dobrovolných hasičů. Hasiči i v těchto těžkých dobách uspořádali 21. ledna ples u Stejskalů se vstupným 5 Kč na osobu. Muzika byla domluvena místní pod vedením kapelníka Františka Nedělky. Po plese se řešila ještě záležitost týkající se Jana Pochopa ml.:

„[...] , který při spolkovém plesu se neslušně vyjádřil o místním hasičském sboru. Poněvadž urazil všechny členy hasiče, usnesla se správa sboru pozvati jej k této schůzi, aby urážku učiněnou odvolal. Jmenovaný se opravdu k jednání dostavil a podáním ruky vedoucím činitelům odvolává svůj výrok učiněný dne 21. ledna [tedy v den plesu, pozn. P. Š.], žádá za odpuštění, čímž věc tato je uspořádána a neslušnost učiněná odpuštěna”⁴²

Z úřadů přicházela ve válečné době samá nařízení: Zemská hasičská jednota (ZHJ) např. přikázala, že každý hasičský sbor musí přistoupit za člena divadelního ústředí ZHJ.

V roce 1941 se hasiči na valné hromadě dohodli pořídit činným členům úplně nové pracovní obleky. V tomto roce se opět řešila na příkaz Moravské zemské hasičské jednoty změna stanov, kvůli tomu byla opět svolána mimořádná valná hromada. Dne 24. června 1941 byla zakoupena **motorová stříkačka** od firmy R. A. Smekal Slatiňany u Chrudimi⁴³. V zápisech o členských schůzích je také poprvé zmínka o žňových hlídkách, které trvaly dva měsíce. Na konci roku byla do hasičské zbrojnice ustanovena dozorčí služba a na základě nařízení říšské policie zhotoven vodní plán. Hasiči se usnesli, že v zimním období budou pořádat hasičskou školu, na kterou se činní členové svolávali klasicky hasičskou trubkou.

V roce 1942 měly být po 3 letech provedeny nové volby představitelů sboru, ale na základě výnosu ministerstva vnitra se volby konat nesměly a představitelé zvolení roku 1939 zůstali ve funkcích. Pořádat ples nebylo povoleno. Na konci roku došlo nařízení okresní hasičské jednoty (OHJ), že bude pořádán 3 týdenní samaritánský kurs ve škole v Přibyslavi. Každý hasičský sbor byl povinen obeslat ho 3 muži a 2-3 ženami. Za světnovské hasiče byl

⁴² SOkA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 7v.

⁴³ tamtéž, f. 9v.

vyslán František Popela (čp. 72) a Josef Zich (čp. 37) a František Marek (čp. 64). Za ženy pak Marie Chybova (čp. 21), Justina Skryjová (čp. 44), Žofie Dvořáková (čp. 86). Hasiči za celý rok vykonali 16 praktických cvičení a zúčastnili se s motorovou stříkačkou poplachového cvičení v Polničce.

- **1943-1952**

V zimě v roce 1943 byl hasičský sbor povinen přijmout mezi své členy ženy, které v předchozím roce absolvovaly samaritánský kurs. Hasiči měli také za povinnost uspořádat v zimních měsících hasičskou školu. Úřady byl vydán zákaz uspořádat tento rok valnou hromadu, místo ní hasiči odbývali 21. února pracovní schůzi. OHJ nařídila, že ve Světnově vzhledem k jeho velikosti musí být 33 činných členů sboru, proto sbor přijal deset dalších členů.

V roce 1944 bylo opět zakázáno svolat vanou hromadu, místo ní byla opět pouze pracovní schůze, ovšem v podstatě se stejným programem, jako by byla valná hromada, vyjma volby činovníků sboru. Na schůzi se konstatovalo, že sbor má 33 členů činných a 42 přispívajících. Také se hasiči dozvěděli, že jimi objednané hadice vůbec nedorazí a že mají „*snad v případě potřeby rychle za pomoci všech spoluobčanů i při nynějším stavu hadic hleděti a snažiti se případný požár uhasiti*“. Členové sboru konali celoročně noční hlídky.

Poslední válečný rok 1945 se v zimě odbývala místo valné hromady, „*kteříž po dobu války nejsou povoleny konati*“⁴⁴, opět pouze pracovní schůze. K témuž roku je poznámka, aby činní členové, kteří konají noční hlídky, předávali klíče od skladiště a budky dalším službu konajícím členům. Do té doby vždy předával klíče Josef Zich, který se pak i nadále staral o petrolej pro noční osvětlení. Noční hlídky se konaly až do konce války. Ihned po skončení války uspořádali hasiči poprvé na svatováclavskou pouť zábavu, která vynesla 16 570 Kč a účastnili se také oslav 28. října.

Na valné hromadě konané v lednu roku 1946 členové sboru řešili kromě obvyklých věcí odstěhování některých činných členů do pohraničí a doplnění a udržování jejich stavu na celkovém počtu 25. Také se po dlouhé době konaly volby, poslední předchozí byly 5. března 1939. Představiteli sboru byli posléze zvoleni: starostou František Skryja a jeho náměstkem František Macháček. Členy výboru Jan Stejskal, František Lempera, František Zich, Hynek Skryja a Antonín Kulhánek. Činní členové si zvolili za velitele Josefa Řádka a za jeho

⁴⁴ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 14v.

náměstka Josefa Sáblika. Četařem lezců a stříkačnicků byli zvoleni Josef Zich ml. a Josef Kulhánek. Strojmistrem Jindřich Tlustoš. Po dlouhých pěti letech se také pořádal spolkový ples. Okresní hasičská jednota byla převedena v rámci nového správního uspořádání z Nového Města do Chotěboře. Hasiči se rozhodli podruhé vzít na svá bedra pořádání zábavy při příležitosti svatováclavské pouti a udělat z toho tradici. K 5. listopadu 1946 je poznámka, že zemřel dlouholetý starosta sboru a zakládající člen František Zich starší ve věku 76 let. Na poslední cestě ho doprovodilo 11 členů sboru, rodina Fr. Zicha pak darovala hasičům 100 Kč. Hasiči v tomto roce také koupili 220 m hadic od firmy Smekal z Chrudimi a dva členové sboru prodělali strojmistrovský kurs v Příbyslavi.

V roce 1947 světnovští hasiči pořádali tradiční spolkový ples, proběhla u nich inspekce z Okresní hasičské jednoty Chotěboř, zasahovali u lesního požáru a vykonali 4 praktická cvičení.

V roce 1948, pro naše dějiny přelomovém „osmičkovém“ roce, se hasiči drželi svých tradic, uspořádali ples se vstupným 20 Kč na osobu, na vstupném se vybralo 4 020 Kč, to znamená účast nějakých 201 lidí. Do bufetu upekli manželky hasičů nějaké dorty a cukroví, to vyneslo 3045 Kč, muzika místní pod vedením kapelníka Dvořáka stála 1900 Kč. Celkem ples vydělal 3 881 Kč, z toho se hasiči rozhodli 3000 Kč uložit do místní záložny a zbytek do spolkové pokladny. 8. srpna hasiči uspořádali dožínkovou slavnost:

„V určený den byl průvod seřazený u mostu s alegorickým vozem a jízdou na koních vkusně vypraven, s hudbou dojel k hostinci Františka Skryji, kde velitel sboru přednesl krásnou a dojemnou řeč. Místní mládež zatančila před hostincem besedu a pak následovala taneční zábava. Přesto, že nebyly žňové práce plně skončeny, byla návštěva dosti slušná, celkem vydělala 1 754Kč.“⁴⁵

Kromě tradičního plesu a dožínkové slavnosti přijal hasičský sbor za své už potřetí pořádání svatováclavské zábavy. Nové lidově demokratické zřízení už o sobě začalo dávat pomalu vědět, třeba tím, že členská schůze se přejmenovala na Hasičský den a že hasiči museli složit a podepsat členský slib. Členové sboru si po dlouhé době objednali u Zemské hasičské ústředny pro všechny činné hasiče pracovní oděv včetně čapek „lodiček“.

V roce 1949 proběhly při valné hromadě volby, konaly se aklamací a všichni činovníci byli potvrzeni ve funkcích. O tradičním spolkovém plesu je v hasičských zápisech poznámka,

⁴⁵ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 21r.

že hudba bude místní – džez (!). Na schůzi 12. února se dohadovala spolupráce hasičů na sportovním plesu lovecko-rybářském, jehož celý výtěžek měl být věnován hasičskému sboru, který zamýšlel koupit sanitní auto, které mělo sloužit široké veřejnosti.

Hlášení z 56. valné hromady Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově konané 15. ledna 1950 putovalo nově Okresní radě družstev v Městě Žďáře. Hasiči na své valné hromadě připomněli všem místním spolkům, že každé divadlo a zábava má mít hasičskou hlídku, za což se odvádí 50 Kč do hasičské pokladny. Při tradičním spolkovém plese byla objednána hamerská muzika s názvem Tempo. Poprvé zde tedy slyšíme o nějakém pojmenování kapely. Na podzim roku 1950 hasiči jednali o koupi ojetého dodávkového auta z Vojnova Městce pro svůj sbor. Z nabídky nakonec sešlo. V téže době pořád ve Světnově existovala tělocvičná jednota Sokol a nově Svaz české mládeže.

Hasičský ples konaný v roce 1951 doznal několik změn. Při zvaní na ples se využil nový světnovský rozhlas a do občůzky s pozvánkami se přihlásili místní pionýři. Hasiči využili nabídku na **odkup auta** z Herálce od p. Františka Halouzky za 76 000 Kč⁴⁶. Protože v pokladně sboru bylo pouze 51 157 Kč 50 hal, hleděli chybějící obnos opatřit si jinde – u dalších světnovských spolků a sbírkou mezi členstvem. Budiž poznamenáno, že hasičská pokladna se v tomto roce koupí auta úplně vyčerpala, což se ukázalo jako výhodné při měnové reformě v roce 1953. Členové sboru si také pro své činné členy odsouhlasili nákup nových přileb. Nebylo jasné, kam umístit koupené hasičské auto, bylo tedy prozatím uskladněno u starosty sboru pod kůlnou a padl návrh na postavení nové hasičské zbrojnice. Na příkaz okresního národního výboru (ONV) musela u všech hasičských sborů proběhnout ustavující valná hromada a proběhnout volby představitelů hasičů, nově nazvaných vedoucích referentů. Hasičský výbor musel jmenovat návrhovou komisi, která měla sestavit kandidátku a nechat ji schválit místním akčním výborem Národní fronty. Valná hromada proběhla slavnostním způsobem:

„Předseda návrhové komise bratr Adolf Roučka zjistil, že účast přítomných jest dostačující, vyzývá Svaz mládeže a všechny přítomné, aby zapěli národní hymnu „Kde domov můj“. Průčelí sálu (v hostinci Františka Skryji čp. 48, pozn. P.Š.) jest důstojně vyzdobeno obrazy a státními vlajkami [...]“⁴⁷

⁴⁶ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 27r.

⁴⁷ tamtéž, f. 29r.

Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově se přejmenoval na Místní jednotu československého svazu hasičstva. Starosta hasičů se pak přejmenoval na předsedu hasičů, byl jím zvolen dosavadní starosta František Skryja. Další nové hasičské funkce se jmenovaly: referent organizační, kulturní a referent pro výcvik, pro preventivní ochranu, zdravotní samaritský, dorostu a pro školení. Na závěr valné hromady se zpívala Píseň práce. V tomto roce hasiči pořádali ještě posvícenskou zábavu.

K roku 1952 jsou poprvé zmíněny bezplatné brigády a pověstné pracovní závazky. Členové hasičské jednoty přislíbili odpracovat dle možností několik hodin na dokončení stavby hasičské zbrojnice. Valné hromadě přikázané na 20. duben 1952 byli přítomni mj. tajemník místního národního výboru (MNV) František Popela, předseda komunistické strany (KSC) František Kubík a předseda Jednotného zemědělského družstva (JZD) Ladislav Jelínek. Při volbě nových referentů nepřijal funkci kulturního referenta Miloslav Zich z čp. 9 s tím, že pro vyšší zemědělskou výměru byl vyloučen z místního MNV a z těchto důvodů nemůže přijmout ani funkci u hasičů⁴⁸. Předseda KSC František Kubík při valné hromadě dále požadoval, aby byl každé členské schůzi přítomen člen KSC. Na závěr valné hromady se opět zpívala Píseň práce. 1. června hasiči uspořádali spolkovou taneční zábavu kácení máje a začaly se zavádět protipožární žňové hlídky. Následovala taneční zábava o svatováclavské pouti, v hasičských zápisech je uvedeno, že jde o 25. výročí založení tradice světnovské svatováclavské pouti, první tedy byla konána v roce 1927. Činní členové hasičů si mezi sebou rozdělili 10 přidělených pracovních stejnokrojů.

• 1953-1962

Rok 1953 začal tradičně valnou hromadou, sál u Skryjů, kde se valná hromada odehrávala, byl vyzdoben obrazy státních představitelů a vlajkami. Valnou hromadu zahajovala státní hymna a ukončovala Píseň práce. Zasedání se zúčastnil zástupce okresní hasičské jednoty František Blažíček ze Žďáru. Hasiči uspořádali ostatkovou taneční zábavu a spolkový ples, dále 8. listopadu pouťovou zábavu. Na konci roku se po vsi vybírala sbírka na Koreu. V tomto roce je také v hasičských zápisech poprvé zmínka, že se světnovští hasiči zúčastnili okresní soutěže se 7-členným družstvem. Na konci roku pak převzali nové členské legitimace⁴⁹ a začali svůj spolek nazývat Místní požární ochranou ve Světnově a sebe požárníky.

⁴⁸ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 32r.

⁴⁹ tamtéž, f. 39r.

V roce 1954 zápis z členské schůze ze dne 29. dubna připomíná členům, aby se zúčastnili oslav 1. máje ve Žďáře. 14. května téhož roku se 18 členů požární ochrany ve stejnokrojích zúčastnili pohřbu Josefa Trojánka. 30. května se světnovští požárníci rozdělení na dvě družstva mužů po devíti členech zúčastnili okrskové soutěže v Radešíně a obsadili 1. místo z 22 družstev. 27. června soutěžili ve druhém kole ve Žďáře, opět získali 1. místo, získali za odměnu nové stejnokroje a 12 obrazů vodní přehrady ve Víru a postoupili do krajské soutěže, která se konala 18. července v Pávově u Jihlavy. Zde už svůj úspěch pro technickou závadu stroje nezopakovali a skončili až na 10. místě. 31. července byl na funkci okrskového velitele jmenován velitel místní požární ochrany ve Světnově Josef Řádek. Na podzim byla pořádána na svatováclavskou pouť a na posvícení taneční zábava. K 30. listopadu požárníci na členské schůzi jednali o účasti na pohřbu člena Františka Šímy, který zemřel tragickou smrtí ve věku 60 let.

Na začátku roku 1955 hasiči vyjednali s Františkem Skryjou, majitelem bývalého hostince čp. 48, aby jim sál propůjčil bezplatně k hasičským schůzím, školením a cvičením⁵⁰. Pořádali 15. ledna spolkový ples a dále 19. února ostatkovou maškarní zábavu. Referent preventivní ochrany František Jelínek absolvoval měsíční školení v Bedřichově u Jihlavy. V březnu a dubnu bylo ve světnovské požární jednotě ustanoveno družstvo žáků. Dne 22. května se konala okrsková soutěž požárních družstev přímo ve Světnově na loukách ve Strži. Soutěžících družstev bylo 11, hasiči ze Světnova včetně družstva žáků opět uhájili 1. místo. Druhé kolo okresní soutěže se konalo 26. června v Novém Městě na Moravě. Světnováci opět zazářili a skončili na 1. místě (družstvo žáků a mužů do 40 let), resp. 3. místě (muži nad 40 let). Krajská soutěž se odehrála 17. července v Hřišti u Přibyslavi, družstvo mužů získalo 3. místo a žáci až 10. místo. Členové jednoty v počtu 20 činných členů se přihlásili do přípravy na získání odznaku „Vzorný požárník“, který jim na členské výroční schůzi na konci roku byl skutečně předán. Ve dvě hodiny po půlnoci, dne 19. listopadu, byli občané probuzeni trubkou a hlasem zvonu. Beranův mlýn hořel. Přes okamžitý zákrok místních a žďárských hasičů padl plamenům za oběť mlýn a střecha domovního stavení. Škoda nebyla kryta pojištěním. V roce 1955 byla také dostavěna hasičská zbrojnice prodloužením obecního domku.

V roce 1956 hasiči brigádnicky opět opravovali hasičskou zbrojnici. Do okresní soutěže konané 22. července v Novém Veselí postavili jedno družstvo mužů a jedno družstvo žáků do 14 let. I v tomto roce zvítězili a obdrželi putovní standartu „Přeborník okresu požárních družstev mužů v okrese Žďár“.

⁵⁰ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 46v.

Dne 5. února 1957 byla ve Světnově uspořádána přednáška se světelnými obrazy „Jak předcházeti požáru“. Konala se u Skryjů za účasti asi 60 osob. Taneční zábavu ostatkovou tentokrát pořádala místní organizace Červeného kříže. V noci z 23. na 24. března ve 3:30 hod. byl ve Světnově vytrouben požární poplach za přítomnosti okresních vedoucích požární jednoty. Poplach dopadl ke spokojenosti všech zúčastněných. Muži, kteří se zúčastnili prvního kola okrskové soutěže 14. července ve Žďáře II, se umístili na 1. místě. Ve druhém kole, pořádaném 8. září na sokolském cvičišti v Příbyslavi, opět zvítězili. Dále byl předložen záměr adaptovat požární zbrojnici za pomoci komunálního podniku, členové požární jednoty měli při tom vybourat příčné zdi mezi zbrojnicí a garáží.

V roce 1958 byla adaptovaná požární zbrojnice a vystavěna spolková místnost – sborovna - kde se měly do budoucna odvíjet schůze jak požárníků, tak Čsl. červeného kříže. Místnost měla kamna, věšáky na kabáty, stůl a židle. Požárníci odpracovali při adaptaci 265 brigádnických hodin a poprvé se tam sešli 3. prosince 1958. Dne 15. srpna byl proveden noční poplach (ve 2:30 hod.). Požárníci dále jednali na výroční schůzi na konci roku o výstavbě sušáku na hadice, aby je nemuseli jako dosud sušit rozvěšené po stromech, dále se zavázali na návrh Františka Popely vytvořit z činných členů pracovní četou, která by vypomáhala v místním JZD při špičkových pracích.

Od roku 1959 se požárníci pravidelně scházeli v kanceláři v požární zbrojnici. V tomto roce opět soutěžili, postavili jedno družstvo mužů a jedno družstvo žáků do 14 let. V prvním kole soutěže dne 24. května ve Sněžném muži obsadili 1. místo a žáci 3. místo. Muži postoupili do druhého kola, které se konalo 14. června ve Žďáru. Zde se opět umístili na 1. místě a postoupili do třetího kola – krajského, to se konalo 5. července v Havlíčkově Brodě. Tady své tažení skončili opět vítězstvím. Další postup byl do **zemské soutěže, která se odehrála v červenci v Bratislavě.**⁵¹ Zde světnovští hasiči skončili na 9. místě. Úspěšné družstvo tvořili tyto hasiči: velitel Al. Kulhánek, strojník Jos. Chyba, Fr. Tesárek, Jos. Frei, Jar. Mach, Jos. Mach, Z. Ptáček, Jan Roučka, Fr. Lempera. Také nacvičovali: F. Marek, J. Skryja, J. Šilhánek. Povinností požární jednoty bylo každoročně v součinnosti s MNV provádět žňové protipožární hlídky. Službu konající požárník sloužil od 9 večer do 5 ráno v požární zbrojnici, zatímco občanské hlídky procházely obcí. Požárníci si také stanovili závazek vypomoci místnímu JZD pracovní brigádou se stavbou velké kolny. Dále přebrali do socialistické péče **požární čerpadlo DS-16 a požární vozidlo Tatra 805.**⁵²

⁵¹ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 65v.

⁵² tamtéž, f. 67v.

Dne 9. května 1960 se požárníci v počtu 10 v bojovém stejnokroji povinně účastnili slavnosti ve Žďáru. Měla se odehrát slavnost 65. výročí založení sboru, nakonec byla ale zrušena. 26. září požárníci pořádali taneční zábavu. V tomto roce také skončil po 41 (!) letech ve funkci jednatele z vážných zdravotních důvodů František Lempera. V zápise ze členské schůze je mu věnována celá děkovaná stránka. Na výroční členské schůzi konané jako obvykle na konci roku členové sboru konstatovali, že se zúčastnili výmlatové brigády u místního JZD, konali žňové hlídky, opravili okap u požární zbrojnice. Zazněla kritika, že členové sboru vyvíjí málo kulturní činnosti, že je problémem i to, že Světnov se 150 domy nemá vlastní kulturní dům. Ten byl MNV přislíben k polovici 3. pětiletky.

V roce 1961 se požárníci v místním JZD zúčastnili senoseče na 3 nedělních brigádách a také výmlatu. 6. srpna pořádali u Stržské přehrady taneční zábavu. Na tu zapůjčili parket ze Stržanova a hudba byla objednána z Hamrů. V kulturní činnosti se pokračovalo i nadále, na 25. září se organizovala pouťová zábava s muzikou ze žďárského Tokozu. Požárníci zasahovali v březnu u požáru ve Stržanově⁵³. V objektu požární zbrojnice byla zařízena místnost jako poradna pro matky s dětmi.

Pro zajímavost si na tomto místě uvedeme

Závazek (plán činnosti) požárníků na rok 1962.

leden – udržovat výzbroj a výstroj v pohotovosti k zásahu

únor – provést školení občanů v požární ochraně

březen – výcvik požárního družstva (s plynovou maskou)

duben – požární útok s použitím 2 strojů (doprava vody na dálku)

květen – příprava družstva na soutěž

červen – dtto + nastoupení brigády na senoseč do JZD

červenec – cvičení s použitím pěny

srpen – žňové hlídky + 2x výmlatová brigáda

září – aplikační cvičení s použitím vody

říjen – zazimování strojů

listopad – školení

prosinec – preventivní prohlídky

⁵³ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 76v.

dále je v plánu zakoupení tanečního parketu s místním svazem mládeže (SSM), nákup traverz na stavbu sušáků a každý člen odpracuje 5 hodin při stavbě plotu u školy.

V roce 1962 přemýšleli členové sboru, jak provést školení občanů o požární ochraně. Nakonec se dohodli, že preventivní referent p. Jelínek promluví do obecního rozhlasu, neboť *„toto je na vsi prostředek, který si poslechne každý, a na schůzi se žádnému nechce chodit [...]”*

Požární jednotu bylo třeba omladit, aby bylo zajištěno její pokračování, členové jednoty „lovili“ i v místním SSM a podařili se jim získat 7 nových členů. Byli opět úspěšní i v okrskové a postoupili následně do okresní soutěže v Radešinské Svatce, kde se umístili na 1. místě a získali zlatou plaketu. Po návratu požárníků jim vyhrával místní rozhlas. Ještě před žněmi uspořádala jednotka výlet s hudbou u Stržské přehrady. Na žních a výmlatu se požárníci účastnili celkem 460 brigádnickými hodinami. Na výroční členské schůzi velitel požárníků p. Šilhánek promluvil i o politické situaci: *„mezinárodní situace v současné době, v době termonukleární války, kterou straší imperialistické mocnosti, kterou díky mírovým návrhům Sovětského svazu byl vyvolaný konflikt v Karibské oblasti vyřešen cestou vyjednávání a dohod ve prospěch všeho lidstva a tím zachráněn světový mír.“*⁵⁴

• 1963-1972

V požárnických zápisech roku 1963 se pouze konstatuje, že tohoto roku byla účast na schůzích velmi malá, že každý člen jednoty pracuje na 2-3 směny, takže se nikdy pořádně dohromady nesejdou. Když chtějí vedoucí požární jednoty něco projednat, musí osobně všechny členy obejít, což spolkové činnosti neprospívá.

Výroční schůze konané 21. února 1964 se kromě členů požární jednoty už tradičně účastnili jako hosté předsedové místních organizací: předseda místního národního výboru (MNV) s. Haman z Cikháje, předseda místní organizace Komunistické strany Československa (MO KSČ) s. J. Popela (čp. 48), předseda jednotného zemědělského družstva (JZD) s. Stejskal a předseda Československého červeného kříže (ČČK) s. Marek. Každoroční požární ples skončil ve ztrátě 111 Kč 13 hal. Požárníci natírali před volbami plot u národní školy a vypomáhali v červnu při senoseči a v srpnu až září při žních. Na výroční schůzi se dohodli, že každý člen jednoty odpracuje 10-15 hodin na stavbě nového kulturního domu.

⁵⁴ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 81r.

V roce 1965 předávala jednota čestné uznání členům, kteří byli činnými členy více než 25 let. Zvláště ocenila Františka Sáblika, který byl posledním zakládajícím členem. Jmenovaný krátce nato zemřel, pohřeb měl 11. února. Na žádost žáků devítileté ZŠ v Polničce se požárníci rozhodli založit žákovské družstvo, které vedl Jan Roučka z čp. 24. Noví mladí požárníci byli narození v letech 1951-1953. Na schůzi dne 10. listopadu členové jednoty diskutovali o protipožárních hlídkách, shodli se, že je nemá cenu provádět, když v obci už nebyl jeden a půl roku kominík, což už bylo několikrát hlášeno na ONV. Na výroční schůzi si požární výbor několikrát stěžoval, že účast členů na schůzích je malá, že členové nemají zájem o práci v jednotě, podotkl, že je to snad prací členů na směny a nedostatkem času. Žáci se zúčastnili okresní soutěže v Křižanově, měli nejlepší čas, ale byli diskvalifikováni, protože útok neproběhl dle předepsaných směrnic. Zapisovatel konstatoval, že: „*bylo to pro žáky nemilé rozčarování, ale přesto je to morální úspěch, poněvadž v případě nutného zásahu se nedívá, jak to udělal, ale zásah je*“⁵⁵. Požárníci si dali na schůzi závazek, že každý odpracuje 10 hodin na stavbě nového národního výboru (kulturního domu) ve Světnově a při špičkových pracích vypomůže místnímu JZD.

V roce 1966 se členové jednoty zúčastnili pohřbu tragicky zemřelého Františka Šímy a svého nejstaršího člena Františka Zicha z čp. 37, který byl členem jednoty 67 let. 3. března zasahovali při likvidaci požáru na Cikháji. Vyhořel rodinný domek Rudolfa Hegenbarta. Jednota pořádala dvě taneční zábavy a zájezd na zimní revui do Prahy. V akci „Z“ při stavbě kulturního domu ve Světnově odpracovali požárníci 400 hodin a při pomoci místnímu JZD 500 hodin.

V roce 1967 požárníci vyprovodili na poslední cestě Františka Zicha z čp. 9, zasloužilého člena jednoty, bývalého starostu a velitele jednoty, který zemřel na Ransku v okrese Havlíčkův Brod⁵⁶. Jednota také během roku pořádala 3 taneční zábavy.

Rok 1968 byl ve znamení oslav 75. výročí založení světnovského hasičského sboru. Na výroční členské schůzi konané 26. 12. 1968 požárníci předčítali jména všech členů, kteří za 75 let ve sboru působili. V zápise pro okresní výbor Svazu požární ochrany zapisovatel konstatuje, že proběhla volba výboru a že „*volby byly tajné a proběhly v demokratickém duchu*“.⁵⁷

⁵⁵ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993), inv. č. 3, f. 92v.

⁵⁶ tamtéž, f. 98v.

⁵⁷ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Svaz požární ochrany – okresní výbor Žďár nad Sázavou, inv. č. 22, karton č. 15.

V roce 1969 pracoval výbor místní jednoty SPO ve Světnově v tomto složení⁵⁸: předseda J. Tlustoš z čp. 43, velitel A. Kulhánek z čp. 109, referent pro prevenci A. Nedělka z čp. 112, místopředseda F. Mífka z čp. 114, jednatel J. Řádek z čp. 98, hospodář F. Marek z čp. 63, organizační referent E. Šmída z čp. 99, materiálně technický referent J. Zich z čp. 37, referent CO J. Malý z čp. 92 a referent mládeže J. Lempera z čp. 110.

Rok 1971 byl ve znamení vzrůstu členské základny, požární sbor měl 45 členů činných, 20 přispívajících a 6 kolektivních. Ve sboru nebyly žádné ženy. Tehdejší referent prevence J. Šilhánek zapsal: *„Při poctivém hodnocení výroční schůze musím uvést, že nebylo co hodnotit. Během roku byly provedeny 1x preventivní prohlídky a 1x cvičný poplach provedený funkcionáři okrsku. Proto byla provedena reorganizace výboru, s každým bylo hovořeno o úkolech, které je čekají a podle toho složen nový výbor. Doufám, že toto vše přivede MPS na lepší cestu ...“*.

V roce 1972 členská základna nadále rostla na 48 členů činných, počet přispívajících zůstal na počtu 20. Požárníci plnili úkoly vytýčené ČSPO, mj. budovali vodní nádrže a prováděli pomocné práce v akci „Z“. V závěrečné zprávě z výroční členské schůze konané 21. 1. 1973 požadovali po okresním výboru SPO účast cizích rozhodčí při požárních soutěžích.

• 1973-1982

V roce 1973 měla základní organizace SPO Světnov už 53 činných a 21 přispívajících členů.⁵⁹ Na výroční členské schůzi dne 26. 12. 1976 přednesl J. Šilhánek zprávu o činnosti světnovských požárníků za uplynulý rok a shrnul činnost sboru od založení až po dnešní dobu. Do diskuse se zapojilo 8 členů a 5 hostů.

V roce 1975 světnovští požárníci prováděli každoroční preventivní prohlídky světnovských domů a objektů JZD, uspořádali pro občany školení požární ochrany (PO) a civilní ochrany (CO) s účastí 40 osob. Sami se sešli na jedné výborové a třech členských schůzích. Požárníci brigádničili na stavbě mateřské školky a kanalizace v obci.

V dubnu roku 1976 byl ve Světnově bagrem vyhlouben spodní rybník, který sloužil jako vodní nádrž pro případ požáru. Dno i stěny byly vyloženy betonovými deskami. Chystaly se volby do nového místního národního výboru a volebním programem kandidátů byla mj. i výstavba nové požární zbrojnice. Členové sboru se zapojili do akce „Vzorný požárník“, ve

⁵⁸ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Svaz požární ochrany – okresní výbor Žďár nad Sázavou, inv. č. 22, karton č. 15.

⁵⁹ tamtéž, inv. č. 7, karton č. 4.

kteří velitel Josef Šilhánek získal odznak II. stupně a dalších 13 členů odznak III. stupně. Z členů SSM bylo sestaveno družstvo žen a družstvo mladých požárníků. Obě tato družstva se 23. května zúčastnila okrskové soutěže požárních družstev ve Vojnově Městci, kde obsadila 1. místa. Dne 6. června se obě družstva opět zúčastnila okresní soutěže požárníků v Křižanově. Družstvo mužů získalo 4. místo a družstvo žen 3. místo (ženy byly nejrychlejší na překážkové štafetové dráze). V rámci okrskového cvičení byl 22. srpna proveden zkušební požární útok na místní objekty JZD. Dne 21. února pořádal sbor ples, 2. března maškarní zábavu a 3. července autobusový zájezd na Haškovu Lipnici.

V roce 1977 požárníci pořádali 12. února ples a 20. února masopust. Na okrskové soutěži v Radostíně obsadili 1. místo. Mladí členové sboru sehráli fotbalové utkání o soudek piva s mladými členy sboru klášterského, ale i přes dobrý výkon zápas prohráli. Výroční členská schůze v tomto roce se konala 20. 12. 1977, sbor měl 63 členů, z toho 10 žen.

Socialistický závazek světnovských hasičů pro rok 1978 obsahoval provést preventivní prohlídku 152 domů ve Světnově, dále uspořádat jednu ideově výchovnou přednášku, jednu přednášku dětem, dvě společenské zábavy a připravit jedno družstvo na soutěž. Dále se v závazku hovořilo o opravě vodní nádrže, získání 6 dobrovolných dárců krve, odpracování 200 hodin v akci „Z“, ⁶⁰ 100 hodin na pomoc zemědělství a 80 hodin při údržbě výstroje a výzbroje. Výroční členská schůze se v tomto roce konala 26. 12. 1978, sbor měl 56 členů, z toho 5 žen. Ve výboru sboru zasedl předseda J. Macek, místopředseda M. Kutík, velitel J. Tlustoš, referenti politickovýchovné práce E. Šmída a F. Mach, referent prevence J. Blažíček, organizační referent O. Mach, jednatelé J. Řádek a F. Lempera, hospodář J. Šilhánek, materiálně technický referent A. Kulhánek, referenti CO F. Popela a F. Mifka a referent mládeže V. Tlustoš.

Socialistický závazek světnovských hasičů pro rok 1979 obsahoval odpracovat 120 hodin při údržbě požární techniky, 400 hodin při výstavbě a údržbě požárních zbrojnic a vodních toků a 200 hodin na pomoc zemědělství. ⁶¹ Dále se požárníci zavázali provést jednu prohlídku v obytných domech, jednu ideově výchovnou přednášku občanům, jednu přednášku dětem a jednu pracovníkům v zemědělství, dále dvě námětová cvičení, vycvičit družstvo mužů pro soutěž, rozšířit členskou základnu o 3 členy a uspořádat společenskou zábavu.

⁶⁰ SOKA Žďár nad Sázavou, fond Svaz požární ochrany – okresní výbor Žďár nad Sázavou, inv. č. 16, karton č. 12.

⁶¹ tamtéž, inv. č. 9, karton č. 6.

V roce 1980 byl na funkci velitele požárního sboru ve Světnově opět navržen Josef Tlustoš. Světnov byl začleněn spolu s dalšími obcemi jako místní část Žďáru nad Sázavou, přišel o místní národní výbor a nadále zde působil pouze občanský výbor.

Dne 21. února 1981 pořádali světnovští požárníci ples pod hlavičkou Svazu požární ochrany ČSSR – základní organizace Světnov. Ples se konal ve Škrdlovicích v kulturním domě, hrála hudba Projekt 76. Požárníci pro tento ples nechali u firmy Grafia v Novém Městě na Moravě vytisknout 50 ks plakátů a 500 ks pozvánek. Předsedou světnovských požárníků byl tehdy Josef Mach. 9. května se členové požárního sboru zúčastnili oslav ve Žďáře. Dne 17. května 1981 vypukl po úderu blesku požár rekreační chaty (Hanákovo). Hasily požární sbory Světnov a Žďár. Celková škoda byla 40 000 Kčs. Poslechněme si líčení J. Macha ze zprávy o činnosti ZO SPO Světnov za rok 1981:

„17. května jsme byli maličko zaskočeni požárem, který vznikl úderem blesku, a okamžité vznícení celého rodinného domku nepříznivě mělo vliv na provádění práce pro lokalizaci požáru. K tomu také přispěla nečistota vody a porucha na stroji. Proto bylo provedeno jednoduché vedení od hydrantu. Porucha stříkačky DS/16 byla odstraněna hned 18. 5. 1981.“⁶²

Členové sboru se dále v tomto roce podíleli finančně na oslavách Mezinárodního dne žen (MDŽ) a na nadílce dětem v mateřské škole. Také se zúčastnili soutěže požárních družstev ve Škrdlovicích u Velkého Dářka. Muži do 35 let se umístili na 1. a 11. místě (2. družstvo) a nad 35 let na 2. místě.

Socialistický závazek světnovských hasičů pro rok 1982 obsahoval odpracovat 200 hodin při údržbě požární techniky, 150 hodin při výstavbě a údržbě požárních zbrojnic a vodních toků, 50 hodin při zvelebování životního prostředí a v akci „Z“ a 100 hodin na pomoc zemědělství.

• 1983-1992

Rok 1983 byl ve znamení oslav 90. výročí založení světnovského hasičského sboru. Hasiči uspořádali slavnostní schůzi v kulturním domě. Zazněl tam i tento projev:

„Soudruzi požárníci, vážení hosté!

⁶² SOKA Žďár nad Sázavou, fond Svaz požární ochrany – okresní výbor Žďár nad Sázavou, inv. č. 10, karton č. 7.

[...]Jak je nám známo, Svaz požární ochrany je důležitou společenskou organizací přispívající k budování socialismu v naší vlasti a jeho hlavním posláním je ochrana socialistického i osobního vlastnictví před nebezpečím požárů a jiných živelných pohrom. [...]Po tomto vítězství socialismu u nás, kdy socialistický stát vedený dělnickou třídou v čele s KSC po zásluze ocenil význam činnosti požárníků a poskytl jim ty nejdokonalejší a nejmodernější prostředky a možnosti preventivní ochrany. Avšak ani tato nejmodernější technika by nestačila, kdyby nebyla ovládána uvědomělým člověkem, bojujícím za lepší zítřek, za porozumění mezi národy, za nebezpečí válek a za mírové soužití na celém světě.”

Z projevu je dále zřejmé, že světovští požárníci si dali za svůj úkol v příštím roce založit kroužek mladých požárníků a dále vycvičit jedno družstvo žen k soutěži. K pravidelné činnosti členů patřily i preventivní prohlídky, námětová cvičení a soutěže požárních družstev. Na schůzi se předávala i čestná uznání za délku práce pro sbor 30, 40 a 50 let. Řečník na schůzi k tomuto dodal, že:

“[...]Těmto vyznamenaným srdečně blahopřeji a věřím, že nečekají na slova chvály a odměny, ale že půjdou dál jednotně zabezpečovat svazové úkoly a pomáhat, aby požárníká organizace vždy patřila k dobrým organizacím v Národní frontě.”

Na oslavě obdrželi medaili “Za věrnost” následující světovští požárníci: Za 40 let věrnosti sboru: Jaroslav Skryja, Josef Kulhánek, Josef Kučka, František Fiala, Josef Krška. Za 20 let věrnosti sboru: Josef Klement a Emil Šmída.

V roce 1985 při výroční požárnícké členské schůzi zazněl projev, který se dotýkal i mezinárodní situace a událostí, které v té době hýbaly světovou i domácí politikou:

“Soudruzi požárníci!

Jménem MV SPO zdravím Vaši výroční členskou schůzi. Výroční členská schůze SPO se schází v době velmi vážné mezinárodní situace. Stále více lidí na světě si uvědomuje nebezpečí vyplývající z hromadění zejména nukleárních zbraní pro život na Zemi [...]Náš svaz chce tuto významnou událost [40 let výročí osvobození ČSR Sovětskou armádou, pozn. P.Š.] uctít zvýšenou prací každého člena jak na pracovišti, tak i činností na úseku požární ochrany. [...]

Řečník se dotkl vlastního světovského sboru větou: “I pro naši organizaci znamená období budování socialismu obrovské přeměny od bývalého hasičského spolkaření až po

dnešní silnou jednotnou organizaci Národní fronty. [...]Z velkých tradic vynikají do popředí velká idea humanismu, tradic staré sousedské vzájemnosti chránit bližního a tradic internacionalismu. Stejně hluboké kořeny má v naší organizaci i hnutí protiklerikální.” [K tomu je nutné uvést, že hasiči se od svého založení - hlavně v období Rakouska-Uherska - čile účastnili náboženských slavností, např. Božího těla apod. , takže tvrzení o protiklerikálních hasičích je přinejmenším sporné, pozn. P.Š.].

Městská rada Žďáru nad Sázavou schválila zprávu o rozvoji místní části Světnov a výstavbu nové požární zbrojnice.

V roce 1988 byla schválena dokumentace požární zbrojnice.⁶³

V roce 1990 pracoval výbor sboru dobrovolných hasičů v tomto složení: starosta Emil Šmída, velitel Albín Kulháněk, vzdělavatel Milan Krška, preventista Josef Malý, hospodář Jan Pochop a jednatel Jiří Chyba.

V roce 1991 pracoval hasičský výbor v tomto složení: starosta E. Šmída, velitel A. Kulháněk, jednatel J. Chyba, preventista p. Malý a vzdělavatelé M. Krška a Z. Fiala. Hasiči měli mimo jiné v rámci své činnosti naplánovanou i pomoc při výstavbě nového obchodu – Jednoty čp. 68 v akci „Z“. V rámci této pomoci prováděli výkopové práce pro el. kabel a zato obdrželi od obce 1000 Kč. Díky jejich činnosti se obyvatelé Světnova také mohli pobavit na těchto kulturních akcích: 12.2. hasičský ples, 13. února dětský karneval, dále tradiční masopust, velikonoční, pouťová a posvícenská zábava, opékání prasete a pro děti mikulášská nadílka. Hasiči nezapomínali ani na soutěž, 12. června se zúčastnili soutěže družstev ve Škrdlovicích.

O velikonočních svátcích roku 1992 byla v kulturním domě uspořádána velikonoční zábava. Pořadatelství zabezpečili světnovští hasiči.⁶⁴

• 1993-2002

Rok 1993 byl výročním 100. rokem činnosti světnovských hasičů. Hned 7. února hasiči uspořádali pro místní školáky i předškoláky lyžařské závody, kterých se zúčastnilo 30 dětí. Dostalo se i na tradiční spolkový ples 27. února v kulturním domě následovaný hned druhý den dětským karnevalem. Dalšími kulturními akcemi světnovských hasičů byly v tomto

⁶³ P. ŠKARVADA, *Dějiny Světnova a jeho domů, Světnov 2012*, s. 112.

⁶⁴ tamtéž, s. 114.

roce velikonoční, posvícenská a pout'ová zábava. Nezapomnělo se ani na mladší ročníky občanů, odměnou jim byly hned dvě diskotéky, jedna pro starší mládež a druhá, spojená s mikulášskou nadílkou, pro děti. Byl zvolen nový výbor, do čela hasičů se postavil Pavel Štefan jako velitel a Jiří Chyba jako starosta. Velitel a strojníci se zúčastnili hasičského školení v Janských Lázních. Ve Škrdlovicích se 30. května konala soutěž hasičských družstev. Světnováci nasadili družstvo starších a mladších hasičů a v konkurenci 19 družstev (z toho 1 družstva žen) z okolí obsadili starší hasiči 1. místo a mladší 8. místo. V obci hořelo jednou, a to v noci ze 15. na 16. prosince ve vepříně ZD. Hašení se vedle 9 členů světnovského sboru účastnili i profesionální hasiči ze Žďáru. Jak bylo již řečeno na začátku, nejvýznamnější akcí hasičů byla oslava 100 let působení hasičů ve Světnově ve dnech 3. a 4. července.

Program oslav byl následující:

V sobotu 3. července:

Taneční zábava s hudbou 4+1 v kulturním domě ve Světnově

V neděli 4. července:

- 13:00 h Příjezd hostujících sborů
- 13:30 h Slavnostní nástup
- 14:00 h Zahájení, projevy, vyznamenání
- 14:30 h Ukázka útoku
- 15:00 h Poslech hudby 4+1 vedené kapelníkem p. Vencálkem

Na slavnosti se předávaly medaile „Za věrnost“, vyznamenání „Za příkladnou práci“ a čestná uznání „Ke stoletému výročí SDH Světnov“. Poslední jmenované čestné uznání bylo spojeno s věcným darem – číší s nápisem „100 let SDH Světnov“ a obdrželi ho J. Zich, J. Roučka, A. Kulhánek, J. Chyba, J. Skryja a J. Kulhánek. Slavnosti se zúčastnili mj. zástupce Okresního shromáždění hasičů Čech, Moravy a Slezska bratr Dřínek, bratr Karel Herold a zástupce okrsku bratr Novák. Pozvané byly okolní hasičské sbory: Polnička, Škrdlovice, Karlov, Počítky, Žďár II (Klášteř), Cikháj, Veselíčko, Najdek a Herálec. Projev na téma 100 let hasičského sboru ve Světnově sepsal Václav Mach.

Rok 1994 odstartoval 12. února v kulturním domě hasičský ples. Den poté následoval dětský karneval (s hudbou Brabenec disco) a v témž měsíci ještě masopustní průvod (masky byly z Jihlavy). Hasiči dále pořádali diskotéku pro mládež, velikonoční, pout'ovou a

posvícenskou zábavu. Členové sboru si za odměnu za vykonanou práci opekli dvakrát selátko. Po kulturní stránce tento rok uzavřela 4. prosince mikulášská nadílka pro děti spojená s diskotékou. Hasiči se také sešli na 10 členských a 4 výborových schůzích. Hasičskou soutěž 12. června ve Škrdlovicích u Velkého Dářka obeslali dvěma družstvy, družstvo mladších zvítězilo a starší skončili osmí. Za pomoci obecního úřadu členové sboru pořídili **auto Praga V3S** od vojenského útvaru ze Sázavy. Auto muselo být upraveno, což hasiči řešili brigádami, a nakonec bylo odvezeno do dílen ve Velké Bíteši k nastříkání a přípravě na technickou kontrolu. Řešilo se jeho garážování v místním zemědělském družstvu. Do sboru byl přijat Miroslav Marek.

Rok 1995 byl opět naplněn množstvím práce. Instruktor mládeže, velitel a starosta sboru se zúčastnili různých odborných školení. Podařilo se zajistit i odkládané školení preventistů P. Klementa a J. Kučky. Soutěž družstev se konala 18. června v Ostrově nad Oslavou. Světnovští nasadili hned 3 družstva a výsledkem bylo 7., 12. a poslední místo. Tento rok hasiči nikde nezasahovali, a tak vyhlásili alespoň cvičný poplach. V jeho rámci provedli útok od požární nádrže na horní kravín. Dále organizovali dvě brigády na údržbu hasičského vozidla. Hasiči se dále věnovali i kultuře v obci. V únoru uspořádali tradiční spolkový ples následovaný dětským karnevalem. Byla také zahájena tradice masopustního průvodu vesnicí s hudbou a veselým rejem masek. Hasiči se zúčastnili dvou brigád na sběr kamení v místním ZD a za stržené peníze si ugrilovali selátko. Sbor dále pořádal 4 taneční zábavy a pro děti mikulášskou nadílku a diskotéku. Poslední akcí byla návštěva lední revue v Praze.

V roce 1996 se členové sboru účastnili celkem 8 členských schůzí a 4 výborových. V květnu se zúčastnili okrskové soutěže ve Škrdlovicích u Velkého Dářka. Soutěžilo se v teoretických znalostech a v praktickém předvedení požárního útoku. Světnovské reprezentovala dvě družstva. Starosta hasičů si na valné hromadě postěžoval, že stále není garážováno hasičské auto a že tato tristní situace trvá už 2 roky. Hasiči pořádali osvědčené kulturní akce (počínaje lyžařskými závody a konče mikulášskou nadílkou) a přivydělali si sběrem železného šrotu 5 280 Kč. Při pořádání plesu dne 17. února si práci rozdělili takto: vstupné: Nedělka, Krška, kuchyň: Pochop, Fiala, sklípek: Dvořák, Kučka, šatna: Zlesák, pořadatel: Štefan, Chyba, pokladník: Šilhánek, pozvánky: Štefan, plakáty: Zlesák. Byla odsouhlasena Zřizovací listina Sboru dobrovolných hasičů Světnov a sepsán Požární řád obce Světnova.

Rok 1997 otevírala 18. ledna sportovní výprava Po stopách zlaté lyže, které se účastnilo 15 členů. Velmi úspěšnou akcí byl osvědčený dětský karneval, kde všechny členy

sboru překvapila vysoká návštěvnost, která předčila i ples předchozí den⁶⁵. 8. června se konala oblastní hasičská soutěž. Světnovští hasiči se nezúčastnili, protože se nepodařilo k účasti na nácviku členy přesvědčit. Velitelem Sboru dobrovolných hasičů Světnov byl jmenován Pavel Štefan. Preventivní požární ochrany se stali Jan Kučka a Pavel Klement.

V roce 1998 hasiči uspořádali lyžařské párkové závody, kde účastníky odměnili diplomem a věcnou cenou. Dále se konal spolkový ples a dětský karneval. Tento rok se pro nezáměr členů nepodařilo uspořádat masopustní průvod. V září se uskutečnila pouťová zábava a hasičskou kulturní nabídku zakončila mikulášská nadílka. U Velkého Dářka se uskutečnila soutěž družstev v požárním útoku, světnovské družstvo skončilo na 5. místě. Okresní soutěž se konala v Novém Městě na Moravě, světnovští ji obeslali družstvem mladých, kteří skončili na 11. místě. Starosta sboru na valné hromadě opět konstatoval, že stále není vyřešena otázka stavu požární zbrojnice, respektive garážování hasičského auta.

Rok 1999 hodnotil starosta sboru na valné hromadě těmito slovy: *„Není lehké zhodnotit práci nás všech členů organizace, když práce naší ZO se 66 členy padá a zvedá se s několika jedinci. Lze to vidět při svolávání členských schůzí, kdy se účast pohybovala mezi 8 až 12 stále stejnými členy ZO. Kdysi byly pro pořádání zábav a akcí 3 skupiny členů, nyní stěží jedna. Proto byly v tomto roce jen tyto akce: 2 zábavy, lyžařské závody, dětský karneval, mikulášská nadílka, masopust a turnaj ve stolním tenise.“* V tomto roce se světnovští zúčastnili okrskové soutěže a skončili ze 14 družstev na posledním místě. Starosta si ještě posteskl, že sbor velmi tíží, že has. technika není skladována na jednom místě a že jsou problémy s technickou prohlídkou auta PV3S. Byla dokončena typizace hasičského auta, počet přepravovaných osob je 2 + 6.⁶⁶

Rok 2000 byl naplněn brigádami. Bylo třeba vyzdít příčku v garáži ZD Světnov pro parkování hasičského auta, opravit hasičskou stříkačku PS-16 (svíčky, zavaření výfuku) a auto a uklidit hasičskou zbrojnici. Brigády na vyzdění příčky se konaly 22., 23. a 25. listopadu. Hasiči dále organizovali zájezd na lední revui Mrazík v Brně (cena zájezdu 430 Kč dospělý, 330 Kč dítě) a 3. prosince mikulášskou nadílku. Hasičská soutěž se konala na Velkém Dářku 28. května za účasti mladšího a staršího světnovského družstva. Mladí skončili 7. a starší 10. ze 17 družstev. Rekonstrukce stávající hasičské zbrojnice nebyla dle odborného posouzení doporučena pro špatný stav. V dubnu vypukl požár kolny s uskladněnou pící a stelivem ve farmě Teplá – Skryja. Na likvidaci požáru se podílely sbory dobrovolných hasičů Světnov, Škrdlovice, Polnička, Žďár n.S. II. a HZS Žďár nad Sázavou. Společným úsilím

⁶⁵ P. ŠKARVADA, *Dějiny Světnova a jeho domů, Světnov 2012*, s. 115.

⁶⁶ tamtéž, s. 117.

bylo, i když foukal silný vítr směrem do obce, zabráněno v rozšíření požáru. Příčina požáru nebyla zjištěna.

V roce 2001 se začínalo tradičně párkovými závody na lyžích 28. ledna ve 14 h. Trať zajišťovali Krškovi, kuchyň Chyba a Šíma, pořadateli byli Klement, Fiala a Štefan. Členové sboru dále uspořádali 17. února ples a 18. února dětský karneval. Obě akce vynesly 12 725 Kč zisku. Na plese se prodával jako obvykle následující alkohol (rum, zelená, vodka, Becherovka, peach vodka, Fernet a Fernet citrus). Masopustní veselí se odehrálo 3. března. 12. května byla ještě brigáda na sběr železného šrotu a 29. září pouťová zábava. V červnu byla na náklady obce odstraněna bývalá loděnice u vodní nádrže Strž, jejíž stav byl již delší dobu havarijní. S vyklizením, odstraněním množství odpadu a přípravou k demolici pomohl Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově. Dvě družstva sboru dobrovolných hasičů se zúčastnila 22. května ve Škrdlovicích okrskové soutěže hasičské zdatnosti na Velkém Dářku. Obě družstva, vybavená novými pracovními oděvy, se pěkně umístila: družstvo mladších mužů získalo 6. místo a družstvo starších mužů získalo místo 4. Ještě skvělejšího umístění se pak dostalo družstvu mladších mužů, kteří si 9. června na okresním přeboru v Novém Městě na Moravě vybojovali 3. místo z 24 družstev.

Rok 2002 se nesl ve znamení ustálených tradičních kulturních akcí – lyžařské párkové závody na upravených tratích za kulturním domem, v únoru pak hasičský ples a dětský karneval, v září pouťová zábava a poslední akcí byla mikulášská nadílka pro děti. Hasiči se zúčastnili oslav výročí založení hasičských sborů v Ostrově a v Klášteře (Zámek Žďár), sešli se na celkem 9 členských a 3 výborových schůzích. Byla také schválena Zřizovací listina jednotky dobrovolných hasičů ve Světnově. Hasiči dále uspořádali několik brigád, sbírali např. železný šrot. V odpoledních a nočních hodinách 13. srpna došlo k rozvodnění Stržského potoka a jen díky práci obyvatel pod vedením Sboru dobrovolných hasičů Světnov nedošlo k vážným škodám na majetku.

- **2003-2013**

Rok 2003 byl rokem pro hasiče slavnostním. Oslavy 110 let trvání SDH Světnov s výstavou moderní a staré techniky se uskutečnily ve dnech 28. a 29. června 2003.⁶⁷

⁶⁷ P. ŠKARVADA, *Dějiny Světnova a jeho domů, Světnov 2012*, s. 120.

V sobotu 28. 6. se v 17.00 hodin konala u kapličky mše svatá za hasiče, kterou sloužil pan farář Záleský ze Zámku Žďáru nad Sázavou. Od 20.00 hodin vyhrávala na taneční zábavě hudební skupina VeŠ.

Hlavní program probíhal v neděli 29. června, kdy se sjely hasičské sbory a dostavili se hosté. Program zahájily ve 13.00 hod. děti z MŠ a ZŠ se svým vystoupením, které mělo velmi příznivý ohlas u obecního obyvatelstva. Slavnostní průvod vyšel ve 14.00 hod. a prošel obcí. V jeho čele pochodovaly mažoretky s hudbou, za nimi jel historický povoz, motorová stříkačka tažená koňmi, dále šel sbor místních hasičů a deset hasičských sborů z okolních obcí. Po nástupu na parket, který byl vybudován v dolní části obce u starého kamenného mostu, zazněla státní hymna a byla uctěna památka za zemřelé hasiče. Následoval projev starosty hasičů pana Jiřího Chyby, starosty hasičů SHČMS pana Jana Dřínka a starosty obce pana Josefa Stejskala. Od starosty SHČMS obdržel sbor pamětní list a zasloužilí členové sboru čestná uznání a medaile. Ocenění za věrnost sboru 50 let obdrželi Josef Šilhánek a Adolf Nedělka, za věrnost sboru 60 let František Fiala, Josef Chyba, Josef Krška, Josef Roučka a Jaroslav Skryja. Odznak sv. Floriána byl odměnou Josefu Chybovi, Albínu Kulhánkovi, Josefu Roučkovi a Jaroslavu Skryjovi. Titulem zasloužilý hasič byl odměněn Josef Šilhánek st. Po vystoupení mažoretok z Nového Města na Moravě následoval koncert Salonního dechového orchestru F.O.R. Mezitím se na ukázkou hasičského útoku připravovali členové sboru starší padesáti let. Při útoku ukázali, že svoji práci dobře ovládají a hasičské krédo „Bohu ku cti a bližnímu ku pomoci“ by dodrželi. Ti nejstarší členové se v roce 1959 zúčastnili celostátní soutěže v Bratislavě. Po vodním zásahu předvedli hasiči z Karlova stále funkční historickou motorovou stříkačku (z 20. až 30. let 20. století).

Tyto ukázky ukončily oficiální program a následovala volná zábava doprovázená vyhráváním zmíněného dechového orchestru. Součástí oslav byla i výstava moderní techniky sborů HZS Žďár nad Sázavou – Zámek a SDH Škrdlovice. Nutno dodat, že oslavám přála nejenom hojnost návštěvníků, ale také počasí, které se projevilo oblohou bez mráčku.

Tento rok byl také ve znamení obnovení činnosti mladých hasičů. Dne 19. září 2003 bylo založeno družstvo mladých hasičů v tomto složení: Jakub Hansl, Jan Hansl, Petr Klement, Tomáš Popela, Marta Kršková, Radek Tlustoš, František Šíma, Michaela Štefanová, Arsen Tsubera. Mladí členové sboru se rozdělili do dvou družstev a tentýž rok se zúčastnili hry Plamen. Později přistoupili Tereza Lojková, Ilona Popelová, Lucie Hudečková a David Popela. Mladí hasiči si také začali vést kroniku, tohoto úkolu se ujala M. Štefanová.

Po zhodnocení technického stavu byl zastupitelstvem obce Světnov odsouhlasen prodej hasičského vozidla PV3S skříň a koupeno bylo hasičské auto ASC 16-706 RTH od

obce Velká Losenice. V odpoledních hodinách dne 2. listopadu 2003 bylo zjištěno znečištění světnovské víceúčelové nádrže ropným produktem po celé její ploše. Protože se ropa mohla rozšířit do Stržského potoka a dále do nádrže Strž, byl vyhlášen poplach členům SDH Světnov a vše bylo oznámeno HZS kraje Vysočina a Policii ČR. Celá akce na odstranění ropného produktu trvala až do večerních hodin, kdy byla znečištěná voda stažena, načerpána do cisterny a odvezena pracovníky firmy ŽĎAS a. s. k likvidaci. Událost byla šetřena Policií ČR, pachatel zjištěn nebyl.

Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově uspořádal 6. února 2004 tradiční hasičský ples s následným karnevalem pro děti, na jehož přípravě se podílela také základní škola. Mladí hasiči navštívili v březnu výstavní expozice v Centru hasičského hnutí v Přibyslavi, bruslili na zimním stadionu ve Žďáru, hráli turnaj v ping-pongu v KD Světnov (1. místo získala Marta Kršková), dále se zúčastnili dvou brigád na sběr kamene a železného šrotu. 28. srpna se mladí hasiči poprvé připojili k tradičnímu turisticko-brannému pochodu „Krajem Jana Žižky a Karla Havlíčka“, který má tradici od roku 1985. Na podzim proběhla v Novém Městě na Moravě soutěž Plamen. Pětičlenné družstvo dívek skončilo hluboko v poli poražených, ale družstvo chlapců se probojovalo do druhé desítky.

V roce 2005 se uskutečnila soutěž v požárním útoku, tentokrát v Hamrech. Světnovští soutěž obeslali dvěma družstvy – mladých a veteránů. Starosta sboru si v zápise povzdechl, že mladí se umístili jako už tradičně na konci startovního pole. Družstvo veteránů bylo úspěšnější, skončilo druhé za Klášterskými. Pokračovala také práce s dětmi, mladými hasiči. Děti absolvovaly tradiční 15 km pochod okolo Přibyslavi a navštívily také tamní hasičské muzeum. V lednu vyrazily na lyžích po stopách partyzánské brigády. V březnu proběhl v Polničce turnaj mladých hasičů ve floorbale. Kromě světnovských dětí se ho zúčastnily děti polničské, klášterské a dvě družstva sportovců z Brna. Dne 21. 5. se za pěkného počasí uskutečnilo 2. kolo hry Plamen v areálu SKI v Novém Městě na Moravě. Za světnovské hasiče se v každé kategorii zúčastnilo jedno družstvo. Družstvo mladších, přestože podalo dobrý výkon, skončilo ve druhé desítky. Družstvo starších žáků se umístilo mezi 31 družstvy na pěkném 10. místě. Mezi tradičními kulturními akcemi se tentokrát pro malý zájem členů neobjevil masopustní průvod. Sboru byly pořízeny nové hasičské obleky.⁶⁸

V roce 2006 byl starostou hasičů stále Jiří Chyba, velitelem pak Pavel Štefan. V tomto roce hasiči nezasahovali u žádného požáru ani u živelné pohromy. Setkali se na 7 členských a 2 výborových schůzích. Poslední okrskové soutěže se účastnila dvě družstva mužů. Družstvo

⁶⁸ P. ŠKARVADA, *Dějiny Světnova a jeho domů, Světnov 2012*, s. 121.

mladších se umístilo do 10. místa, družstvo nad 50 let nemělo konkurenci, a tak vyhrálo. Všichni účastníci této kategorie měli nad 50 let a dokázali soupeřit i s mladšími. Ze závěrečné zprávy výborové schůze vyplynula tato bohatá činnost členů světnovských hasičů: např. párkové lyžařské závody pro všechny věkové kategorie na dobře upravených tratích za KD, hasičský ples s velkou účastí veřejnosti, dětský karneval, který se líbil všem zúčastněným, tradiční masopustní průvod masek vesnicí zakončen v sále KD veselou zábavou s hamerským harmonikářem. V září organizace pouťové zábavy – bohužel s menší účastí. Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově byl účasten i oslav okolních hasičských sborů (Škrdlovice, Polnička, Žďár II). Okolo svátku sv. Mikuláše zorganizoval za přispění obecního úřadu mikulášskou nadílku. Pro hasiče byl stále aktuální problém nutné a nevyhnutelné opravy stávající hasičské zbrojnice. V této věci se pokročilo (opravená střecha, okapy, okopání zeminy okolo budovy). Mladí hasiči se zúčastnili turnaje ve floorbale, lyžařských závodů a sběru železného šrotu, který byl zakončen pálením čarodějnic. V květnu sbírali kamení a připravovali se na jarní soutěž, která proběhla 27. května v Novém Městě na Moravě v areálu SKI. Mladší skončili na 6. místě z 22 družstev. Také smíšené družstvo dorostu se zúčastnilo soutěže v požárním sportu v Ostrově nad Oslavou, a to 3. června. Všechny disciplíny splnili, ale odjížděli s posledním místem. 1. srpna byli mladí hasiči v cirkusu Berousek, který rozložil svoje šapitó ve Žďáru nad Sázavou. V říjnu se mládež opět zúčastnila hry Plamen, tentokrát u Pílské nádrže v autokempu Táborky. Družstvo mladších žáků skončilo na 12. místě ze 17, starší na 23. místě z 31 a dorost na 4. místě z 5 v kategorii smíšených.

Rok 2007 neotvíraly pro nedostatek sněhu tradiční párkové lyžařské závody. Nezapomnělo se na hasičský ples (17.2.) a dětský karneval (18.2.), členové sboru se zúčastnili i masopustního průvodu (24.2.). V září se hasiči podíleli na uspořádání 110. výročí oslav postavení světnovské školy. Okrsková hasičská soutěž se odehrála v Ostrově nad Oslavou, ze Světnova byla obeslána dvěma družstvy. Mladí hasiči utvořili tři družstva – mladší, starší a dorost. Děti se zúčastnily hry Plamen, která má dvě kola, jarní a podzimní a odehrává se v lyžařském areálu u Skihotelu v Novém Městě na Moravě. Hasiči ze Světnova také zasahovali 15. června při požáru dvou nákladních vozidel firmy E.ON, u požáru byli jako první. Vzniklá škoda byla odhadnuta na 315 000 Kč, příčinou požáru bylo nesprávné používání autogenní svářecí soustavy. Ve dnech 8. - 9. září se konal v Příbyslavi na letišti festival Pyro Car 2007 Svět požárních automobilů. Přijelo 300 sborů, návštěvnost byla okolo 10 000 lidí. 11. listopadu Nové Město na Moravě hostilo shromáždění starostů SDH a okrsků.

V roce 2008 byl opět nedostatek sněhu, a tak se párkové lyžařské závody opět nekonaly. 16. února hasiči uspořádali v kulturním domě ples s kapelou DRING a po něm

dětský karneval. Také se účastnili masopustního průvodu (9.3.). V dubnu si přivydělali sběrem kamení na farmě u Skryjů. Duben byl také měsícem pálení čarodějnic a stavění máje, jejíž kácení 31. května proběhlo také pod patronací hasičů. 28. června a 26. července proběhly u kulturního domu taneční výlety. Členové sboru byli také hosty na oslavách výročí vzniku hasičských sborů v Obyčtově a Herálcí. Poslední víkend v srpnu proběhl na přibyslavském letišti festival Pyro Car 2008. Ve Škrdlovicích proběhlo setkání zasloužilých hasičů. Světnov ho obeslal třemi členy. Okrsková soutěž proběhla v Obyčtově. Světnovské družstvo skončilo na 9. místě. Hasiči měli zásah 3. června, kdy se do obce přivalila velká voda. Hasiči čerpali vodu ze zaplavených sklepů, vynášeli bahno ze zaplavených objektů. Při tom si vyzkoušeli nové plovoucí čerpadlo. Další zásah proběhl 10. srpna při požáru dřevníku chaty č. 4 v chatové oblasti. Příčinou požáru bylo pravděpodobně špatně uhašené ohniště. Světnovská hasičská technika byla použita při umývání komunikace Na Kopanínách. Mladí hasiči soutěžili v červnu v Polničce v malé kopané. Družstva starších i dorostu získala 2. místo.

V roce 2009 pořádali světnovští hasiči všechny osvědčené akce jako minulý rok (lyžařské závody, ples, karneval, pálení čarodějnice, stavbu máje). V dubnu měla být brigáda na kamení na farmě u Skryjů, ale nekonala se, neboť se členové sboru nedostavili. Naopak uspořádali zájezd na Flóru Olomouc. Členové sboru byli hosty na oslavách výročí vzniku hasičských sborů ve Vysokém a Jamách. Hasiči dále zorganizovali 21. června Dětský den, podíleli se na přípravách slavnosti svěcení obecního praporu. Okrsková soutěž se tentokrát odehrála ve Škrdlovicích. Jednotka hasičů zasahovala při povodních – proplachovala kanál a čerpala vodu ze sklepa Na Kopanínách. Starosta sboru Jiří Chyba se zúčastnil schůze starostů okrsku ve Škrdlovicích, kde padl návrh na rozdělení okrsku na víc částí.

Rok 2010 otevíraly lyžařské závody. Sněhu byl dostatek, a tak na dobře upravených tratích za kulturním domem závodily všechny věkové kategorie. Odměnou jim byl diplom a věčná cena. Proběhly i tradiční ples, karneval a masopust. V dubnu hasiči stavěli māj, pálili čarodějnice a sbírali železný šrot. Dne 8. května proběhla akce dálkového vedení vody z Dolních Louček až na Devět skal. Akce prověřila hasičskou techniku, výzbroj i výstroj. Světnovští hasiči byli také na slavnosti svěcení praporu v Hamrech nad Sázavou a svěcení zvonu v Karlově. O prázdninách pořádali dvě taneční zábavy, které skončily prodělkem. Prodělek vyrovnala až pout'ová zábava. Starosta zmiňuje v zápise, že je třeba pokusit se vydělat peníze jinak, než jen muzikami. Přehled kulturních akcí zavírala tradiční mikulášská nadílka. Hasiči se účastnili okrskové soutěže v Ostrově nad Oslavou a dále námětového cvičení, jímž byla doprava vody od Janáčkova mlýna do Škrdlovic. Tohoto námětového cvičení se zúčastnilo 7 sborů. Kvůli povodním, které zasáhly republiku, odjeli 4 členové

světnovského sboru na popovodní práce do vesnice Bílý Kostel na Liberecku, kde předali dar 5000 Kč a různé kuchyňské spotřebiče. V průběhu roku se konalo 8 schůzí členských a 3 výborové. Volby do SDH: starosta J. Chyba, náměstek P. Klement, velitel P. Štefan, zástupce R. Popela, jednatel J. Dvořák, strojník F. Šíma, hospodář J. Šilhánek, preventista L. Tlustoš, výstrojník J. Nedělka, revizor A. Zich, vedoucí mládeže D. Popela.

Ani v roce 2011 nezanedbali světnovští hasiči kulturu v obci. 26. února proběhl v kulturním domě tradiční hasičský ples. Sál byl vyzdoben, byla připravena bohatá tombola. O den později se na stejném místě uskutečnil dětský karneval. Při něm vypomáhaly učitelky místní MŠ i ZŠ. Masopustní průvod vesnicí prošel 5. března. 17. dubna proběhlo setkání zasloužilých hasičů žďárského okrsku, 30. dubna se sbíral železný šrot. Hasiči také pálili čarodějnice a stavěli máj. Taneční zábava 30. července se kvůli špatnému počasí musela přesunout zpod širého nebe do místního kulturního domu. 20. srpna světnovští hasiči zajišťovali zájezd na veletrh Země živitelka do Českých Budějovic. Hasiči nežili jen kulturou. Sešli se na 8 členských a 3 výborových schůzích. Okrsková soutěž tentokrát proběhla ve Žďáru nad Sázavou na oválu u zimního stadionu. Světnovští hasiči ji obeslali třemi družstvy: družstvem žen, mužů do 35 let a mužů nad 50 let.

V roce 2012 hasiči zopakovali všechny úspěšné kulturní akce (ples, karneval, masopustní průvod, pálení čarodějnic a stavění máje, červencovou a pouťovou zábavu, mikulášskou nadílku) stejně jako předchozí rok. Okrsková soutěž se odehrála v Ostrově nad Oslavou, světnovští tam poslali dvě družstva mužů. Hasiči zasahovali při požáru garáže ve Světnově, na uhašení ohně měl velkou zásluhu Zbyněk Zlesák.

6. Závěr

Předkládaná práce se zabývá problematikou uchování archiválií soukromoprávních původců na příkladu malého archivního fondu spolku Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově.

Mým primárním úkolem v této diplomové práci bylo:

- a) získané dokumenty inventarizovat a vytvořit k nim archivní pomůcku ve formě inventáře. K tomu přistoupilo i foliování některých knih, aby z nich bylo možno citovat.
- b) vytěžit fond formou publikace o dějinách spolku pro potřebu původce
- c) digitalizovat nejvzácnější část fondu
- d) předat inventarizovaný fond do SOkA Žďár nad Sázavou

ad a) Archivní fond SDH ve Světnově nebyl rozsáhlý, tvořilo ho pouze 8 inventárních jednotek a měl rozsah 0,2 bm. Inventarizování a vytvoření archivní pomůcky podle vzoru také nezabralo mnoho času. Výsledek je možno posoudit v příloze.

ad b) Nejrozsáhlejší část diplomové práce zabírají dějiny spolku, které byly zároveň časově nejobtížnější. Dějiny spolku jsem zpracoval pomocí analytické metody výběrem nejzajímavějších událostí z knih členských schůzí. Jako náhradu za ztracené prameny od roku 1968 do současnosti jsem využil kroniku obce Světnova a fond Svaz požární ochrany – okresní výbor Žďár nad Sázavou. Pročíst veškeré dokumenty bylo časově náročné, probíral jsem se balastem stále opakujících se událostí. Výsledkem je kronika událostí v chronologickém sledu po jednotlivých letech. Ta bude sloužit původci fondu jako přehlednější náhrada za archiválie předané do péče archivu.

Zpracované dějiny SDH ve Světnově dále mohou být vstupem spolu s dalšími podobnými pracemi pro syntetické zpracování obecných dějin hasičských spolků a jejich přínosu pro kulturní a společenský život v obci. Syntetické dějiny by mohly mít následující strukturu, kde by se v časovém rozdělení do několika skupin (např. „Za R-U“, „1. Republika“, „Budování socialismu“ a „ Po revoluci 1989“ opakovalo několik námětových kapitol (např. „Výcvik“, „Zásahy“, „Soutěže“, „Divadlo“, apod.). Na tomto místě je třeba ještě doplnit, že dokumenty fondů hasičských spolků mohou vyplnit bílá místa v historiích obcí, kde úplně chybí jiné archivní materiály. Jde zejména o časové období přelomu 19. a 20. století, než byly zavedeny zákonem obecní kroniky. Tak tomu bylo i ve sledovaném případě.

Při vytváření dějin spolku se dále objevila možnost vytěžit některá statistická data, pomocí grafů je zpracovat a podívat se např. na činnost představitelů spolku optikou doby. Na

základě grafů viz příloha je možné dovodit, že u funkcí pokladníka či jednatele jde o nezpolitizované funkce. Tyto funkce byly obsazované na dlouhá léta jedním člověkem vcelku nezávisle na době. U starosty/předsedy spolku byla situace zejména v 50tých letech jiná. Tato nejvyšší a zároveň reprezentativní funkce ve spolku byla politicky sledována a často přeobsazována. Naopak náročná technická funkce velitele hasičů trpěla značnou fluktuací v každé době.

Počet zásahů sboru dobrovolných hasičů v daném roce je ze svého principu náhodná veličina, přesto je možné vysledovat několik trendů. Z grafu je především patrný postupný úbytek zásahů při požárech po roce 1928, kdy byla v obci zavedena elektřina a přestalo se svítit otevřeným ohněm (petrolejovými lampami). Na elektřinu se obyvatelé obce připojovali postupně, nejdříve nejbohatší majitelé gruntů a až později chudší obyvatelé. K nižšímu výskytu požárů přispělo i budování objektů z nehořlavých materiálů už od 30tých let 20. století a hlavně pak po 2. světové válce. Týkalo se to jednak střešní krytiny (náhrada šindele příp. došku eternitem) a také použití zdiva místo dřevěných materiálů (roubené stěny).

Je zřejmé, že získaný vzorek dat z jednoho spolku je zatížený velkou statistickou a metodologickou chybou a obecné závěry stanovené v předchozích odstavcích je třeba brát s rezervou, ale je to námět pro další výzkum, shromáždit data od většího množství nejen hasičských spolků a zjistit, jak doba ovlivňovala délku setrvání představitelů těchto spolků ve funkci případně ochotu do těchto funkcí vůbec vstoupit.

ad c) Digitalizace nejvzácnější knihy inv.č. 4 byla především monotónní prací, která zabrala v čistém čase 3 pracovní dny, tedy 24 hodin. Jednotlivé archiválie jsem skenoval na skeneru HP ScanJet 7400c. Jako výstupní grafický formát jsem zvolil formát Portable Network Graphics (PNG, ISO/IEC 15948), který je povolen k použití v Národním standardu. PNG nabízí bezztrátovou kompresi rastrové grafiky a podporu 24 bitové barevné hloubky.

Jednotlivé archiválie jsem skenoval z obou stran, jako jméno souboru jsem zvolil tento název: „*Knihá_listin_SDH_Svetnov_Iv/r*“. Každá archiválie má tedy své jedinečné pořadové číslo a verso a recto listiny je označeno tradičními písmenky „v“ a „r“. Výsledkem bylo přes jeden tisíc souborů o celkové kapacitě téměř 20 GB, tedy na každý soubor průměrně 20 MB. Skenování jednotlivé archiválie (verso i recto) trvalo průměrně 3 minuty. Každý datový soubor ve formátu PNG má 24 bitovou hloubku barev (16,7 mil barev), 72 DPI, rozměry 2552x4200 pixels, tedy 10,72 MPixels a tisknutelnou plochu 90x148,2cm.

Datové soubory jsem uložil na 5 ks Data Tresor Disc ve dvou sadách, jednu pro archiv

(DVD jsou součástí fondu, badatelům se půjčují místo originálu) a druhou sadu pro původce fondu.

Ad d) Předání fondu SDH Světnov do SOKA Žďár nad Sázavou je v době vytváření diplomové práce stále v jednání.

7. Prameny

SOKA Žďár nad Sázavou

fond Obec Světnov, Kronika obce Světnov, inv.č. 11 (1928-1958), inv.č. 12 (1975-1978)

fond Svaz požární ochrany – okresní výbor Žďár nad Sázavou

fond Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově (1893-1993)

Kniha zápisů z členských a výborových schůzí a valných hromad inv.č. 1

Kniha zápisů z členských a výborových schůzí a valných hromad, inv.č. 2

Kniha zápisů z členských a výborových schůzí a valných hromad, inv.č. 3

Kniha členů, korespondence a dobových letáků, inv.č. 4

Kniha členů, inv.č. 5

Kniha slibů, inv.č. 6

Kniha inventáře, inv.č. 7

Seznam členů, korespondence, prezenční listiny, návrhy znaků a praporů,

kopie novinových článků, kopie archiválií z fondu Svaz požární ochrany -

okresní výbor, inv.č. 8

Katastrální úřad Žďár nad Sázavou

pozemkové knihy Světnov č. 1471-1478

Regionální muzeum města Žďáru nad Sázavou

Fond N (negativy, diapozitivy), fotografie Jana Doležala

8. Literatura

- I. FILKA, *Město Žďár nad Sázavou na starých pohlednicích*, Žďár nad Sázavou 2008
- T. KRŠKA, *Hasičská kronika*, Holešov 1898
- M. LAUŠMANOVÁ, *Výpisy ze světnovské kroniky*, nedatováno, nepublikovaný rukopis uložený na Obecním úřadě ve Světnově
- V. MACH, *Výpisy z Archivu Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově*, nedatováno, nepublikovaný rukopis uložený v rodinném archivu Václava Macha, t. č. bytem v Pečovatelském domě ve Škrdlovicích
- F. MOKRÝ, *Historie obce Světnova*, nedatováno, nepublikovaný strojopis uložený v Knihovně Matěje Josefa Sychry ve Žďáru nad Sázavou, fond Pozůstalost učitele Františka Mokrého, svazek č. 7
- F. MOKRÝ, *Historie školy a školství ve Světnově*, Žďár nad Sázavou 1974, nepublikovaný strojopis uložený v Knihovně Matěje Josefa Sychry ve Žďáru nad Sázavou, fond Pozůstalost učitele Františka Mokrého, svazek č. 7
- F. MOKRÝ, *Město*, Žďár nad Sázavou 2008
- F. MOKRÝ, *Světnovský papež*, nedatováno, nepublikovaný strojopis uložený v Knihovně Matěje Josefa Sychry ve Žďáru nad Sázavou, fond Pozůstalost učitele Františka Mokrého, svazek č. 7
- J. NITRA, *Oheň a lidé v českých zemích do roku 1895*, Nové Město nad Metují 2010
- J. NITRA, *Všem živlům navzdory: člověku ku pomoci*, Nové Město nad Metují 2011
- P. PŘIDAL, *Zpracování a zpřístupnění historických dokumentů* (diplomová práce), MU Brno 2007
- L. STEJSKALOVÁ, *Kronika obce Světnov v letech 1989-2005*, Světnov 2006, nepublikovaný rukopis uložený na Obecním úřadě ve Světnově
- P. ŠKARVADA, *Dějiny Světnova a jeho domů*, Světnov 2012
- P. ŠKARVADA, *Světnovský archiv listin, knih, plánů, fotografií vč. rozšířených dějin domů* [DVD], Světnov 2012
- M. ŘEPIŠKÝ - K. HEROLD - F. B. TROJAN, *Hasičská kronika okresu Žďár nad Sázavou*, Žďár nad Sázavou 1998

9. Internetové zdroje

DATATRESORDISC, Technické parametry [online], 2014 [cit. 2014-07-31], dostupný na WWW: <http://www.datatresordisc.eu>

Zákon o archivnictví a spisové službě č. 499/2004 Sb [online], 2014 [cit. 2014-07-31], dostupný na WWW: <http://www.zakonyprolidi.cz/>

Věstník Ministerstva vnitra, částka 101/2010 [online], 2014 [cit. 2014-07-31], dostupný na WWW: <http://www.mvcr.cz/>

10. Příloha

➤ Zásahy Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově

rok	počet	obec	datum zásahu a čp. domu, poznámka
1895	1	Stržanov	28.9. čp. 25 + čp. 26
1896	2	Škrdlovice	
		Počítky	19.6.
1898	1	Stržanov	
1900	10	Světnov 4x	16.6. čp. 22, 20.6. p. Gregor, 5.7. čp. 20 17.7. čp. 82 (přítomen i sbor ze Škrdlovice)
		Zámek Žďár 1x	5.6.
		Škrdlovice 3x	23.6., 13.7., 8.9.
		Stržanov 1x	1.7.
		Karlov 1x	1.12.
1901	2	Světnov	24.4. čp. 14, 29.4. čp. 34
1902	2	Světnov	15.2. čp. 7 (přítomen také sbor z Polničky)
		Stržanov	
1903	1	Cikháj	4.9.
1905	1	Škrdlovice	18.9.
1907	5	Světnov 1x	10.8. místní škola čp. 46
		Cikháj 2x	19.4., 30.9. (blesk, velká bouřka, vichřice)
		Škrdlovice 2x	11.6., 13.10.
1911	3	Světnov	9.9. panské pastviny ve Smrčině
		Cikháj	15.6.
		Stržanov	21.11.
1912	1	Škrdlovice	28.5.
1913	1	Světnov	5.7. čp. 48
1919	1	Polnička	4.1.
1921	1	není uvedeno	
1922	1	není uvedeno	
1923	5	Světnov 2x	
		Stržanov 2x	

Škrdlovice 1x			
1925	2	Světnov	30.4., 30.12.
1926	4	Světnov	
1927	4	není uvedeno	1.2., 4.6., 6.7., 8.10.
1928	1	Světnov	8.5.
1929	1	Světnov	2.6. p. Tlustoš
1930	3	Světnov	24.4. čp. 88 a 84, 14.5. čp. 56, 9.6. čp. 123
1931	2	Světnov	23.5., 17.9.
1934	1	Světnov	21.8. čp. 64
1936	1	Světnov	25.5. čp. 137
1938	1	Světnov	19.6. čp. 4
1939	1	Světnov	17.11. čp. 85
1941	1	Světnov	14.7. čp. 39 p. Svoboda (úder blesku)
1942	2	Stržanov	7.5. p. Poul
		Světnov	3.11. čp. 120 a 122
1943	1	Světnov	9.4. čp. 29
1947	1	není uvedeno	při lesním požáru
1949	1	Karlov	25.9.
1950	1	Stržanov	červen
1955	1	Světnov	19.11. čp. 34 (mlýn p. Berana)
1956	1	Cikháj	28.10.
1961	1	Stržanov	březen
1966	1	Cikháj	3.3. (dům p. Hegenbarta)
1981	1	Světnov	17. 5. (Hanákovo)
1993	1	Světnov	15.12. vepřín ZD
2000	1	Světnov	duben - farma Teplá – Skryja
2002	1	Světnov	13. 8. rozvodnění Stržského potoka
2003	1	Světnov	2.11. znečištění nádrže ropným produktem
2007	1	Světnov	15.6. dva nákladní automobily
2008	2	Světnov	3.6. velká voda, požár dřevníku
2012	1	Světnov	garáž

➤ **Představitelé sboru dobrovolných hasičů ve Světnově**

STAROSTOVÉ/ PŘEDSEDOVÉ

Josef Zich čp. 9	1893-1898
Josef Šilhánek	1899-1912
František Zich čp. 9	1913-1923
František Skryja	1924-1951
Adolf Roučka čp. 24	1952-1954
Josef Roučka čp. 50	1955-1957
Josef Chyba ml. čp. 21	1958
Josef Řádek čp. 98	1959-1960
Albín Kulhánek čp. 109	1961-1963
Jindřich Tlustoš čp. 43	1964-1971
Emil Šmída	1972-1974, 1991-1992
Josef Klement	1975-1976
Josef Mach	1977-1984
Jaroslav Hanák	1985-1988
Josef Malý	1989-1990
Jiří Chyba	1993-2013

VELITELÉ

Josef Šilhánek	1893-1894
František Hudeček	1895-1896
Antonín Teplý	1897-1899
František Hudeček	1900
Jan Váca čp. 48	1901-1905
František Zich čp. 9	1906-1908
František Beran	1909
František Řádek čp. 86	1909-1913
František Řádek čp. 7	1914-1925
Josef Řádek	1926-1927

František Zich ml. čp. 9	1928-1930
Josef Blažíček	1931
František Šíma	1932
František Zich čp. 37	1933
Jindřich Váca	1934-1936
Jan Pávek	1937-1945
Josef Řádek čp. 98	1946-1954
Josef Šilhánek čp. 49	1955-1963
Albín Kulhánek čp. 109	1964-1974, 1991-1992
Josef Šilhánek	1975-1976
Josef Tlustoš	1977-1978
Jan Krška	1979-1980
Zdeněk Fiala	1981-1988
Zdeněk Hansl	1989-1990
Pavel Štefan	1993-2013

JEDNATELÉ

František Vítek	1893-1896
Jaroslav Chmelař	1897-1898
František Vítek	1899
Josef Anděl	1900-1907
Jan Pochop	1908
Josef Anděl	1909-1919
Antonín Zich čp. 9	1920
František Lempera ml. čp. 110	1921-1960
Josef Řádek čp. 98	1961-1967

POKLADNÍCI/HOSPODÁŘI

Josef Vojtěch	1893-1900
Josef Havelka	1901
Josef Vojtěch	1901
Jan Váca čp. 1	1902-1919

Jan Stejskal	1920-1946
Jindřich Tlustoš	1947-1955
Jaroslav Mach	1956-1963
František Marek	1964-1967

➤ **Razítka používaná výborem SDH Světnov**

Razítko používané SDH Světnov v letech 1894-1924

Razítko používané SDH Světnov v letech 1924-1939

Razítko používané SDH Světnov v letech 1939-1952

Razítko používané SDH Světnov v 50. a 60. letech 20. století

Svaz požární ochrany ČSSR
základní organizace
SVĚTNOV
591 02 Žďár n./Sáz. II.
okres Žďár nad Sázavou

Razítko používané SDH Světnov v 70. a 80. letech 20. století

➤ **Obrázky**

č. 1 Zakládající členové SDH Světnov

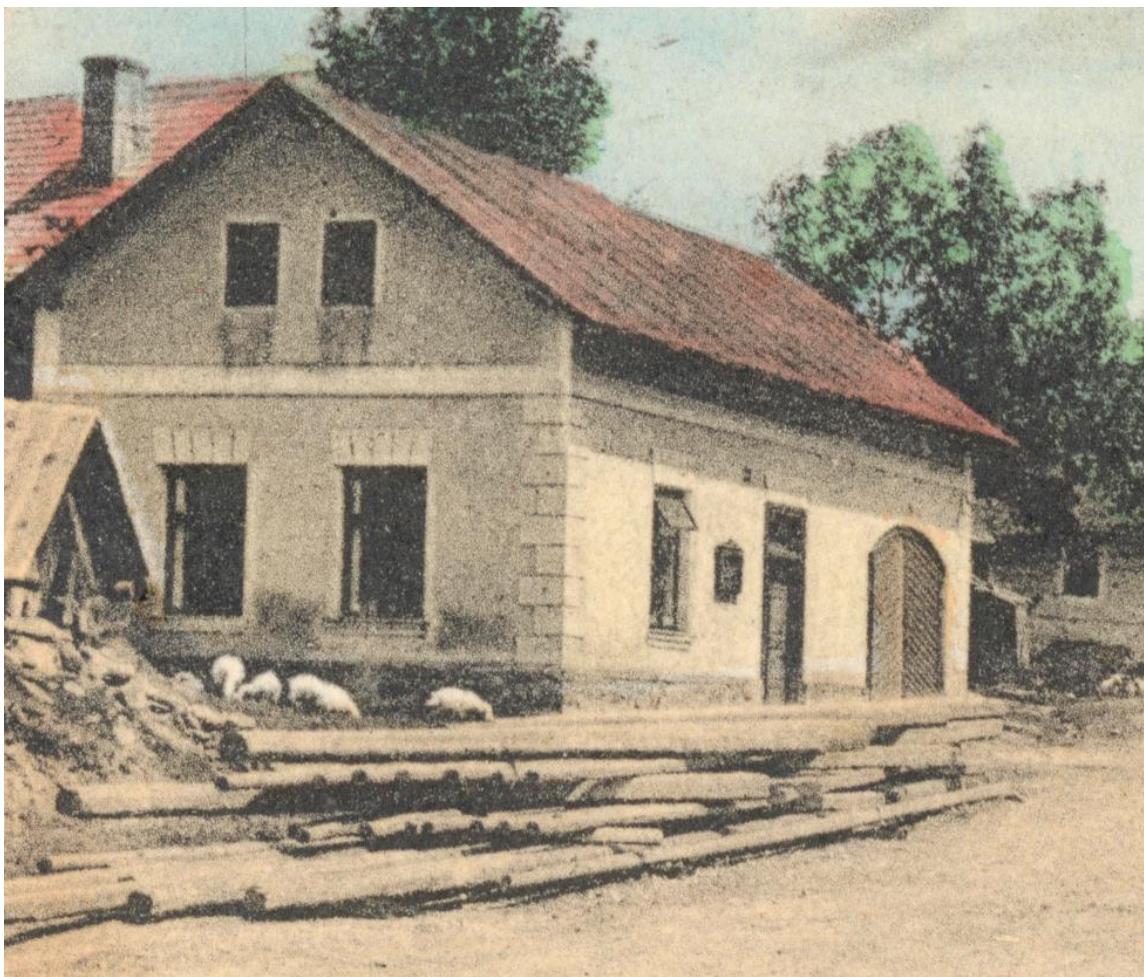
č. 2 Návesní rybník (nyní hasičská nádrž) ve Světnově. Odtud brali světnovští hasiči v případě potřeby vodu. Budova se dvěma komíny za rybníkem je stará škola (čp. 87). Fotografii pořídil na konci 19. století lesnický spisovatel a redaktor Jan Doležal (1847-1901).

č. 3 Legitimace zakládajícího člena SDH Světnov Františka Smolíka

č. 4 Hostinec u Šilhánků (čp. 27). Zde hasiči schůzovali a pořádali zábavy. Výřez z pohlednice.

č. 5 Obecní domek čp. 82 (chudobinec a hasičská zbrojnice) postavený v roce 1908. Výřez z pohlednice vydavatele Otto Herrmanna (foto J. Rezek) z roku 1931.

č. 6 Hasičská zbrojnice čp. 82 ve Světnově, stav v roce 2012

č. 7 Hasičská auta světnovských hasičů. Zleva CAS, nová a stará V3S před garáží místního ZD

➤ **Inventář**

Moravský zemský archiv v Brně

Státní okresní archiv Žďár nad Sázavou

Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově

1893-1993

Inventář

NAD č.:

Pomůcka č.

Petr Škarvada

Brno 2014

I. Vývoj původce fondu

K založení hasičského sboru ve Světnově zrály podmínky již nějakou dobu před rokem 1893, kdy se tak skutečně stalo. Obyvatelé Světnova měli potřebu společně se bránit proti škodám, které působily četné požáry. Působil na ně také příklad z nejbližších okolních obcí, z Polničky, Karlova, Škrdlovic či Zámku Žďáru, kde hasičské sbory vznikly už dříve.

První úvahy o založení hasičského sboru ve Světnově se objevily v roce 1892, ale začaly se pro zaneprázdněnost iniciátorů Josefa Zicha a Josefa Šilhánka realizovat až v roce 1893. Byl sestaven „komitét“, který se měl postarat o sepsání stanov. Stanovy (datovány 19. března 1893) byly odeslány na c. k. místodržitelství Českého království do Prahy, kde byly zaregistrovány a spolek pod jménem „Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově se sídlem ve Světnově“ byl povolen.

Činnost spolku byla zahájena valnou hromadou dne 26. prosince 1893 a zúčastnil se jí jako host Josef Blažiček, rychtář a velitel hasičského sboru v sousední Polničce. Tam sbor jako druhý nejstarší v soudním okrese příbyslavském existoval už 13 let a měl tedy dostatek zkušeností. Na valné hromadě, které se zúčastnilo 21 členů sboru, byli poprvé zvoleni představitelé hasičského sboru. V čele hasičského spolku zasedla místní honorace, tedy nejvýše postavení členové obce – rolníci z gruntů, starosta, učitel nebo obchodník.

Po založení sboru bylo nejdříve nutné postarat se o vybavení, hasičské nářadí, výzbroj a výstroj. Nová čtyřkolová ruční stříkačka byla zakoupena už před první hasičskou valnou hromadou v červenci roku 1893 od firmy R. A. Smekal z Prahy-Smíchova za cenu 620 zlatých. Pro obec to bylo velké množství peněz, ale podařilo se zajistit subvence od různých institucí i soukromníků. Praktické zacházení se stříkačkou a všechny zkušenosti i rady předal světnovským hasičům v roce 1895 zbrojmistr sboru dobrovolných hasičů z Humpolce.

Hasičské sbory se v té době sdružovaly do větších celků, takzvaných žup. Světnovský sbor hned po založení vstoupil do župy německo-brodské. V této župě pobyl pouze rok a pak přestoupil do nově založené župy chotěbořské. Chotěboř byla tehdy i sídlem politického okresu, pod který Světnov v té době patřil. V roce 1906 přestoupil světnovský sbor z chotěbořské župy do příbyslavské župy „Havlíček“. Hlavním důvodem bylo, že v Příbyslavi sídlil samosprávný okres. Župy pořádaly své každoroční sjezdy, kde kromě ukázky výcvikové připravenosti bývala i kulturní vložka. Světnovští hasiči se postarali o organizaci tří župních sjezdů, první byl ve Světnově 2. srpna 1896, druhý 17. července 1921 a 19. června 1932.

První zásah světnovského sboru byl v roce 1895, a to při požáru dvou domů ve Stržanově. Nejvíce zásahů měl sbor v roce 1900, kdy likvidoval čtyři požáry ve Světnově a dalších šest v jiných obcích. Častý vznik požárů v hospodářských staveních způsobovalo používání otevřeného ohně ke svícení, tento jev začal mizet až se zavedením elektriny do obce v roce 1928. Spolek potřeboval pro svou činnost samozřejmě finanční prostředky. Proto po každém zásahu při požáru byla žádána peněžní úhrada u pojišťovny, u které byl postižený občan pojištěn. Dále se také poníženě prosilo o prostředky u různých institucí (světnovský obecní výbor, okolní záložny atd.) či soukromých osob (p. hraběnka z velkostatku). V roce 1900 bylo nutné po deseti zásazích u požárů provést větší množství oprav poškozené hasičské výzbroje a výstroje, a tak hasiči požádali třikrát o podporu instancí nejvyšší, Jeho Apoštolské Veličenstvo Františka Josefa I, bohužel vždy neúspěšně.

Sbor se od svých počátků účastnil různých slavnostních akcí, v období Rakouska-Uherska hlavně náboženských (průvod Božího těla aj.), ale také odhalení pomníků (např. K. H. Borovského v Borové). V roce 1911 se zástupci hasičů zúčastnili přivítání jeho Eminence biskupa v Zámku Žďáru, týž přijel o několik dnů později i do Světnova. V roce 1928 bylo čtrnáct členů sboru přítomno uvítání prezidenta T. G. Masaryka ve Městě Žďáru.

Hasiči se scházeli v průběhu roku na schůzích a v závěru roku byla vždy valná hromada. Místa jejich schůzování byla různá a měnila se: jednali ve třídách staré školy (čp. 87), v hostinci u J. Hermanna (čp. 6), v hostinci u J. Šilhánka (čp. 27), v hostinci u H. Macha (čp. 115) a v hostinci u J. Váci (čp. 48). Členové hasičského sboru platili také každoroční příspěvky. V tomto ohledu byli rozděleni na zakládající (měli povinnost splatit poprvé 2 zl. a následně každoročně 20 kr.), přispívající

(měli povinnost splatit poprvé 1 zl. a následně každoročně 10 kr.) a ostatní (měli povinnost každoročně přispívat 10 kr. na potřeby spolkové a hudby).

Hlavní činností hasičů bylo samozřejmě hašení požárů a pomoc při jiných živelných katastrofách. To bylo umožněno tím, že většina pracovních obyvatel a tedy i hasičů byla zaměstnána zemědělstvím nebo řemeslem v obci či jejím nejbližším okolí, a tak mohla být zvukem zvonu či trubky rychle mobilizována. Spolkový čas byl naplněn také nácviky zásahů a konáním žňových hlídek.

Sbor zajišťoval ve Světnově nejen ochranu proti požárům, ale byl i aktivní v kulturní činnosti. Pořádal už od svých počátků plesy (součástí plesů bývaly tomboly), dožínkové slavnosti, slavnosti kácení máje, ostatkové zábavy, ale také např. oslavy narozenin císaře Rakousko-uherské monarchie či prezidenta Republiky československé. Světnovští hasiči začali hrát od roku 1922 po vzoru ostatních světnovských spolků divadlo, tato tradice však neměla dlouhého trvání.

Sbor byl postupně vybavován hasičskou technikou i prostorami. Obec v roce 1908 vystavěla obecní domek (čp. 82), který byl zčásti chudobincem a zčásti hasičským skladištěm - zbrojnicí. Ruční stříkačka z roku 1893 byla v provozu až do roku 1941, kdy byla zakoupena motorová stříkačka. V roce 1951 bylo pořízeno auto, které bylo v roce 1959 nahrazeno Tatrou 805. V roce 1994 si hasiči zakoupili starší auto Praga V3S od vojenského útvaru v Sázavě a v roce 2003 auto CAS od obce Velká Losenice.

Hasiči byli pro svou obec potřební za všech režimů. Ve druhé polovině třicátých let 20. století za ohrožení hitlerovským Německem pořádal místní hasičské školy, ve kterých se vyučovala civilní obrana obyvatelstva proti leteckým útokům v případě budoucí války. V roce 1939 zanikly hasičské župy a byly zřízeny Okresní hasičské jednoty, pro světnovský sbor se sídlem v Novém Městě na Moravě. V roce 1946 se Okresní hasičská jednota přemístila z Nového Města na Moravě do Chotěboře a v roce 1951 do Žďáru nad Sázavou.

V průběhu druhé světové války byla činnost hasičů pod zvýšenou kontrolou, nekonaly se volby funkcionářů a nesměla být veřejná vystoupení sboru ani taneční zábavy.

Po roce 1948 se hasiči přizpůsobovali novému lidově demokratickému zřízení. Od roku 1952 začaly bezplatné brigády a byly přijímány tzv. pracovní závazky (např. výpomoci místnímu jednotnému zemědělskému družstvu pracovní brigádou). Valnou hromadu hasičů v té době zahajovala pravidelně státní hymna a ukončovala Píseň práce. Od roku 1953 začali světnovští hasiči svůj spolek v souladu s nařízením nazývat Místní požární ochranou ve Světnově a sami sebe nově požárníky.

Od téhož roku se světnovští hasiči začali pravidelně účastnit okresních hasičských soutěží, jejich nejvyšší dosaženou metou byl postup do zemské soutěže, která se odehrála v červenci 1959 v Bratislavě. Zde světnovští hasiči skončili na 9. místě.

V 21. století měl už světnovský hasičský sbor ustálený propracovaný program akcí na celý rok. Na začátku roku lyžařský „párkový“ závod, tradiční ples s tombolou a dětský karneval, dále masopustní průvod, pálení čarodějnic a stavění a kácení máje, Dětský den, taneční zábavy, okrskové soutěže, brigády a zájezdy např. na výstavy či divadelní představení.

Významnou součástí světnovské hasičské tradice je oslava výročí založení sboru, oslavili 30., 40., 75., a pak pravidelně vždy po deseti letech 90., 100., 110. a 120. výročí, většinou formou velkých venkovních slavností.

II. Vývoj a dějiny fondu

Převážnou část tohoto spolkového fondu tvoří tři knihy zápisů z členských a výborových schůzí a valných hromad v časovém rozmezí 1893-1967. Čtvrtá kniha zápisů je dnes nezvěstná. Dále pak kniha korespondence světnovských hasičů s různými firmami na dodávku hasičského vybavení a korespondence s nadřazenými orgány hasičů (župami), a také různé reklamní materiály, plakáty na kulturní akce apod. Tato kniha má nadregionální význam.

Fond doplňuje kniha hasičského inventáře, matrika členů, kniha slibů a drobný aktový materiál. Tyto materiály jsou dokladem bohaté činnosti Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově, a to jak na poli zásahů v případě živelných událostí, tak na poli kulturním.

III. Archivní charakteristika fondu

Fond v rozsahu 0,2 bm byl uložen od svých počátků u různých osob spojených se Sbohem dobrovolných hasičů ve Světnově a naposledy v archivu obce Světnov. Odtud byl převzat v roce 2014 do péče SOkA Žďár nad Sázavou mimo skartační řízení. Fond je v celkem dobrém stavu, knihy zápisů ze schůzí a kniha korespondence byly vyvázány v 80tých letech 20. století do celoplátěných vazeb příp. do vazby z umělé kůže. Ostatní knihy jsou původní a poškozené častým užíváním. Fond zahrnuje celkové období 1893-2012. Vazba knihy korespondence byla v roce 2013 rozebrána kvůli digitalizaci a v témže roce byla kniha znovu vyvázána do původní vazby a doplněna ochrannými okrasnými plechovými růžky.

Torzovitý aktový materiál zahrnuje stručné dějiny Sboru, novinové výstřižky o činnosti Sboru, návrhy kandidátek členů okresního výboru, seznamy členů, návrhy na udělení medailí, návrhy znaků a praporu a výpisy a kopie z archivního materiálu fondu Svaz požární ochrany – okresní výbor Žďár nad Sázavou uloženého v SOkA Žďár nad Sázavou. Vnitřní skartace nebyla provedena.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Fond je malý co do rozsahu a je tvořen 8 inventárními jednotkami. Převážnou část tohoto spolkového fondu tvoří tři knihy zápisů z členských a výborových schůzí a valných hromad v časovém rozmezí 1893-1967. Dále pak kniha korespondence světnovských hasičů s různými firmami na dodávku hasičského vybavení a korespondence s nadřízenými orgány hasičů (župami), a také různé reklamní materiály, plakáty na kulturní akce apod. Fond doplňuje kniha hasičského inventáře, matrika členů, kniha slibů a drobný aktový materiál.

V. Záznam o uspořádání fondu

Zpřístupňovací práce na fondu zahájil v roce 2014 v Brně v rámci své vysokoškolské odborné praxe Petr Škarvada a v témže roce zpracoval i pomůcku.

Prameny:

ŠKARVADA, P.: *Kronika Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově*, Světnov 2013

KOL.: *Úplné znění zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě*, č. 916, Ostrava 2012

Inventář

Inv. č.	Obsah	datace	ukl. j.
I. Úřední knihy			
1	Kniha zápisů z členských a výborových schůzí a valných hromad česky; 33x21,5 cm, plátěná vazba, zachovalá	1893-1906	kniha č. 1
2	Kniha zápisů z členských a výborových schůzí a valných hromad česky; 33x21,5 cm, plátěná vazba, zachovalá	1907-1938	kniha č. 2
3	Kniha zápisů z členských a výborových schůzí a valných hromad česky; 33x21,5 cm, plátěná vazba, zachovalá	1939-1967	kniha č. 3
4	Kniha členů, korespondence a dobových letáků česky; 37x25 cm, vazba z umělé kůže, zachovalá digitální kopie viz inv. č. 9	1893-1913	kniha č. 4
5	Kniha členů česky; 29,5x21,5 cm, vazba z umělé kůže, zachovalá	1947-1958?	kniha č. 5
6	Kniha slibů česky; 30x21,5 cm, vazba z umělé kůže, poškozená	1948-1984	kniha č. 6
7	Kniha inventáře česky; 33,5x21 cm, poloplátěná vazba, poškozená	1911-1954	kniha č. 7
II. Aktový materiál			
8	Seznam členů, korespondence, prezenční listiny, návrhy znaků a praporů, kopie novinových článků, kopie archiválií z fondu Svaz požární ochrany-okresní výbor Žďár nad Sázavou (SOKA Žďár n. Sáz.)	1967-1993	karton č. 1

III. Ostatní materiál

9	Digitální kopie inv. č. 4 na DVD nosičích	b. d.	karton č. 1
---	---	-------	-------------

Moravský zemský archiv v Brně

Inventáře a katalogy Státního okresního archivu Žďár nad Sázavou

Název: **Sbor dobrovolných hasičů ve Světnově**

Časový rozsah: 1893-2012

Počet evidenčních jednotek: 8 (7 knih a 1 karton)

Počet inventárních jednotek: 8

Rozsah v bm: 0,2 bm

Stav ke dni: 9. 7. 2014

Archivní fond zpracoval: Petr Škarvada

Pomůcku sestavil: Petr Škarvada

Počet stran: 5 (3)

Archivní pomůcku schválil: PhDr. Kateřina Smutná

č. j. MZA/ZR - /2014

➤ **Analýza statistický dat excerpovaných ze studie „Historie Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově“**

- A) Úvod
- B) Statistická data excerpovaná ze studie
- C) Analýza dat
- D) Závěr

Úvod

Po vypracování historické studie na nějaké téma bývají její součástí, obvykle jako příloha, různá statistická data. Objevují se nejčastěji ve formě tabulek či seznamů. Často jsou tato data uspořádána chronologicky či jinak závislá na čase. Je možné s tímto souborem dat dále pracovat, třídit podle určitých kritérií, data např. „groupovat“ aj. a nad takto upravenými daty provést nějakou analýzu a zobrazit v grafu. „Historie sboru dobrovolných hasičů ve Světnově“ sice statistickými daty nehýří, přesto je tam možné nějaká najít a dále s nimi pracovat. Nejdříve představím data excerpovaná ze studie a nakonec provedu analýzu těchto dat, kterou zhodnotím v závěru práce.

Statistická data excerpovaná ze studie

- 1) Zásahy Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově – jedná se o počet zásahů Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově proti živelným katastrofám v jednotlivých letech.

Rok	Počet zásahů	Rok	Počet zásahů	Rok	Počet zásahů	Rok	Počet zásahů
1895	1	1919	1	1936	1	1966	1
1896	2	1921	1	1938	1	1981	1
1898	1	1922	1	1939	1	1993	1
1900	10	1923	5	1941	1	2000	1
1901	2	1925	2	1942	2	2002	1

1902	2	1926	4	1943	1	2003	1
1903	1	1927	4	1947	1	2007	1
1905	1	1928	1	1949	1	2008	2
1907	5	1929	1	1950	1	2012	1
1911	3	1930	3	1955	1		
1912	1	1931	2	1956	1		
1913	1	1934	1	1961	1		

2) Starosta/předseda - počet let ve funkci

rok	starosta/předseda - počet let ve funkci
1893	5
1899	13
1913	10
1924	27
1952	2
1955	2
1958	1
1959	1
1961	2
1964	7
1972	3

1975	1
1977	7
1985	3
1989	1
1993	20

3) Velitel - počet let ve funkci

rok	velitel - počet let ve funkci
1893	1
1895	1
1897	2
1900	1
1901	4
1906	2
1909	1
1910	4
1914	11
1926	1
1928	2
1931	1
1932	1
1933	1

1934	2
1937	8
1946	8
1955	8
1964	11
1975	1
1977	1
1979	1
1981	7
1989	1
1993	20

4) Jednatel - počet let ve funkci

rok	jednatel - počet let ve funkci
1893	3
1897	1
1899	1
1900	7
1908	1
1909	10
1920	1

1921	39
1961	16
1975	1
1981	7
1989	1
1991	1
1993	20

5) Pokladník - počet let ve funkci

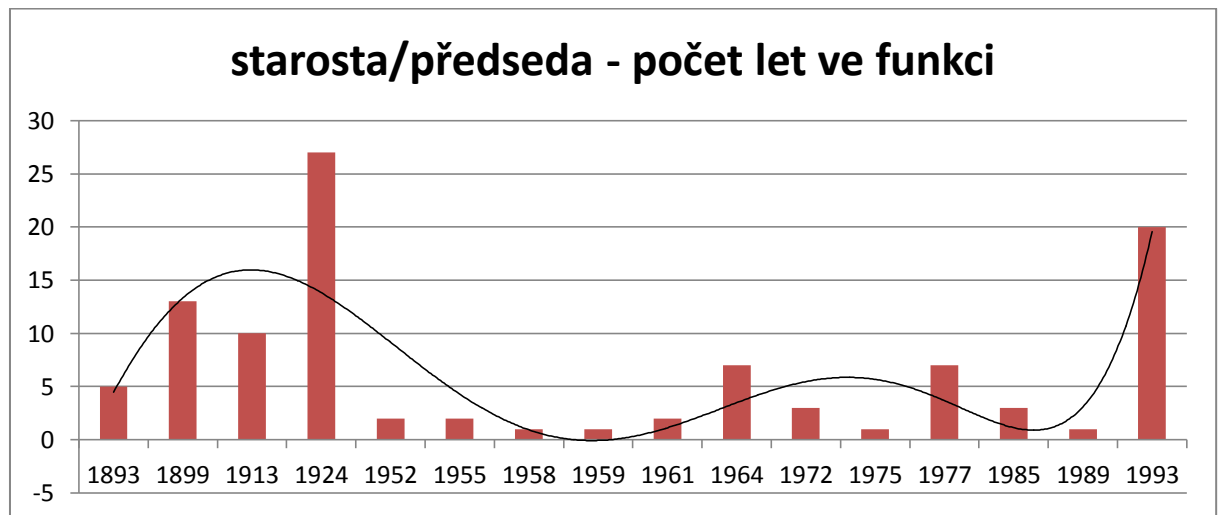
rok	pokladník - počet let ve funkci
1893	7
1901	1
1901	1
1902	17
1920	26
1947	8
1956	7
1964	7
1972	3
1976	14
1990	23

Analýza dat

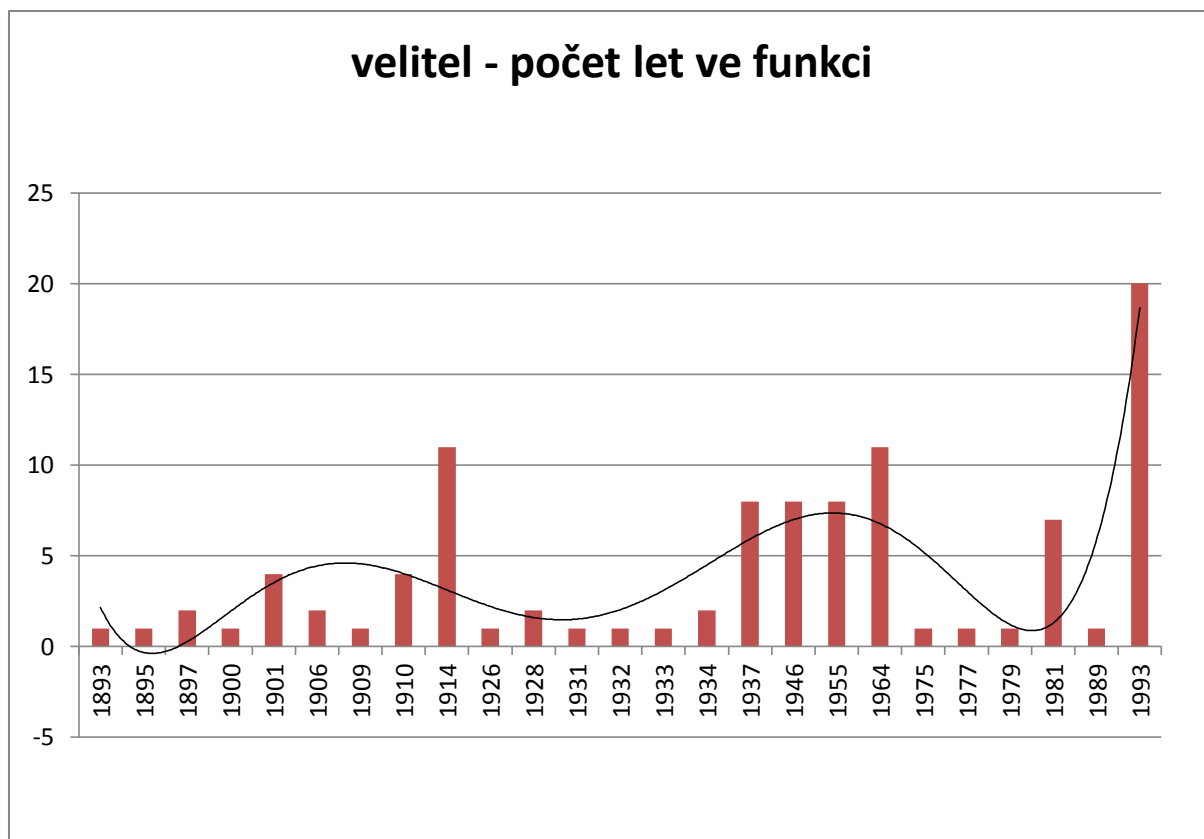
1)

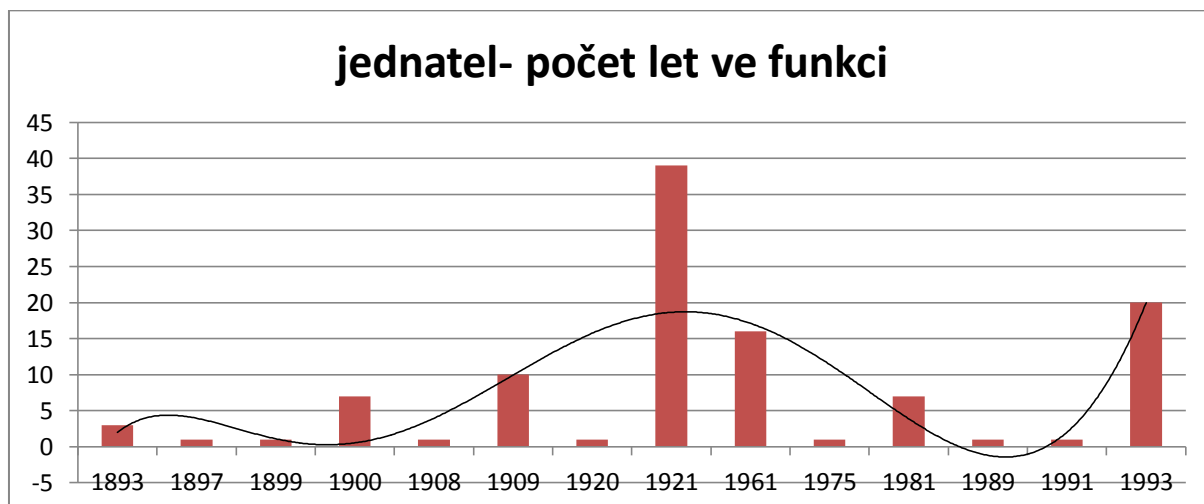
2)

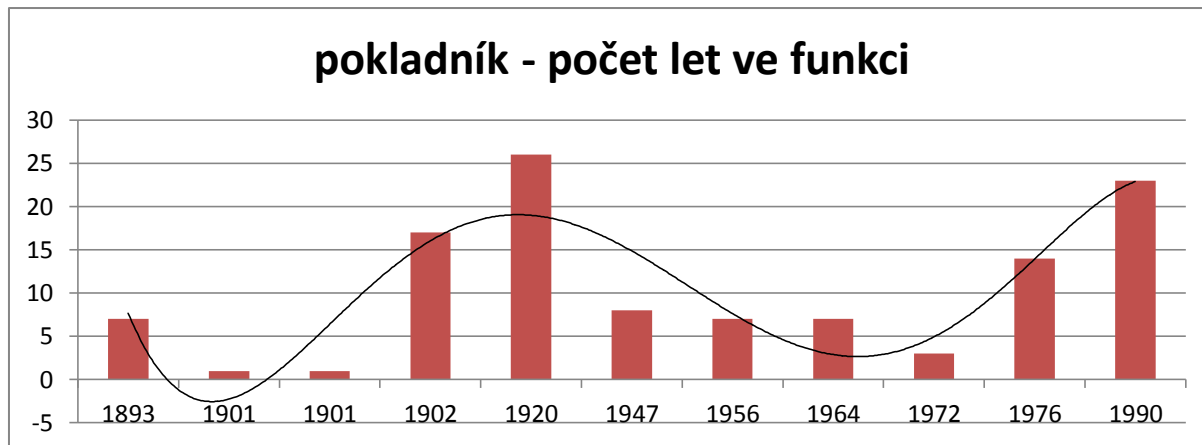
3)

4)

5)

Závěr

1)

Počet zásahů Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově v daném roce je ze svého principu náhodná veličina, přesto je možné vysledovat několik trendů. Z grafu je především patrný postupný úbytek zásahů při požárech po roce 1928, kdy byla v obci zavedena elektřina a přestalo se svítit otevřeným ohněm (petrolejovými lampami). Na elektřinu se obyvatelé obce připojovali postupně, nejdříve nejbohatší majitelé gruntů a až později chudší obyvatelé. K nižšímu výskytu požárů přispělo i budování objektů z nehořlavých materiálů už od 30. let 20. století a hlavně pak po 2. světové válce. Týkalo se to jednak střešní krytiny (náhrada šindele příp. došku eternitem) a také použití zdiva místo dřevěných materiálů (roubené stěny). Rok 1900 je na zásahy nejbohatší, v tomto roce byla častými zásahy hasičská výstroj téměř zničena a hasičská pokladna byla prázdná. Proto hasiči sháněli peníze, kde se dalo a oslovili dopisem dokonce i císaře Františka Josefa I.

2)

Starosta/předseda - počet let ve funkci – z grafu je vidět, že v období R-U monarchie a 1. republiky šlo o funkci, která byla poměrně stabilní a obsazovaná dlouhými roky jedním člověkem. V 50. letech byla tato funkce jako nejvyšší ve sboru politicky sledována a často přeobsazována. Po Sametové revoluci od 90. let jde opět o stabilní funkci.

3)

Velitel - počet let ve funkci – z grafu je vidět, že tato náročná technická funkce trpěla v období R-U monarchie a 1. republiky značnou fluktuací, naopak po 2. sv. válce jde o funkci, která nebyla tolik zpolitizována jako funkce starosty/předsedy a byla obsazována na delší dobu. Za období normalizace v 70 tých letech o funkci byl malý zájem. Po Sametové revoluci od 90 tých let jde opět o stabilní funkci.

4)

Jednatel - počet let ve funkci – z grafu je vidět, že jde o stabilní funkci, nezppolitizovanou. Od roku 1921 do roku 1961 ji zastával jeden (!) člověk.

5)

Pokladník - počet let ve funkci – z grafu je vidět, že jde opět o stabilní a nezppolitizovanou funkci.

Pozn. černá křivka v grafech je spojnice trendu polynomická 6. stupně.